

 Κ. Ε. Κ. :

**ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΘΕΩΡΙΑΣ &
ΠΡΑΞΗΣ**

Υπεύθυνες Φοιτήτριες :
ΠΑΠΑΔΟΔΗΜΑ ΜΠΕΤΥ
ΤΡΟΥΣΣΑ ΣΙΑ

Υπεύθυνος Καθηγητής :
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΑΝΟΣ

**ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2005**

Τον κόσμο άλλαξε: Το χρειάζεται!

«Με ποιόν μαζί δεν θα καθόταν ο έντιμος το δίκαιο για να βοηθήσει;
Ποιου γιατρικού η γεύση θα φαινόταν στον ετοιμοθάνατο, άσχημη πολύ;
Ποια ποταπή πράξη δεν θα 'κανε, αν ήταν την ποταπότητα να εξαλείψει;
Τον κόσμο αν μπορούσες τελικά ν' αλλάξεις, γιατί να παραήσουν
καλός με τον εαυτό σου;
Ποιος είσαι;
Βούλιαξε μέσα στη βρωμιά και το φονιά αγκάλιασε, μα άλλαξε τον κόσμο:
Το χρειάζεται!
Την ιστορία διηγηθείτε παρακάτω,
εδώ και καιρό πολύ δεν σας ακούμε πια σαν ανθρώπους που κρίνουμε,
μα κιόλας σαν ανθρώπους που μαθαίνουν».

M. BRECHT
1929 - 1930

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη Μελέτης.....σελ. 5
Εισαγωγή.....σελ. 6-7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΟΡΙΣΜΟΙ

1.1 Κράτος Πρόνοιας.....σελ. 8-9
1.2 Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα.....σελ. 9-10
1.3 Κρατικός Μηχανισμός και Κοινωνικοί Φορείς.....σελ. 10
1.4 Κοινωνικός Σχεδιασμός και Κοινοτική Ανάπτυξη.....σελ. 10-11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Θεωρίες αναφορικά με το σύγχρονο Κράτος Πρόνοιας.....σελ. 12- 13
2.2 Η δυσλειτουργία του Κράτους Πρόνοιας.....σελ. 14
2.3 Η εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας ως πολιτικός και κοινωνικός φορέαςσελ. 15-17
2.4 Η εξέλιξη των οργανώσεων Πρόνοιας.....σελ. 17-18
2.5 Κοινωνική Εργασία και Κράτος Πρόνοιας.....σελ. 18-20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

3.1 Οι νομικά κατοχυρωμένες υποχρεώσεις του Κράτους απέναντι στους πολίτεςσελ. 21-23
3.2 Η αδυναμία του Κράτους να ανταποκριθεί στον κοινωνικό του ρόλοσελ. 23
3.3 Η στάση των πολιτών απέναντι στο Κράτος.....σελ. 24
3.4 Σύγχρονες θεωρίες για την πολιτικοποίηση της επιστήμης.....σελ. 25-26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

4.1 Δομή και λειτουργία Κοινωνικών φορέων.....σελ.27
4.2 Αδυναμίες Γραφειοκρατίας.....σελ. 28
4.3 Κοινωνικές οργανώσεις και Κοινωνική Εργασία.....σελ. 29-30
4.4 Ανάγκη εξέλιξης της πολιτικής των κοινωνικών οργανώσεων...σελ. 31-33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- 5.1 Η « Κοινωνική » βάση της Κοινωνικής Εργασίας.....σελ. 34-35
- 5.2 Η Κ.Ε.Κ ως μέθοδος Κοινωνικής Εργασίας.....σελ. 36-37
- 5.3 Κοινοτική Ανάπτυξη και Κοινωνικός Σχεδιασμός.....σελ.38-40
- 5.4 Τεχνικές άσκησης Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα.....σελ. 40-42
- 5.5 Αξίες και διλήμματα που αντιμετωπίζει ο Κοινωνικός Λειτουργός...σελ. 42-43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- 6.1 Ο ιδεολογικός προσανατολισμός της Κοινωνικής Εργασίας.....σελ. 44-46
- 6.2 Η κοινωνική δικαιοσύνη στην ιδεολογία της Κοινωνικής Εργασίας.....σελ. 46
- 6.3 Η εκπαίδευση στη διαμόρφωση πολιτικού, ιδεολογικού και κοινωνικού Πλαισίου της Κοινωνικής Εργασίας.....σελ. 47-48
- 6.4 Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση με επίκεντρο την Κ.Ε.Κ.....σελ. 48-49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- 7.1 Σκοπός της μελέτης – Επιμέρους στόχοι.....σελ. 50
- 7.2 Δείγμα.....σελ. 51
- 7.3 Ερωτηματολόγιο.....σελ. 51-52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

.....σελ. 53-91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- 9.1 Συμπεράσματα.....σελ.92-95
- 9.2 Προτάσεις.....σελ. 95-99

Παράρτημα.....σελ. 100-111
Βιβλιογραφία.....σελ. 112-113

Περίληψη Μελέτης

Η εργασία διαπραγματεύεται την πιθανή διάσταση μεταξύ της θεωρητικής βάσης της Κοινωνικής Εργασίας και της πρακτική εφαρμογής της στα πλαίσια της Κοινοτικής Ανάπτυξης και του Κοινωνικού Σχεδιασμού. Για το λόγο αυτό μελετάται η Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα σε όλα τα επίπεδα άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η ανίχνευση του πολιτικού προσανατολισμού που επιτρέπει ο ρόλος των επαγγελματιών Κοινωνικών Λειτουργών.

Επιμέρους εξετάζεται:

- Στο πρώτο κεφάλαιο, παρατίθενται οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται μέσα στο κείμενο, έτσι ώστε ο αναγνώστης να έχει σαφή εικόνα των όρων που συναντά.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λόγος για το Κράτος Πρόνοιας και συγκεκριμένα για το ρόλο που αναλαμβάνει η Κοινωνική Εργασία στον τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.
- Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι κυριότερες κριτικές μελέτες ενάντια στη λειτουργία και στον έντονα παρεμβατικό χαρακτήρα του Κράτους Πρόνοιας.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο επιχειρείται να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη αμφίδρομης συνεργατικής σχέσης ανάμεσα στις υπάρχουσες κοινωνικές οργανώσεις και στους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς
- Στο πέμπτο κεφάλαιο εξετάζονται οι μέθοδοι της Κοινωνικής Εργασίας οι οποίοι της προσδίδουν ένα πολιτικοκοινωνικό χαρακτήρα.
- Στο έκτο κεφάλαιο, τονίζεται η σημασία της ιδεολογίας της Κοινωνικής Εργασίας ως απαραίτητου συστατικού της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Στο έβδομο, όγδοο και ένατο κεφάλαιο παρατίθεται η ερευνητική μελέτη, ο τρόπος που διεξήχθη, τα αποτελέσματα που προέκυψαν καθώς και προτάσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της διάστασης μεταξύ θεωρίας και πράξης, όπου αυτή σημειώνεται.

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια προσπάθεια επιστημονικής ερμηνείας των ερωτημάτων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια των τετραετών σπουδών μας, και τα οποία σχετίζονται με τη φύση της κοινωνικής εργασίας. Αφορμή στάθηκαν τα όσα διαβάσαμε, αποστηθίσαμε, εξεταστήκαμε και κληθήκαμε να ενστερνιστούμε ως δεοντολογικές αρχές και ρόλους του επαγγέλματος. Ο κοινωνικός λειτουργός και πολιτικός ακτιβιστής, η κοινωνική εργασία με κοινότητα, μέθοδος για την αυτοοργάνωση των πολιτών, την προστασία των κοινωνικά αδυνάτων κ.λ.π., κ.λ.π.

Από την άλλη η εμπειρία από την πρακτική μας άσκηση σε δήμους και κοινωνικές οργανώσεις, απαιτούσε από τον εκπαιδευόμενο αλλά και τον επαγγελματία, να είναι συμμορφωμένος στους κανόνες και στα προγράμματα του φορέα. Τα περιθώρια αυτονομίας ελάχιστα και η εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα, σχεδόν ανύπαρκτη ή να έχει αντικατασταθεί από άλλες μεθόδους, όπως την κ.ε.α. (κοινωνική εργασία με άτομα).

Ο αγωνιστικός, ριζοσπαστικός ακόμα και επαναστατικός ρόλος του κοινωνικού λειτουργού, που επαγγελθούν τα φοιτητικά συγγράμματα, έδινε τη θέση του σε έναν «υποταγμένο και γραφειοκρατικά αλλοιωμένο δημόσιο υπάλληλο».

Ανατρέξαμε στη βιβλιογραφία του τμήματος κοινωνικής εργασίας. Τα «δικά μας» επιστημονικά συγγράμματα, περιοδικά και άρθρα που βρίσκονται στη διάθεση των φοιτητών, θέλοντας να διαπιστώσουμε αν υπάρχει αυτή η διάσταση θεωρητικού και πρακτικού πεδίου, που εμείς βιώναμε.

Την εντοπίσαμε σε πληθώρα συγγραμμάτων και όπως φάνηκε οι επιστήμονες την χρονολογούν από την αρχή της εφαρμογής του επαγγέλματος. Οι μελέτες και κριτικές όμως αυτές, εντοπίστηκαν σε κεφάλαια των συγγραμμάτων που είτε δε διδάσκονται είτε δεν αποτελούν μέρος της εξεταστέας ύλης με αποτέλεσμα οι φοιτητές να αγνοούν ακόμα και την ύπαρξή τους. Τα περιοδικά ειδικά βρίσκονται στη γενική βιβλιοθήκη του ιδρύματος και εκτός του ότι βρίσκονται αταξινόμητα, η πρόσβαση σε αυτά επαφίεται στη προσωπική πρωτοβουλία του κάθε φοιτητή να τα μελετήσει.

Θεωρούμε ότι η επιστήμη δύναται να εξελιχθεί με τις προοδευτικές αντιλήψεις και τις ολοκληρωμένες θεωρίες που με την κριτική τους επιχειρούν να καλύψουν το κενό ημιτελών ή ανεφάρμοστων θεωριών. Για το λόγο αυτό πραγματοποιήσαμε παράλληλα και ερευνητική μελέτη για να διαπιστώσουμε αν οι φοιτητές διαβλέπουν τη διάσταση κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης στα πλαίσια των δήμων. Ταυτόχρονα πιθανές εντυπώσεις και εκτιμήσεις τους για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν και τις πιθανές προσδοκίες τους από αυτό.

Η έμπνευση και πραγματοποίηση της εργασίας δε θα ήταν δυνατή χωρίς τη συμβολή του εισηγητή της Θάνου Παπαδημητρίου, ο οποίος ως μία από τις εξαιρέσεις, ένταξε στα πλαίσια της διδασκαλίας του κάποιες από τις κριτικές μελέτες και έρευνες δίνοντας μας το έναυσμα για σφαιρική θεώρηση και συγχρόνως προβληματισμό.

Η προθυμία και η ζεστή ατμόσφαιρα μέσα στην οποία αγκάλιασε το θέμα, μας έδωσαν ώθηση και μας όπλισαν με υπομονή για να μπορέσουμε να συγγράψουμε μια νέα μελέτη που θα συμπυκνώνει τις κυριότερες κριτικές και θα θέτει ερωτήματα για γόνιμη αμφισβήτηση στους μέλλοντες επαγγελματίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΙΣΜΟΙ

Οι ορισμοί που παρατίθενται σκοπίμως προέρχονται μόνο, μέσα από τα διδασκόμενα εκπαιδευτικά συγγράμματα ή περιοδικά που είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα στο φοιτητή και μέσα από τα οποία ο ίδιος, εκπαιδεύεται και αποσαφηνίζει το αντικείμενο των σπουδών του.

1.1 Κράτος Πρόνοιας

Ο όρος κράτος πρόνοιας, σύμφωνα με τη Στασινοπούλου (2003), *`` αναφέρεται στην ιστορικά καθορισμένη μορφή του αστικού κράτους στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλη διεύρυνση της κοινωνικής του λειτουργίας, ιδιαίτερα στη σφαίρα της κοινωνικής αναπαραγωγής. Αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψης αναγκών, απασχόλησης, υγείας, παιδείας, κατοικίας, κοινωνικής φροντίδας, προστασίας του περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου για τον ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό, αναπτύσσοντας το μηχανισμό του για την παροχή των ανάλογων υπηρεσιών ή για τη ρύθμιση της παροχής τους από τον ιδιωτικό –κερδοσκοπικό και μη –τομέα``*.

Παράλληλα επισημαίνει ότι το κράτος πρόνοιας, *`` αποτελεί συγχρόνως ένα ιδεατό μοντέλο κράτους, βασισμένο στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της σχεδιασμένης συλλογικής δράσης, με απώτερο στόχο την επίτευξη –ποσοτικά και ποιοτικά- της ευημερίας των πολιτών του και την εξάλειψη ή τουλάχιστον τη σημαντική μείωση της κοινωνικής ανισότητας. Τα διάφορα συστήματα κοινωνικής πολιτικής, εκφράζουν το επίπεδο ανάπτυξης, τις ιδιαιτερότητες και τις αντιφάσεις της συγκεκριμένης κοινωνίας μέσα στην οποία διαμορφώνονται* *``* (Ο. Στασινοπούλου 2003, σελ. 26)

Συμπληρωματικά οι Gilbert& Specht (1977) ορίζουν ως κοινωνική πρόνοια, *`` το βοηθητικό μηχανισμό που έχει επινοηθεί για να βοηθήσει εκείνους που υποφέρουν από τις διάφορες κακές καταστάσεις που υπάρχουν σε μια βιομηχανική κοινωνία ``*.(Gilbert N., Specht H., Ιατρίδης 2002, Μέρος Ι).

Από τα παραπάνω, ευνόητα προκύπτει η ανάγκη εστίασης της έρευνας, στη λειτουργία του σημερινού, ελληνικού κράτους πρόνοιας και στον ρόλο των λειτουργών του .Συγκεκριμένα όσον αφορά τα πλαίσια δράσης των κοινωνικών λειτουργών όπως αυτά διαμορφώνονται μέσα στο πλέγμα των κοινωνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν το σημερινό κράτος πρόνοιας.

1.2 Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα

Η Κοινωνική Εργασία Με Κοινότητα σε ένα νοηματικά «συμπυκνωμένο» ορισμό που έχει αποδοθεί από το Ζωγράφου Α.(1997,) αποτελεί *«μία αρχή εργασίας ,που χρησιμοποιείται μαζί με άλλες προσεγγίσεις και τεχνικές(συμβουλευτική , "counseling", έρευνα, προγραμματισμό, κοινωνικό σχεδιασμό, επιμόρφωση, δημόσιες σχέσεις, συνεργασία με διάφορους θεσμούς, κοινωνικές ομάδες και άτομα, κ.λ.π.) για να βοηθήσει τις κοινωνικά αδικημένες ομάδες, να κάνουν χρήση των δικαιωμάτων και δυνατοτήτων που παρέχει η κοινωνία, να αναλύσουν αντιφατικές κοινωνικοπολιτικές καταστάσεις, να συνειδητοποιήσουν τις πραγματικές τους ανάγκες και τους κοινωνικοπολιτικούς συσχετισμούς που καθορίζουν τη ζωή τους και να αγωνισθούν συλλογικά για την προβολή και διεκδίκηση των συμφερόντων τους.»*

Στη συνέχεια, προσδιορίζει ότι *«εργασία αυτή αρχίζει με μια διαδικασία χειραφέτησης με αφετηρία τις προσωπικές εμπειρίες και ικανότητες των ενδιαφερομένων με σκοπό την απόκτηση ικανότητας δράσης και σύγκρουσης και οδηγεί στη μεθοδευμένη κινητοποίηση για την εξάλειψη των αιτιών των προβληματικών καταστάσεων ,χρησιμοποιώντας όλα τα δημοκρατικά μέσα πίεσης .*

Η κοινωνική εργασία με κοινότητα δεν αποσκοπεί στην προσαρμογή των ενδιαφερομένων στο σύστημα, αλλά στην προσαρμογή του συστήματος στις ανάγκες των ενδιαφερομένων. Βλέπουμε εδώ, ότι η κοινωνική εργασία με κοινότητα δεν έχει μόνο κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις αλλά συμπεριλαμβάνει και την επιμορφωτική διάσταση με την έννοια της` . (ΖΩΓΡΑΦΟΥ, 1997 σελ.54).

Στην εργασία αυτή επιλέχθηκε η κοινωνική εργασία με κοινότητα ως η πιο πρόσφορη από τις τρεις μεθόδους της κοινωνικής εργασίας για τη διαπίστωση των εμποδίων που συναντά ο επαγγελματίας κοινωνικός λειτουργός στην άσκηση των θεωρητικών και ιδεολογικών του κατευθύνσεων σε τομείς όπου συναντάται έντονα η παρεμβατικότητα του κράτους και η αδρανοποίηση βασικών επαγγελματικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του.

1.3 Κρατικός Μηχανισμός & Κοινωνικοί Φορείς

Μια κύρια κατεύθυνση του προγράμματος διδασκαλίας (Στοιχεία Κοινωνικής Πολιτικής, Κράτος Πρόνοιας, Οργάνωση & Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών κ.α.), αφορά τους κοινωνικούς φορείς που θεωρούνται τα κυριότερα πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας αλλά και τον κρατικό μηχανισμό κυρίως ως προς τα εμπόδια που είναι δυνατόν να δημιουργηθούν από τον τρόπο λειτουργίας του. Στα εκπαιδευτικά βιβλία δεν συναντάμε ορισμό σαφή, όσον αφορά τον κρατικό μηχανισμό και τους κοινωνικούς φορείς. Παρ' όλα αυτά κρίνουμε σκόπιμο να παραθέσουμε τους ορισμούς, όπως κανείς τους συναντά σε έγκριτα λεξικά.

Έτσι λοιπόν ως κρατικός μηχανισμός ορίζεται *''ο τρόπος συγκρότησης ή λειτουργίας του κράτους''* (εγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση, Τόμος 12ος). Επιπρόσθετα *''ως ο τρόπος με τον οποίο συνδυάζονται και ενεργούν τα μέρη ενός συνόλου''*, (εγκυκλοπαίδεια Τεγόπουλος Φυτράκης 1995). Στο ίδιο λεξικό συναντούμε και τον ορισμό των κοινωνικών φορέων: *''Κοινωνικοί φορείς είναι τα όργανα για την υλοποίηση στόχων, τον καταρτισμό και την εφαρμογή προγραμμάτων''*.

1.4 Κοινωνικός Σχεδιασμός & Κοινοτική Ανάπτυξη

Οι δύο αυτοί μέθοδοι αποτελούν εργαλεία της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα και μάλιστα στα πιο νευραλγικά πεδία δράσης που σχετίζονται ειδικότερα με την κοινότητα, ή την κοινωνία ευρύτερα. Στην εργασία αυτή, εξετάζεται τόσο η βαρύτητα που οι επαγγελματίες κοινωνικοί λειτουργοί τους αποδίδουν, όσο και οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην προσπάθεια εφαρμογής των δυο αυτών συγκεκριμένων μεθόδων.

``Ο Κοινωνικός σχεδιασμός περιλαμβάνει τις επιδιώξεις, επιλογές και θεσμικές διευθετήσεις της κοινωνίας, κοινότητας ή οργανώσεων ως σύνολο και ως ενιαίο σύστημα...είναι η ανάπτυξη της ποιότητας ζωής στην κοινωνία και στις μονάδες της, η βελτίωση των ανθρωπίνων σχέσεων και οι επενδύσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Σχεδιάζει και εφαρμόζει παρεμβάσεις που έχουν ως στόχο επιδιωκόμενες αλλαγές. `` (Ιατρίδης, 2002, σελ. 42)

Στο βιβλίο του Δαουτόπουλου *Κοινοτική-τοπική ανάπτυξη*, συναντάμε τον ορισμό των Oberle, Stowers και Darby (1974), *``Κοινοτική ανάπτυξη είναι μια διαδικασία στην οποία ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός ατόμων μιας δεδομένης περιοχής ή περιβάλλοντος παίρνει και υλοποιεί κοινωνικά υπεύθυνες αποφάσεις, η πιθανή συνέπεια των οποίων είναι η καλύτερευση των συνθηκών ζωής μερικών ατόμων χωρίς να χειροτερεύουν οι συνθήκες ζωής άλλων. ``* (Δαουτόπουλος, 1995, σελ 28). Στην ίδια βιβλιογραφία συναντάμε και τους ορισμούς της κοινωνικής σύγκρουσης και της στρατηγικής των συγκρούσεων ως ένα φαινόμενο και μια τεχνική αντίστοιχα, που ο επαγγελματίας κοινωνικός λειτουργός οφείλει να λάβει υπόψη κατά την άσκηση των δύο προαναφερθέντων μεθόδων κοινωνικής εργασίας.

"Κοινωνική σύγκρουση είναι ο άμεσος και ανοικτός ανταγωνισμός ανάμεσα σε άτομα και σε ομάδες για την πραγματοποίηση του ίδιου αντικειμενικού σκοπού(διεκδίκηση δικαιωμάτων ,προνομίων ή κάποιων κοινωνικών πόρων)που μπορεί να επιτευχθεί με την αδρανοποίηση, νίκη ή υποταγή του ενός από τα δύο αντιμαχόμενα μέρη". Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της στρατηγικής των συγκρούσεων, *" η ανακατανομή των δικαιωμάτων και προνομίων μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από την αντιπαράθεση των ομάδων που τα κατέχουν και αυτών που τα στερούνται" .* (σελ 113-114)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Θεωρίες αναφορικά με το σύγχρονο Κράτος Πρόνοιας

Γίνεται σαφές από τον ορισμό που παρατέθηκε νωρίτερα, ότι μέσα στα πλαίσια του κράτους πρόνοιας το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού γίνεται ένας κύριος φορέας για την επίτευξη των στόχων που το ίδιο το κράτος έχει θέσει για τους πολίτες του και τις υπηρεσίες πρόνοιας που δεσμεύεται να παρέχει προς αυτούς.

Σήμερα όμως οι εξελίξεις που καταγράφονται στις θεωρητικές απόψεις γύρω από τη λειτουργία του κράτους πρόνοιας όπως σημειώνει η Στασινοπούλου (2003), *`` αμφισβητούν το κράτος ως τον κύριο φορέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, επισημαίνοντας ιδιαίτερα τις αντιφάσεις και τα όρια της κρατικής παρέμβασης ``*.

Η συγγραφέας, θεωρεί ως συντελεστικό παράγοντα αυτής της αμφισβήτησης, την καπιταλιστική κρίση, που εκδηλώθηκε κυρίως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 και η αναγνώριση που ήλθε μέσα από την κρίση αυτή, ότι οι στόχοι δηλαδή του κράτους πρόνοιας δεν είχαν επιτευχθεί.

Μέσα λοιπόν από τη συγκριτική ανάλυση των σύγχρονων θεωριών, η συγγραφέας, διακρίνει να ξεσπά μια διαμάχη γύρω από το επίμαχο θέμα της κρίσης του κράτους πρόνοιας και των προτεινόμενων μέτρων αντιμετώπισής της κρίσης αυτής.

Υπάρχει επομένως από την μία πλευρά, η φιλελεύθερη άποψη, που προβάλλει δυναμικά τα επιχειρήματα της, στηρίζοντάς τα στις αρνητικές επιπτώσεις που είχε ως τώρα η κρατική πρακτική στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής.

Στον αντίποδα, συγκεντρώνεται κριτική από τη σκοπιά του μαρξιστικού, φεμινιστικού κινήματος και του αντιρατσιστικού αγώνα. Η δεύτερη αυτή κριτική, επικεντρώθηκε αρχικά στον ταξικό χαρακτήρα που παρουσιάζει η κοινωνική λειτουργία του κράτους καθώς και στις αντιφάσεις που αυτή παρουσίαζε. Παράλληλα η κριτική αυτή κατέδειξε ως ρατσιστικές, τις πρακτικές στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής των δυτικών ανεπτυγμένων κοινωνιών, καθώς σύμφωνα με τους θεωρητικούς, εκτός των άλλων διακρίσεων οδηγούν στην αναπαραγωγή και εδραίωση όχι μόνο της ανισότητας των δύο φύλων και αλλά και της καταπίεσης των γυναικών.

Οι θεωρίες αυτές περιλαμβάνονται στο βιβλίο που διδάσκεται στο έκτο εξάμηνο του τρίτου φοιτητικού έτους και στις οποίες συγκαταλέγονται θεωρίες των *Gough, F. Williams, Deacon, Mishra, Macintosh* κ.α. Στις προτάσεις που παραθέτουν, σημειώνεται η αναγκαιότητα να επαναπροσδιοριστεί η σχέση του κρατικού και του ιδιωτικού τομέα, θεωρώντας αναγκαίο να αποσαφηνιστεί ο ρόλος της εθελοντικής πρωτοβουλίας, της οικογένειας και της τοπικής κοινότητας.

Παράλληλα επισημαίνουν ότι είναι απαραίτητη η αξιολόγηση των μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης των κοινωνικών υπηρεσιών καθώς και η *``αναζήτηση τρόπων, αύξησης της αποτελεσματικότητας και της ποιοτικής αναβάθμισης, με μείωση κόστους και ορθολογική χρήση των υλικών και των ανθρώπινων πόρων``*. Τονίζουν επιπλέον *``την σκοπιμότητα της επανεκτίμησης του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης και της σχέσης τοπικού-κεντρικού πεδίου στο σχεδιασμό και στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.``*

Ταυτόχρονα, διακρίνεται η αύξηση του ενδιαφέροντος για τη μελέτη διαφορετικών συστημάτων πρόνοιας και η άνθηση της συγκριτικής κοινωνικής πολιτικής, με σκοπό τον εμπλουτισμό γνώσεων από παρόμοιες εμπειρίες άλλων εφαρμοζόμενων προνοιακών συστημάτων. Συνδέοντας τις τρεις παραμέτρους, δηλαδή τη δομή και τη λειτουργία των κρατικών κοινωνικών υπηρεσιών, τη τοπική αυτοδιοίκηση και τη θεωρητική κατάρτιση, δημιουργούμε μια άρτια, «συμπαγή» και ολοκληρωμένη βάση για το εκσυγχρονισμένο, ως προς την παροχή υπηρεσιών, κράτος πρόνοιας. (Στασινοπούλου Ο., σελ. 136).

2.2 Η δυσλειτουργία του Κράτους Πρόνοιας

Τα κυριότερα επιχειρήματα των θεωριών αυτών συνοψίζονται στα εξής τρία: *A) ``Το κράτος πρόνοιας εκφράζει μια υπερβολική και βλαβερή εξάπλωση του κρατικού μηχανισμού που του προσδίδει έντονο πατερναλιστικό χαρακτήρα`` (R. Mishra, 1985).*

Σύμφωνα με τον **Mishra** ,δεν υπάρχει πρόβλημα που το κράτος πρόνοιας να μην αναλαμβάνει την ευθύνη να το λύσει μέσα από τη συνεχή διεύρυνση της γραφειοκρατικής του δομής. Με αυτό τον τρόπο όμως υποκαθιστά και παράλληλα περιορίζει με επικίνδυνο τρόπο, την ικανότητα των πολιτών του να ρυθμίζουν την ίδια τους τη ζωή. ``Κύριος μοχλός σε αυτή την τάση είναι η πολιτική των κομμάτων ,που στην προσπάθεια να εξασφαλίσουν ψήφους υπόσχονται και προωθούν μέτρα τα οποία οδηγούν στην γραφειοκρατική διόγκωση...``

(R. Mishra, 1985).

Εκτός, όμως από την κομματική πρακτική, πρέπει να ληφθούν υπόψη και τα συμφέροντα των ίδιων των εργαζομένων. Ιδιαίτερα όσοι απασχολούνται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα αλλά και στα συναφή επαγγέλματα, συνηθίζουν να εξυπηρετούν τους προσωπικούς τους στόχους και να προωθούν τα συμφέροντά τους μέσα από τη συνεχή διεύρυνση των κρατικών μηχανισμών, η οποία τους προσφέρει εδραίωση της θέσης τους.

*B) Ένα δεύτερο επιχείρημα που διατυπώνουν οι **Buchanan & Wagner (1977)**, στρέφεται ενάντια στον υπερβολικά δαπανηρό χαρακτήρα των προσφερόμενων υπηρεσιών σε σύγκριση με τα πενιχρά αποτελέσματα που παρουσιάζουν*

Γ) Η άλλη κύρια αιχμή σχετικά με την επίτευξη των στόχων, αφορά το ότι το κράτος πρόνοιας έρχεται σε αντίθεση με την ελευθερία του ατόμου. ``Περιορίζει τη δυνατότητα ελεύθερης επιλογής και δημιουργεί, άτομα παθητικά, εξαρτημένα, που αποτελούν τελικά βάρος για το κοινωνικό σύνολο.`` (Στασινοπούλου Ο., 2000,σελ. 80-81)

2.3 Η εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας ως πολιτικός & κοινωνικός φορέας

Οι Kilty & Meenaghan (Ιούλιος 1995), σημειώνουν ότι τα επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών, είχαν περιληφθεί σε μια σειρά εξελίξεων, για μια περίοδο πάνω από 20 χρόνια. Οι εξελίξεις αυτές φαίνεται να έχουν συνεισφέρει στο συγκεκριμένο πλέγμα ανάμεσα στο συντηρητισμό και στην επιστήμη. Για παράδειγμα το 1960 το πεδίο της κοινωνικής εργασίας ανέπτυξε έναν έντονο πολιτικό προσανατολισμό εστιάζοντας στην κοινότητα και στην οργανωτική λειτουργικότητα (Rothman 1968, Turner, 1968). Αυτή η εστίαση, αντικατόπτριζε και συνείσφερε σε μια αντίληψη, ότι η ατομική εργασία με τους πελάτες, δεν εξάντλειε όλη τη δυναμική της κοινωνικής εργασίας.

Σε αυτήν την εξελισσόμενη αντίληψη αμφισβητούνταν όχι μόνο το μέγεθος της παρέμβασης στα άτομα αλλά συχνά και το επάγγελμα και οι επαγγελματίες που συνδέονταν με την παρεμβατική στρατηγική των περιπτώσεων, επίσης αμφισβητούνταν. Στα τέλη του 60' και στις αρχές του 70' αναπτύχθηκαν θέματα κοινής αξιοπιστίας και σημασίας γύρω από το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας. Συνοδευτικά αυτών των θεμάτων υπήρχαν συγκεκριμένες διαμάχες μέσα αλλά και έξω από το επάγγελμα που αφορούσαν όχι μόνο τις μονάδες παρέμβασης που κλιμακώνονταν από τα άτομα στην κοινότητα και στην κοινωνική δομή αλλά σχετικές έννοιες όπως η προσωπικότητα και η ανάπτυξη που έρχονται σε αντίθεση με την ισχύ.

Ρεύματα και ενδιαφερόμενες ομάδες που θετικά αναγνώρισαν τις αλλαγές και τις γενικευμένες πολιτισμικές στάσεις του 60', πίεζαν για εκτενέστερη δομική ανάλυση και πολιτικές αλλαγές. Δυνάμεις που αντιστέκονταν ή αντιτίθονταν σε σημαντικές οργανικές αλλαγές συνέχιζαν να προτιμούν και να εστιάζουν σε παροχές και υπηρεσίες σε άτομα.

Επειδή επί το πλείστον η κοινωνία έχει κουραστεί από τις κοινωνικές αναταραχές, έστειλε μηνύματα προς το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας όπως και στους ακτιβιστές ότι προτιμούσε να μην υπάρχει αστάθεια και προτιμούσε υπηρεσίες εστιασμένες στα άτομα και όχι στις κοινότητες ή στις οργανώσεις. Το αποτέλεσμα ήταν ότι κατά τη διάρκεια του 1970, τα όρια για αλλαγή στην κοινωνία που επηρέασαν τα επαγγέλματα κοινωνικών υπηρεσιών, επανακαθορίστηκαν μέσα στην κοινωνική εργασία. Η περίοδος αυτής της αναταραχής οδήγησε σε μια νέα και διαφορετική έμφαση στα άτομα και σε μια γόνιμη περίοδο στην ανάπτυξη της πρακτικής της θεωρίας της κοινωνικής εργασίας.

Σε ένα επίπεδο από τα τέλη του 1950 και κατά τη διάρκεια το 1970 μπορεί η περίοδος να περιγραφεί σαν μια έκρηξη από ανταγωνιστικές πρακτικές θεωρίες μέσα στην κοινωνική εργασία. Εξαιτίας του αριθμού των θεωριών και των διαφορών ,δημιουργήθηκε μια επιταγή στο επάγγελμα για να τις δοκιμάσει και να τις εκτιμήσει. Σημαντικά διαχωρισμένο από αλλαγές και αναπτύξεις στην ευρύτερη κοινωνία, το επάγγελμα ανέπτυξε μια ωριμότητα που απαιτούσε ταξινόμηση των θεωριών και καθορισμό των συνθηκών κάτω από τις οποίες , οι διάφορες πρακτικές αντιλήψεις φαίνονταν να λειτουργούν. Η επαγγελματική ανάπτυξη είχε συνδεθεί με την επιστήμη στο πνεύμα της εγκυρότητας τόσο της θεωρίας όσο και της πράξης.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο ,κάποιοι πρότειναν να γίνει το επάγγελμα αμυντικό και υπεύθυνο όσο στους άλλους εκτός του επαγγέλματος ,τόσο και σε μέλη του ίδιου του επαγγέλματος. Θέματα ακεραιότητας και αξιοπιστίας μπορούσαν να πραγματοποιηθούν δείχνοντας ότι οι μεσολαβήσεις των κοινωνικών υπηρεσιών λειτούργησαν. Αληθινός επαγγελματισμός απαιτούσε την ικανότητα να δείχνει ο κοινωνικός λειτουργός στους άλλους αλλά και στους συναδέλφους ότι μια πρακτική παρέμβαση υπήρξε αποτελεσματική και αν δεν ήταν , ότι θα μετατρέπονταν κατάλληλα.

Όπως ο Mullen (1979) υποστήριξε δεδομένα πολλαπλών προσεγγίσεων στη βοήθεια των ανθρώπων- αναλυτική, μπηχεβιοριστική , ουμανιστική- και όλων των παραλλαγών μέσα σε κάθε προσέγγιση , το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας έγινε ""αβοήθητα παγιδευμένο στην απουσία της ιδεολογικής συναίνεσης και της θεωρητικής ομοιογένειας"". Επιπρόσθετα το ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό κλίμα εξέθετε ενδιαφέρον για την αποτελεσματικότητα , επίσης την επάρκεια και την ικανότητα αιτιολόγησης (Kilty& Meenegham 1995 pp.450).

Το αποτέλεσμα αυτού του συμπλέγματος δημιούργησε εξελίξεις στο επάγγελμα και στην κοινωνία και στην αλληλεπίδραση μεταξύ τους , οδήγησε πολλούς να συμπεραίνουν ότι η κοινωνική εργασία πρέπει να τονίσει και να ενθαρρύνει την ανάγκη του ρεαλισμού. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές , ο ρεαλισμός δεν έπρεπε να δικαιώνεται από τη θεωρία ή την ιδεολογία ,αλλά από εμπειρική παρουσιασμένα αποτελεσματική και επαρκή εργασία με εργάτες. Αυτή η διαδικασία του ""ένθερμου"" επαγγέλματος και επιστήμης στα μέσα του 1970 ως το 1980 δεν υπήρξε χωρίς κριτικές που προέρχονταν από τα βοηθητικά επαγγέλματα.

Κάποιες από τις κυριότερες κριτικές εστιάζονταν στην προφανή μη-πνευματική και μη θεωρητική ποιότητα του ρεαλισμού. Σε ένα άλλο επίπεδο ,η συγκεκριμένη σχέση μεταξύ επιστήμης και πράξης είχε δεχθεί κριτική ότι ήταν μηχανιστική ,ακραία απλοποιημένη και προκατειλημμένη εξαιτίας του άγχους για αντικειμενικότητα. Εκτός από τις αξίες της συγχώνευσης μεταξύ πράξης και έρευνας , το αποτέλεσμα της συγχώνευσης ήταν ότι οι περισσότερες μικρό -αντιλήψεις της πράξης έγιναν υψηλά πειστικές. Συγκεκριμένα προσόντα και πρακτικές αιτήσεις συχνά γίνονταν το επίκεντρο της πράξης.

Μέσα σε αυτό το επίκεντρο της συναίσθησης του κλινικού, τη ζεστασιά και άλλες σχετικές αξίες, η έρευνα προωθήθηκε και κάποιος βαθμός υπευθυνότητας αναπτύχθηκε σε δυνάμεις μέσα και έξω από τα επαγγέλματα παροχής βοήθειας. Παρόλα αυτά στη διαδικασία ,το επίκεντρο στις ευρύτερες ιδέες της κοινωνίας την ευκαιρία και την ισχύ δεν επιδιώχθηκαν. Συχνά τα θέματα της προσοχής και της παρέμβασης απομακρύνθηκαν από τις ομάδες και πολύ περισσότερο από την κατεύθυνση των ατομικών περιπτώσεων .

2.4 Η εξέλιξη των οργανώσεων Πρόνοιας

Τα ιδανικά της πολιτικής συμμετοχής και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ασφαλείας, η εθνική ασφάλιση στην βελτίωση της πτώχευσης και η απειλή της στάσης των γκέτο βοήθησαν στη γέννηση του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Πρόνοιας στα μέσα του 1960 (Piven & Cloward, 1977).

Η κίνηση της Εθνικής Πρόνοιας αναζήτησε ένα περισσότερο ομοσπονδιακό πόλο και προϋπολογισμό πλατύτερο στην πολιτική της πρόνοιας. Από την αρχή η κίνηση υπέφερε από διαφωνίες ανάμεσα στους ηγέτες σχετικά της χαμηλής εισοδηματικής τάξης ανθρώπων που έπρεπε να έχουν.

Οι Frances Fox Piven και ο Richard Cloward, δύο κοινωνικοί λειτουργοί εκπαιδευτές συμμετείχαν στην κίνηση διαφωνώντας ότι οι φτωχοί άνθρωποι έπρεπε να κινητοποιηθούν για συμμετοχή στις υποβιβασμένες μειωμένες δράσεις που θα διέλυαν το σύστημα.

Ο George Willey ο εκλεγμένος αρχηγός, διαφώνησε στο ότι, οι φτωχοί άνθρωποι έπρεπε να οργανωθούν για να προνοήσουν, το συνεχιζόμενο παροντικό θεσμό για συνηγορία. Αργότερα συγκρουόμενη ανάπτυξη για το αν η εθνική πρόνοια έπρεπε να ηγείται εθνική επίδραση ή τοπική ανάπτυξη.

Αυτές οι συγκρούσεις επεκτάθηκαν ανάμεσα στη μέσο-εισοδηματική τάξη ανθρώπων οι οποίοι προσφέρθηκαν σαν στρατηγοί και οργανωτές. Από την άλλη η τάξη των χαμηλών εισοδημάτων δε φαινόταν να είναι βαθιά εμπλεγμένη ούτε στις αποφάσεις των διαφωνιών οργάνωσης ούτε στην ανάλυση και ανάπτυξη πολιτικής.

Η κίνηση του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας κράτησε για λίγο: ξεκίνησε το 1967 και διαλύθηκε το 1973. Το τέλος της ήρθε από δυσκολίες στη διατήρηση των μελών. Από τις συνεχιζόμενες διαφωνίες ανάμεσα στους αρχηγούς και ίσως το πιο σημαντικό: ένα μεταλλασσόμενο κλίμα απόψεων που έγιναν απαθείς και αντιπαθητικές απέναντι στην κατάσταση των φτωχών.

Ο Morrissey (1990), περιέγραψε την ανάγκη για το τι ορίζεται "δεύτερη γενιά" των δικαιωμάτων της πρόνοιας, στις αρχές του 1970. Αυτοί οι οργανισμοί διέφεραν από τους προηγούμενους στην επιλογή πολύ τοπικών αρχών δίνοντας έμφαση στην κοινωνική αξία των ανέργων μη εργαζομένων μητέρων.

Λίγα είναι γνωστά για τον αριθμό και την επίδραση αυτών των ομάδων σε διεθνές επίπεδο. Τα περισσότερο γνωστό είναι η Προνοιακή Συνηγορία του Κέντρου (στη Νέα Υόρκη, δεν επέζησε στη διάρκεια της δεκαετίας του '80. Ένας από τους αρχηγούς του Κέντρου Teresa Funciello αργότερα ίδρυσε έναν οργανισμό με παρόμοιες αξίες την Κοινωνική Ατζέντα, η οποία αναζήτησε την αλλαγή περισσότερο (O' Donnell S., 1993 pp. 630).

2.5 Κοινωνική Εργασία & Κράτος Πρόνοιας

Εξετάζοντας θεωρίες για τη θέση που πρέπει να λάβουν οι κοινωνικοί λειτουργοί απέναντι στο φαινόμενο της γραφειοκρατικής διόγκωσης των κοινωνικών υπηρεσιών συγκρίναμε δύο πηγές: μια παλιότερη και μια σύγχρονη. Η πρώτη των *R. Baley & M. Brake (1975)* και η δεύτερη της *Claudia Coulton (1995)*.

Οι συγγραφείς R. Baley & M. Brake σε άρθρο δημοσιευμένο που παρόλο που δεν διδάσκεται αυτούσιο, συχνά γίνονται αναφορές μέσα από αυτό στα πλαίσια του μαθήματος **ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ 4**, για την ιστορική εξέλιξη της κοινωνικής εργασίας μέσα στο κράτος πρόνοιας από τη γέννηση της, κοιτούν από μαρξιστική σκοπιά την εξέλιξη και επιτυχία των προνοιακών προγραμμάτων.

Σύμφωνα με την κριτική τους, μέσα σε μια καπιταλιστική κοινωνία οι εργατικές ενώσεις όταν ενεργούν σαν ομάδες πίεσης μέσα στα κρατικά πλαίσια, *`` έχουν την τάση να συντηρούν παρά να υπονομεύουν το κατεστημένο ``*. Θεωρούν ότι η *`` κοινωνική πρόνοια είναι δυνατόν να αναπτυχθεί με τη συνεργασία των εργατικών κινημάτων, γιατί δεν απειλεί ιδεολογικά τη βασική φύση της κοινωνικής εργασίας ``*.

Στη συνέχεια οι συγγραφείς αποδίδουν στη σύγχρονη κρατική εξουσία τον αποκλειστικό έλεγχο όχι μόνο της πολιτικής και οικονομικής κατάστασης, αλλά επίσης και της κατανομής των προνοιακών προγραμμάτων. Χαρακτηρίζουν την πρόνοια *`` ως το αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης ιστορίας πολιτικών αγώνων ``* το οποίο κατευθύνει μια διοίκηση χωρισμένη από τα συμφέροντα που υπαγορεύουν οι επιχειρήσεις και η βιομηχανία προς όφελός τους. Τα διάφορα χρηματικά επιδόματα αποτελούν, *`` υποκατάστατο μιας πολιτικής βασικού ελάχιστου μισθού, που επιτρέπει την ύπαρξη κερδών σε βιομηχανίες που σε άλλη περίπτωση θα ήταν ζημιολύγες ``*. Έτσι οι βιομηχανίες αυτές οφείλουν σε μεγάλο βαθμό την ύπαρξή τους σε έμμεση κρατική επιχορήγηση. *`` (Baley & Brake, 1975, σελ. 2-3)*

Οι νεότερες θεωρίες ακολουθούν στην πλειοψηφία τους, την κατεύθυνση της C. Coulton, που υποδεικνύει ότι, *`` η πιο επαναστατική αλλαγή έχει να κάνει με το ρόλο της κυβέρνησης στο να τεθούν τα βασικά θέματα για την ασφάλεια όλων των ανθρώπων ``* (σελ 437). Σημειώνει τον κίνδυνο που κρύβει η αδυναμία του κράτους να αναπτύξει προγράμματα σε τοπικό επίπεδο. Ταυτόχρονα κρίνει την αφοσίωση στην κοινωνική δικαιοσύνη ως αβέβαιη... *`` Η σκληρότητα ο ρατσιστικός και τιμωρητικός χαρακτήρας, σε πολλές από τις κυβερνητικές προτάσεις δημιουργεί προβληματισμό όχι μόνο στους κοινωνικούς λειτουργούς. αλλά επίσης σε πολλούς πολίτες ``*.

Καλεί τους μελετητές κοινωνικούς λειτουργούς να δραστηριοποιηθούν, γιατί τους παρουσιάζεται μια ευκαιρία να ηγηθούν των μαζικών κοινωνικών αλλαγών που συμβαίνουν. Ένα σημαντικό όραμα που πρέπει και να επιχειρήσουν να διατηρήσουν και να πραγματοποιήσουν επόμενα ότι είναι η επιστροφή στην κοινότητα `` ως συνεργάτες ,ως όχημα για οικονομικές ευκαιρίες ,ως μια ανθρώπινη ασφάλεια και προστασία ,ως μια αρένα για συμμετοχή και το δικαίωμα να ανήκεις κάπου ,ως ένα υποστηρικτικό καταφύγιο για ευάλωτους ανθρώπους``.(C. Coulton, 1995, σελ 438- 439)

Συγκρίνοντας τις δύο μελέτες φαίνεται ξεκάθαρα ο διαφορετικός προσανατολισμός τους, που είναι και στις δύο θεωρίες φανερά επηρεασμένος από τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που επικρατούν την κάθε περίοδο. Τα αίτια της δυσλειτουργίας του κράτος πρόνοιας για τα δύο ρεύματα δε συμφωνούν παρ' όλα αυτά, συγκλίνουν ως προς ότι θεωρούν χρέος της κοινωνικής εργασίας, να αποκτήσει τον αγωνιστικό χαρακτήρα που υποχρεούται να έχει σύμφωνα με τις ηθικές της αξίες, έτσι ώστε να υπερασπίσει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και να συμβάλλει στην εύρυθμη κοινωνική λειτουργία απέναντι σε ένα κηδεμονευτικό κράτος πρόνοιας, που λίγες διαφορές φαίνεται να έχει παρά το πέρας των χρόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

3.1 Οι νομικά κατοχυρωμένες υποχρεώσεις του Κράτους απέναντι στους πολίτες

Ο Ron Lacey (1987) υποστηρίζει ότι όρος «ανάγκη» υποδηλώνει ένα είδος εξάρτησης που συχνά αποτρέπει τον υπεύθυνο από το να καλύψει την ανάγκη αυτή. Ο όρος δικαίωμα από την άλλη πλευρά υποδηλώνει πολιτικά δικαιώματα, ή ακόμα και την ισότητα απέναντι στους νόμους και παραπέμπει ξεκάθαρα εκεί όπου υπάρχει η ευθύνη για την ικανοποίηση του δικαιώματος. Η ευθύνη αυτή ανήκει στο κράτος ή στον οργανισμό στον οποίο έχει ανατεθεί η ευθύνη να ικανοποιήσει το δικαίωμα αυτό.

Ο συγγραφέας όμως θεωρεί ότι στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας η διάκριση μεταξύ αναγκών και δικαιωμάτων μπορεί να είναι δύσκολη. *"Το κράτος έχει καθήκον να προμηθεύσει στον πολίτη που έχει ανάγκη ένα επαρκές εισόδημα, φροντίδα για την υγεία κατοικία και παιδεία"*. Για αυτό το λόγο οι κοινωνικοί λειτουργοί, υποστηρίζει, ότι βρίσκονται σε θέση κλειδί ως προς τον καθορισμό των αναγκών και των νομικών δικαιωμάτων των πελατών τους.

Οι στόχοι των κυβερνήσεων όπως καταγράφονται σε σημειώσεις για τους σπουδαστές της κοινωνικής εργασίας μέσα από την Κοινωνική Εργασία Με Κοινότητα IV (Γεωργίου Κ.) είναι:

- Η εξασφάλιση αποτελεσματικής χρήσης των διαθέσιμων πόρων.
- Η εδραίωση κοινωνικά δίκαιης κατανομής εισοδημάτων.
- Η διατήρηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης με λογικές τιμές αμοιβών των εργαζομένων.

Η κοινωνία θεσπισμένα έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει τα δικαιώματα των πολιτών. Ένα θεμελιώδες τους δικαίωμα είναι η πρόσβαση σε πόρους, υπηρεσίες και ευκαιρίες, για να μπορέσουν να ικανοποιήσουν τις διάφορες ανάγκες τους και συγχρόνως να μειώσουν την επίδραση των δυσμενών συνθηκών που τυχόν αντιμετωπίζουν, έτσι ώστε εντέλει να οδηγηθούν στην πραγμάτωση των επιδιώξεων και των αξιών τους. Μέσα στο δεοντολογικό αυτό πλαίσιο εντάσσεται η πεποίθηση ότι η παροχή των κοινωνικών πόρων πρέπει να γίνεται με μέσα και τρόπους που διασφαλίζουν την αξιοπρέπεια και την ιδιαιτερότητα κάθε ατόμου.

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο ρόλο του συνηγόρου τον οποίο συχνά ο κοινωνικός λειτουργός καλείται να αναλάβει: « Όλοι οι πολίτες στη σύγχρονη κοινωνία δικαιούνται τους απαραίτητους πόρους και συνθήκες για επιβίωση, διαβίωση, προστασία και ευκαιρίες για ανάπτυξη. Ορισμένα από αυτά τα δικαιώματα καθορίζονται από το νόμο, αλλά και από την πολιτική των οργανώσεων. Συχνά παρά τους νόμους και τους κανονισμούς, ορισμένοι πολίτες αποκλείονται από αυτά τα δικαιώματα.» (Γεωργίου, Συλλογή Διαφανειών)

Ο Bertrand Russel θεωρεί ότι «ο στόχος της πολιτικής πρέπει να είναι η κατά το δυνατόν καλύτερευση της ζωής των ατόμων. Δεν υπάρχει τίποτε που μπορεί να τοποθετηθεί έξω ή πάνω από τους άνδρες, τις γυναίκες και τα παιδιά που συνθέτουν την κοινωνία. Το πρόβλημα της πολιτικής είναι να προσαρμόσει τις ανθρώπινες σχέσεις με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε ένας ξεχωριστά στη ζωή του να απολαμβάνει τα κατά το δυνατόν περισσότερα αγαθά.» (Παπαδημητρίου, Σημειώσεις Εισήγησης, 1983).

Καθήκον του κράτους είναι, σύμφωνα με τον Θ. Παπαδημητρίου, το να προμηθεύσει στον πολίτη που έχει ανάγκη ένα επαρκές εισόδημα, φροντίδα όσον αφορά την υγεία, τη στέγαση αλλά και την παιδεία του. "Τα δικαιώματα του πολίτη, πηγάζουν από τις ευθύνες του κράτους". Ωστόσο, συχνά τα δικαιώματα αυτά περιγράφονται με γενικούς και ευρείς όρους, και έτσι ενώ ο πολίτης μπορεί να έχει κάποιο γενικό δικαίωμα υγείας ή στέγασης, μπορεί να μη δικαιούται τη συγκεκριμένη παροχή ή υπηρεσία." Η ικανοποίηση οποιουδήποτε δικαιώματος εξαρτάται από τον ορισμό της συγκεκριμένης ανάγκης και τον καθορισμό του νομικού δικαιώματος του πελάτη να τύχει της συγκεκριμένης υπηρεσίας".

Οι περιορισμοί αυτοί που συχνά εμφανίζονται στις προσπάθειες ικανοποίησης θεμελιωδών δικαιωμάτων, συνειρμικά μας θυμίζουν τον ορισμό του Galtung για τη δομική βία :« Σε κάθε περίπτωση που θίγονται οι ευκαιρίες ανθρώπων ,σε κάθε περίπτωση που η πραγματική ανάπτυξη κάποιων είναι μικρότερη από τις θεωρητικές δυνατότητες ανάπτυξης, υπάρχει δομική βία. Δηλαδή η βία είναι η αιτία για την απόσταση ανάμεσα σε αυτό που οι άνθρωποι είναι και σε αυτό που θα μπορούσαν –με βάση τις πολιτιστικές και τεχνικές προϋποθέσεις να είναι» .(Kurt Lenk, 1990,σελ. 44)

3.2 Η αδυναμία του Κράτους να ανταποκριθεί στον κοινωνικό του ρόλο

Δυστυχώς, ενώ θα έπρεπε να προχωρούμε ως κοινωνία προς τη μείωση των μεγάλων ανισοτήτων, οδεύουμε προς την αντίθετη κατεύθυνση, με τα γνωστά αρνητικά αποτελέσματα και την αυξανόμενη πολυπροβληματικότητα· ατομική, οικογενειακή, κοινωνική. Ο Cohen (1990) σημειώνει ότι εξατομικευμένες υπηρεσίες ή οι υπηρεσίες σε οικογένειες δεν είναι υποκατάστατο για την κρατική πολιτική ούτε το αντίθετο .Θα πρέπει να θεωρούνται σαν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της συνολικής αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων.

Ο James Seth (1989) πιστεύει ότι η πραγματική σχέση του κράτους προς το άτομο έχει "συσκοτισθεί στις σύγχρονες συζητήσεις με τη συνεχή αντιπαράθεση της κρατικής δράσης και του ατομικισμού. Η αντίθεση είναι αναπόφευκτη, ενόσω θεωρούμε τον άνθρωπο μόνο σαν άτομο... (διότι) απλά το άτομο είναι αντικοινωνικό και αντιπολιτικό .Το δόγμα της μη κρατικής παρέμβασης...έχει συρρικνωθεί στο σημείο του παραλόγου." (Triseliotis J., 1989- 90, σελ.197)

Στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας, η πολιτική είχε αναπτύξει και διατηρήσει μια σχετική αυτονομία από την οικονομία και το εμπόριο από τη μια μεριά, και την οικογένεια και την κοινότητα από την άλλη και για αυτό μπορούσε να παρέμβει δικαστικά και στα δύο μέσα από διάφορους δικαστικούς αντιπροσώπους ,παράλληλα επαγγελματίες και διοικητικούς. Τώρα το πολιτικό σύστημα απειλείται με αποδυνάμωση, παρά το ότι το δημοκρατικό του σύνταγμα παραμένει. Οι πολιτικοί θεσμοί γίνονται οι διαχειριστές για τις εξελίξεις, τις οποίες ούτε έχουν σχεδιάσει ούτε είναι ικανοί να ελέγξουν. Παρ' όλα αυτά πρέπει να τις προσπαθήσουν και να τις δικαιώσουν. Το αδέσμευτο της πολιτικής οδηγεί στην ανάγκη για νέες θεωρήσεις και μορφές «υπό-πολιτικής», τον δικαστικό κλάδο τα μ .μ .ε. , τα προσωπικά απόρρητα, τις ομάδες πολιτών, νέες και διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες.(Kilty& Meenegham, 1995)

3.3 Η στάση των πολιτών απέναντι στο Κράτος

Το κράτος σήμερα λειτουργεί με μια ιεραρχική έννοια της εξουσίας όπου η εξουσία είναι η ικανότητα ενός ατόμου ή ομάδας να επιβάλλει τη θέλησή του πάνω σε άλλους. Ενδιαφέρεται ουσιαστικά να μειώσει ή να εξαλείψει την εκμετάλλευση, την ανισότητα και την καταπίεση. Αποτελεί ακόμα ένα κεντρικό ενδιαφέρον και θα ήταν λάθος να προτείνουμε ότι δεν έχει πια συγκεκριμένη συσχέτιση με τους ευρύτερους τομείς του πληθυσμού με τους οποίους οι κοινωνικοί λειτουργοί έρχονται σε επαφή.

Η κατεύθυνση της αλλαγής περιλαμβάνει μια γενική απομάκρυνση από τον σωματειακό συγκεντρωτισμό, προς μια περισσότερο αποκεντρωτική και διαμελισμένη κρατική κατάσταση. Οι φιλοδοξίες και οι υποχρεώσεις του κράτους έχουν μειωθεί και η πολιτική μετατοπίζεται από το κράτος ή ενεργά αφήνεται στη δική της πρωτοβουλία. Η διαφοροποίηση και ο συγκεντρωτισμός των υπηρεσιών, ευνοούν το θρυμματισμό των δομών, καθένα με δυσδιάκριτα όρια και ασαφείς λειτουργίες. Αυτό που μοιάζει με διαδικασίες τροποποίησης, -η εμπορευματοποίηση, η ιδιωτικοποίηση και η απορύθμιση- θολώνουν τη διάκριση ανάμεσα στη μορφή του προϊόντος ή του μη προϊόντος .

Η έννοια του κράτους, σαν μια ξεχωριστή και αυτόνομη καθιερωμένη οντότητα στενά συνδεδεμένη με την έννοια του πολιτισμού, της πολιτικής και της δημόσιας σφαίρας, είναι ολοένα και περισσότερο προβληματική.

Ένα πλήθος θεωρητικών έχουν σημειώσει το πώς η φύση και το επίκεντρο ήταν η πολιτική της χειραφέτησης (Giddens 1991, Nigel Parton 1995), όπου οι πρωταρχικές επιταγές ήταν η δικαιοσύνη, η ισότητα και η συμμετοχή. Το επίκεντρο ενδιαφέρονταν να απελευθερώσει άτομα και ομάδες από εξαναγκασμούς οι οποίοι δυσμενώς επηρεάζουν τις ευκαιρίες της ζωής και περιλαμβάνει προσπάθειες να αποβάλλουν τα δεσμά του παρελθόντος και να υπερνικήσουν την παράνομη κυριαρχία κάποιων ατόμων ή ομάδων πάνω σε άλλους.

3.4 Σύγχρονες θεωρίες για την πολιτικοποίηση της επιστήμης

Ο Nigel Parton (1995) θεωρεί ότι μεγίστης σημασίας αλλαγές έχουν συμβεί στον τρόπο που σκεφτόμαστε και αντιδρούμε στο κράτος, στην σύγχρονη εποχή και περισσότερο στη φύση και στη σημασία της πολιτικής και του τρόπου που λαμβάνονται πολιτικές αποφάσεις. Σε αυτό το σημείο μια περίεργη αντίθεση υπάρχει ανάμεσα στην πολιτική και στη μη πολιτική μέσα από την οποία η πολιτική γίνεται μη πολιτική και το αντίστροφο. Σε αυτό, περιλαμβάνονται υπαινιγμοί για τον τρόπο που αναλύουμε και σκεφτόμαστε το ρόλο και τις δραστηριότητες των κρατικών λειτουργιών –συμπεριλαμβάνοντας και τους κοινωνικούς λειτουργούς –καθώς και τους ανθρώπους με τους οποίους εργάζονται.

Όχι μόνο έχει υποτιμηθεί η νομιμότητα της νεώτερης επιστήμης και λογικής, αλλά και οι σύγχρονες αντιλήψεις για το κράτος, την πολιτική και τα επαγγέλματα. Χρησιμοποιώντας την επιστήμη συγγενικά με τις προτάσεις που αναφέρθηκαν, δε γίνεται λιγότερο πολιτική ή λιγότερο επιφορτισμένη με αξία. Αντίθετα, είναι μια αναγνώριση ότι η επιστημονική μεθοδολογία στον κοινωνικό κόσμο είναι πάντα μολυσμένη από το πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Αυτό το πλαίσιο επηρεάζει το ποιες ερωτήσεις είναι διευκρινισμένες και ποιοι στόχοι έχουν επιτευχθεί .

Αυξανόμενα πάντως σχολιαστές έχουν συζητήσει την ανάγκη μιας νέας μορφής πολιτικής –αυτό που ο Giddens (1991) αποκαλεί πολιτική της ζωής και η οποία επείγει όταν τα άτομα αποκτούν αυτονομία δράσης. *“Είναι μια πολιτική αυτό-πραγμάτωσης σε έναν εύκαμπτα δομημένο περιβάλλον και εκεί η δύναμη είναι παραγωγική παρά ιεραρχική. Η πολιτική της ζωής ανησυχεί για πολιτικά ζητήματα που απορρέουν από διαδικασίες αυτοπραγμάτωσης σε μετά-παραδοσιακά πλαίσια, όπου επιρροές παγκοσμιοποίησης εισέρχονται βαθιά μέσα σε ένα αυτοπαθές σχέδιο του ατόμου και αντίστροφα όπου επιρροές αυτό-συναίσθησης επηρεάζουν παγκόσμιες στρατηγικές”* (Nigel Parton 1994, σελ 107).

Μια από τις κεντρικές μετά-μοντέρνες αρχές είναι η άρνηση να επιβάλλουμε κάποιους λόγους ως σημαντικούς και αδιαμφισβήτητα αληθινούς και να ορίσουμε άλλους ως αμετάκλητα λάθος. Τίποτα δε θεωρείται δεδομένο, και είναι πάντα πιθανό να αλλάξει ή να τεθεί υπό κριτική. Η συστηματική καλλιέργεια της αυτό-αμφισβήτησης στις επιστήμες και στην πολιτική, από μόνη της δημιουργεί διαδικασίες αποφάσεων και εναλλακτικές πιθανότητες.

Πληθαίνει και πολιτικοποιεί τη διεργασία να διατυπώνεις γνώμη σε τομείς, που πριν θεωρούνταν δεδομένοι και απόρρητοι. Σύμφωνα με τον Lyotard «η μεταμοντέρνα γνώση», δεν είναι απλώς εργαλείο των αρχών, εκλεπτύνει την ευαισθητοποίηση σε διαφορές και ενισχύει την ικανότητα μας να ανεχόμαστε την αβεβαιότητα. Η αρχή του δεν είναι η διαπίστευση του ειδικού, αλλά το «παράλογο του δημιουργού» .

Επιπλέον οι εκφράσεις και οι λόγοι και των ειδικών και των μη ειδικών, πρέπει να γίνονται κατανοητές όχι μόνο με όρους της δικής τους αλήθειας, αλλά περισσότερο με τους όρους της επιδόσεώς τους, με όρους του τι πραγματικά κάνουν. Η τελική έννοια της μετά -μοντέρνας σκέψης με την ευρύτητα της σκέψης ανεπτυγμένη σε διάφορους τομείς και εφαρμοσμένη με διάφορους τρόπους, είναι η πολιτικοποίηση όλων των τομέων της ιδιωτικής και δημόσιας ζωής. (Nigel Parton 1995, σελ. 109)

Στις σύγχρονες θεωρίες λοιπόν ,βλέπουμε την πολιτικοποίηση ιδίως των ειδικών ως απαραίτητη προϋπόθεση ευαισθητοποίησης γύρω από τα κοινωνικά θέματα αλλά και ουσιαστικής δράσης για κοινωνική μεταβολή. Οι σύγχρονες τάσεις καταδεικνύουν μια διαρκή αμφισβήτηση, κινητοποίηση και εξέλιξη της επιστήμης. Το κομμάτι όμως αυτό της γνώσης δημοσιευμένο σε αγγλικό περιοδικό κοινωνικής εργασίας ,παρ' όλο που είναι διαθέσιμο στους σπουδαστές, παραμένει άγνωστο εκτός αν κάποιος αναζητήσει για προσωπική του ενημέρωση τις επιστημονικές εξελίξεις αναφορικά με τον κλάδο του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

4.1 Δομή & λειτουργία Κοινωνικών φορέων

Η κοινωνική εργασία ασκείται μέσα στα πλαίσια φορέων. Οι φορείς αυτοί, ανήκουν είτε στο κράτος είτε σε μια ιδιωτική οργάνωση ή συγκροτούν ένα θεσμό, που έχει άμεση ή έμμεση εξάρτηση από το κράτος. *"Η πρακτική της διοίκησης των φορέων αυτών βασίζεται στις ίδιες αρχές και τεχνικές που βασίζεται κάθε άλλη διοικητική εργασία. Στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζεται το γραφειοκρατικό σύστημα"*. Στο ίδιο απόσπασμα ο Weber (1972) θεωρεί τη γραφειοκρατία ως το καταλληλότερο όργανο για την εξασφάλιση της εξουσίας. Τονίζει χαρακτηριστικά ο συγγραφέας την άποψη του *«Αυτή η "ορθολογική εξουσία" κατάφερε να επιβληθεί περισσότερο από κάθε άλλη μορφή εξουσίας εξ αιτίας του γεγονότος ότι υπερέχει σαφώς έναντι κάθε άλλης μορφής εξουσίας.* " (Ζωγράφου, 1997,σελ.19)

Η παραπάνω μορφή εξουσίας χαρακτηρίζεται ορθολογική, επειδή ακολουθεί μια διαδικασία προκαθορισμένων κανόνων, που συνεπάγονται ένα συγκεκριμένο και οροθετημένο πλαίσιο αρμοδιοτήτων. Την υλοποίηση των κανόνων αυτών αναλαμβάνει εκπαιδευμένο προσωπικό κυρίως οι δημόσιοι υπάλληλοι. Ο Kurt Lenk (1982) χαρακτηρίζει τη γραφειοκρατία *"ως το απαραίτητο χαρακτηριστικό που έχει κάθε σύγχρονη μορφή οργάνωσης, στην οποία πραγματοποιούνται ρυθμίσεις που αφορούν μεγάλες ομάδες ανθρώπων"*. Συμπληρώνει δε, παραθέτοντας το σχόλιο του WEBER (1995) ότι η γραφειοκρατία ... από μια άποψη υπακούει στην αρχή του 'χωρίς φόβος και χωρίς πάθος'. Η ιδιομορφία της, που είναι ευπρόσδεκτη για τον καπιταλισμό και συγχρόνως έχει υμνηθεί σαν τη μεγαλύτερη της αρετή, την κάνει να αναπτύσσεται τόσο καλύτερα όσο απρόσωπη γίνεται. *" Η ιδιομορφία της αυτή είναι... η κατάργηση κάθε ανθρώπινου παράγοντα, κάθε στοιχείου που ξεφεύγει από τη ψυχρή λογική και δεν μπορεί να προβλεφθεί, κάθε συναισθηματισμού από τη διαδικασία των επίσημων υποθέσεων"*. (Lenk K., 1982, σελ.57-58)

4.2 Αδυναμίες Γραφειοκρατίας

Η Καρατζά (Ζωγράφου 1997) συνοψίζει τις αδυναμίες της γραφειοκρατίας, αναφέροντας αρχικά τον απρόσωπο χαρακτήρα του συστήματος ο οποίος εμποδίζει την ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος συνεργασίας. Παράλληλα, η αυστηρή άσκηση της εξουσίας, οδηγεί τους υφισταμένους στο να αποφεύγουν να αναφέρουν τις παραλείψεις. Τέλος η υποχρέωση υποταγής στο σύστημα, περιορίζει τη δυνατότητα ανάπτυξης κριτικού πνεύματος ανάμεσα στους εργαζόμενους. Φυσικά οι αδυναμίες και η ακαμψία του γραφειοκρατικού συστήματος επηρεάζουν και τις κοινωνικές υπηρεσίες που είναι και αυτές οργανωμένες γραφειοκρατικά.

Ο τομέας εργασίας των υπαλλήλων είναι αυστηρά προκαθορισμένος και ενσωματωμένος σε μια ιεραρχία, η δε αμοιβή των ατόμων αυτών γίνεται σύμφωνα με τη θέση τους στην ιεραρχική κλίμακα. Γενικά η γραφειοκρατία λειτουργεί σαν μια μηχανή. Ο Zinner (1983), κρίνει ότι η τεχνική υπεροχή των υπηρεσιών και το πνεύμα ορθολογισμού εξασφαλίζονται, από τη θέση των ατόμων που απασχολούνται στη γραφειοκρατικά οργανωμένη υπηρεσία. Επειδή οι εργαζόμενοι, είναι υποχρεωμένοι να εκτελούν την εργασία τους σύμφωνα με τις υπηρεσιακές τους προδιαγραφές, δεν είναι σε θέση να αναπτύξουν πρωτοβουλία, να αποφασίσουν και να δράσουν μόνα τους.

Μέσα στα πλαίσια της γραφειοκρατικής δομής των κοινωνικών υπηρεσιών, ο Hollstein (1973) σημειώνει την *'' πίεση για απόδοση, την ιεραρχία, τον έλεγχο, την κατανομή ρόλων και τις προδιαγραφές ως τους παράγοντες που καθορίζουν και το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών του κοινωνικού λειτουργού και επιβάλλουν την προσαρμογή του στις απαιτήσεις της οργάνωσης ''*. (Ζωγράφου, 1997, σελ 19-22)

Οι Clark & Dear (1984) θεωρούν ότι τυχόν θέματα γραφειοκρατικής πρακτικής ή διοίκησης που προκύπτουν στο χώρο των κοινωνικών υπηρεσιών θα έπρεπε να προσεγγίζονται σαν *«παραλογισμοί της υπαλληλίας»*. Αντί αυτού, αντιμετωπίζονται *"σαν προσπάθειες οργάνωσης του κοινωνικού χώρου αλλά και παρέμβασης στην κοινωνική σύγκρουση, με τρόπους που μπορεί να διαχειριστεί ο μηχανισμός και να ενσωματώσει στη δική του λογική."* (Στασινοπούλου Ο., 2003, σελ. 106-107)

4.3 Κοινωνικές οργανώσεις & Κοινωνική Εργασία

Ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει:

- Να τηρεί τους κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας του φορέα και να συμβάλλει εποικοδομητικά για τη λήψη μέτρων που θα στοχεύουν στην αποδοτικότερη οργάνωση και λειτουργία του και στη βελτίωση των όρων και συνθηκών εργασίας. (Σημειώσεις Δεοντολογίας, Άρθρο 7γ)

- Να χρησιμοποιεί ευσυνείδητα και μόνο για το σκοπό που έχουν δημιουργηθεί, τις υπηρεσίες του εργασιακού πλαισίου. Να κρατά υπεύθυνη στάση ως προς το είδος των προγραμμάτων, προτείνοντας αλλαγές στις διαδικασίες, στον τρόπο πορείας ή στην γενικότερη πολιτική, όπου χρειάζεται, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα κανάλια που παρέχονται από τον Οργανισμό. Όταν εξαντλήσει όλες τις καθιερωμένες διαδικασίες και η αναγκαία αλλαγή δεν επιτυγχάνεται, ο ίδιος όμως εξακολουθεί να πιστεύει ότι η αλλαγή είναι αναγκαία, τότε μπορεί να προσφύγει στις ανώτερες αρχές ή στο ευρύτερο κοινό ενημερώνοντας και τον εργοδοτικό οργανισμό.

(Σημειώσεις Δεοντολογίας, Κώδικας αρχών ή δεοντολογίας των Η.Π.Α.-υποχρεώσεις στα πλαίσια εργασίας)

Είναι προφανές ότι ακόμα και τα νομικά κατοχυρωμένα άρθρα αλλά και οι διάφοροι κώδικες που κατά καιρούς ψηφίζονται από επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς, αδυνατούν να καθορίσουν με σαφήνεια τα όρια ανάμεσα στις υποχρεώσεις του επαγγελματία απέναντι στους κανόνες της οργάνωσης και στα δεοντολογικά του καθήκοντα και υποχρεώσεις.

Ο Ιατρίδης στο βιβλίο του *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής* (2002), σημειώνει ότι η ταύτιση του κοινωνικού λειτουργού με τους σκοπούς της οργάνωσης, δίνει επίκεντρο, περιεχόμενο και κατεύθυνση σε μια πορεία παροχής υπηρεσιών και εξασφαλίζει στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας την κοινωνική της ευθύνη. Δεν είναι λίγοι οι επαγγελματίες που υποστηρίζουν ότι η ταύτιση με την οργάνωση εμποδίζει την αυθόρμητη διάθεση για προσφορά βοήθειας.

Η Παπαϊωάννου (1988) σημειώνει ότι ο απώτερος σκοπός και η βασική ευθύνη των κοινωνικών οργάνωσεων οφείλει να είναι η συνεχής βελτίωση και ανανέωση των οργάνωσεων κοινωνικής πρόνοιας ως εκφραστών της κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας.

Η διάσταση αυτή είναι προφανής και από την ιστορική εξέλιξη του επαγγέλματος. *“ Η κοινωνική εργασία, αναπτύχθηκε κυρίως μέσα στα πλαίσια ιδιωτικών κοινωνικών οργανώσεων για φτωχούς. Ως υπάλληλος των οργανώσεων αυτών, ο κοινωνικός λειτουργός έπρεπε να αντιπροσωπεύει τα συμφέροντά τους και να συμμορφώνεται με τους κανονισμούς ιδεολογίας και συμπεριφοράς των χρηματοδοτών τους και της διοικητικής γραφειοκρατίας των διοικητικών συμβουλίων τους, που αποτελούνταν συνήθως από μέλη της μεσαίας-ανώτερης τάξης και των επιχειρηματιών. Αυτό εξηγεί κάπως την παραδοσιακά χαμηλή θέση στην επαγγελματική ιεραρχία των κοινωνικών λειτουργών”*. (Ιατρίδης 2002 σελ. 280),

Σύμφωνα με τον Ιατρίδη (2002), η τάση των επαγγελματιών να κάνουν σκόπιμες παρεμβάσεις οι οποίες με τη σειρά τους θα προκαλέσουν κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, δε συμβαδίζει με την αξιολογική «ουδετερότητα» που απαιτεί η « επιστημονικοποίηση» των σύγχρονων επαγγελμάτων .

Η κοινωνική εργασία και η κοινωνική οργάνωση προσανατολίστηκε στο να εξασφαλίσει τα τεχνικά μέσα επίτευξης των στόχων που θέτουν οι κοινωνικές οργανώσεις και οι φορείς και όχι στο να διαμορφώσει και να επιτύχει κοινωνικούς σκοπούς και στόχους . Τονίζοντας τις υπηρεσίες και όχι την κοινωνική πολιτική απέτυχε να διαμορφώσει το περιβάλλον που θα επιφέρει την κοινωνική αλλαγή .

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι αυτό αντανακλά και η συχνή σύγχυση που παρατηρείται όσον αφορά τα ακριβή όρια ανάμεσα στις δραστηριότητες της κοινωνικής εργασίας ως επιστημονικού επαγγέλματος για κοινωνική αλλαγή και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και στις ευρύτερες δραστηριότητες για αλλαγή της πολιτικής οικονομίας. Ένας βασικός παράγοντας της σύγχυσης αυτής, είναι η διάκριση μεταξύ, των στόχων της κοινωνικής μεταρρύθμισης και κοινωνικής αλλαγής για βελτίωση των συνθηκών ζωής των πελατών της κοινωνικής εργασίας, και των στόχων των πολιτικών κομμάτων ιδεολογίας. Επισημαίνει τέλος ότι χωρίς με την απουσία αυτής της διάκρισης, η κοινωνική αλλαγή συγχέεται με την κομματικοποίηση και την κομματική αλλαγή.

4.4 Ανάγκη εξέλιξης της πολιτικής των Κοινωνικών οργανώσεων

Συχνά τα επαγγέλματα βοήθειας στις υπηρεσίες μπήκαν στο στόχαστρο επιστημονικών αλλά και πολιτικών επικριτών, ενώ τα ίδια τα επαγγέλματα έγιναν ακόμα πιο αιχμηρά με τις στρατηγικές υπηρεσιών να περιστρέφονται γύρω από τα άτομα και τις οικογένειες επειδή το "δημόσιο χρήμα" ευρέως έγινε διαθέσιμο σε ρεύματα που εισήχθησαν σε συμβάσεις, για να παρέχουν τέτοιες ατομικές υπηρεσίες. Όπως δήλωσε ο Kramer (1979), «το μοντέλο αυτό της πολιτικής του δημοσίου χρήματος σε ιδιωτικές υπηρεσίες, έφερε περισσότερες απαιτήσεις για λογαριασμούς κόστους και υποθέσεις διαχείρισης, ενόσω παρείχαν στις υπηρεσίες τις απαραίτητες οικονομικές πηγές για να συνεχίσουν να λειτουργούν » .
(Claudia Coulton 1995,σελ 438)

Αυτό όμως που οπωσδήποτε είχε υποτιμηθεί , πρότειναν οι Kamerman & Kahn (1976), να αντιμετωπίζονται δηλαδή οι προσωπικές κοινωνικές υπηρεσίες ως ένα απαραίτητο συστατικό της κοινωνικής πολιτικής ,και όχι ως ένα υποκατάστατό της. Αντιτίθονταν σε πολιτικές και προγράμματα , που σχετίζονταν με εισοδήματα συντήρησης, υγείας, στέγασης και μόρφωσης. Κοιτάζοντας όμως κανείς στην αγορά των υπηρεσιών προσέγγισης, μπορεί να ανιχνεύσει ανησυχίες και ενδιαφέροντα διαφορετικά από την στήριξη των προσωπικών υπηρεσιών.
(Nigel Parton 1995)

Όσο θετικό και αν ήταν αυτό, οι υπηρεσίες βασικά παρέχονταν, σε άτομα και οικογένειες (Gilbert 1977). Ευρύτερες κοινωνικές ομάδες όπως κοινότητες δεν είχαν λάβει σωστή μεταχείριση. Συγκεκριμένες ομάδες που υπόκεινταν σε άνισα επίπεδα άγχους και πίεσης στην κοινωνία, δεν απευθύνονταν σε αυτούς, παρά μόνο μέσα από τα άτομα και τις οικογένειες που μπορεί να εξυπηρετούνταν μέσα από μια υπηρεσία παροχών.

Κριτική η ερώτηση του Bannon (1980), «πώς να αλλάξουμε τις ρυθμίσεις για την κοινωνική οργάνωση έτσι ώστε να αυξήσουμε την ανθρώπινη ευημερία»; Μια τέτοια ανησυχία ήταν το ότι μειώνοντας τις κρατικές πηγές στις ανθρωπιστικές υπηρεσίες στα τέλη του '70 και του '80, η σύναψη και η αγορά των υπηρεσιών επικέντρωσε την προσοχή σε συναπτόμενη συμμόρφωση και υποχωρητικότητα και οδήγησε στη διαδικασία του διχασμού και του επιμερισμού των πηγών.

Η προσοχή απομακρύνθηκε από τα πιο βασικά ερωτήματα ,όπως το αν το ποσοστό των πηγών έπρεπε να αυξηθεί ή το ποιο ρόλο θα πρέπει να παίζουν στη διαμόρφωση πολιτικής κριτήρια όπως η ισότητα, η αποζημίωση, η επείκεια, η επάρκεια, η παραγωγικότητα, η ανακατανομή και η πρόληψη. (Williams, 1995,).

Η αλήθεια αυτή ,έχει διατυπωθεί με σαφήνεια πριν από χρόνια . Το 1983 ο Ιατρίδης αφού μελέτησε τις πολιτιστικές εξελίξεις στην ευρύτερη κοινωνία και την ανάπτυξη μέσα στο επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας παρατήρησε ότι, το επάγγελμα συνεχίζει την αποφυγή της κοινωνικής θεώρησης και των ιδεολογικών ζητημάτων και άρα είναι πιθανό να έχει να κάνει πρακτικές εκβάσεις χειρότερες για τους πελάτες της και να επομένως να υπονομεύει και να φθείρει τους αντικειμενικούς στόχους της. Όπως άλλες κριτικές, πρότεινε ότι η κίνηση από την ιδεολογία, είναι από μόνη της μια ιδεολογία και ένας ενισχυτής της που προκύπτει σαν απόρροια της έρευνας.

Εκτός της παρατήρησης του Ιατρίδη (1983), από τα μέσα ως τα τέλη του 1980 η κοινωνική εργασία έφτασε σε ένα σημείο στο οποίο η έρευνα και η υπευθυνότητα είχαν καθιερωθεί. Παρόλο που έγινε ένα μεγάλο ξέσπασμα γύρω από την υπόθεση της υπευθυνότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες που οφείλει να έχει η κυβέρνηση , η εξέλιξη της κυρίως βασίστηκε στην κυβερνητική στρατηγική και στις τοπικές λαϊκές οργανώσεις, καταλήγοντας σε συμβιβασμούς με πολλές από αυτές , συχνά ιδιωτικές ,οι οποίες θα παρείχαν σχεδιασμένες υπηρεσίες για συγκεκριμένο πληθυσμό. (Kilty & Meenegham , 1995).

Τέλος ένα σύγχρονο θέμα που τίθεται από τον Ιατρίδη (2002) είναι η έμφαση για επαγγελματοποίηση που συχνά υπονομεύει την αφοσίωση για κοινωνική μεταρρύθμιση και συγχρόνως εξασκεί πιέσεις στην κοινωνική εργασία και στην κοινωνική οργάνωση για τη συμμόρφωση τους με τους σκοπούς και τα συμφέροντα των κοινωνικών οργανώσεων και των φορέων που τους προσλαμβάνουν .Για αυτό άλλωστε, η προσήλωση της κοινωνικής εργασίας στην κοινωνική αλλαγή των κατεστημένων θεσμών και υπηρεσιών μπορεί να υπονομεύει και να ατονεί την προσπάθεια επαγγελματοποίησης της και ταυτοχρόνως να αντιτίθεται συχνά στα συμφέροντα των κατεστημένων κοινωνικών οργανώσεων.

Στην αντίθεση αυτή υπερίσχυσε η ανάγκη της κοινωνικής εργασίας για επαγγελματοποίηση. Ως αντάλλαγμα όμως ,η κοινωνική εργασία και ιδιαίτερα η κοινωνική οργάνωση, περιορίστηκε αναγκαστικά στην τεχνική παροχής υπηρεσιών εις βάρος της κοινωνικής μεταρρύθμισης και υπέρ του κατεστημένου, που οι παραδοσιακές κοινωνικές οργανώσεις αντιπροσωπεύουν.

Ο Σταθόπουλος (2000) καταγράφει συνοπτικά τα δύο πιο βασικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικοί λειτουργοί στην προσπάθειά τους για αλλαγή της πολιτικής των οργανώσεων:

1) Αναφέρει χαρακτηριστικά την αδυναμία των οργανώσεων να αλλάξουν την πολιτική ή τα προγράμματά τους με σκοπό να καλυφθούν οι νέες ανάγκες που προκύπτουν από τις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές καταστάσεις.

2) Θεωρεί ότι υπάρχει μη ανταπόκριση της προσφοράς υπηρεσιών στις αξίες, προτιμήσεις και δυνατότητες των πιθανών χρηστών/ πελατών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

5.1 Η «Κοινωνική» βάση της Κοινωνικής Εργασίας

Η Παπαϊωάννου (1998), θεωρεί ότι δεοντολογικά η βάση της κοινωνικής εργασίας είναι –ή πρέπει να είναι– κοινωνική, καθώς η κοινωνία έχει αναθέσει στην εφαρμοσμένη αυτή επιστήμη, την ευθύνη, να αναπτύσσει και να παρέχει προγράμματα υπηρεσιών. Αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες των ατόμων -μελών της είναι κοινωνική ευθύνη που πρέπει να αναλαμβάνεται έγκαιρα ή ακόμα προτιμότερο να προλαμβάνεται ειδάλως η μη ικανοποίηση της μπορεί να αποτελέσει σοβαρή απειλή για την ευημερία των ατόμων-μελών και της ίδιας της κοινότητας." *Με άλλα λόγια η κοινωνική οργάνωση, μέσω της οποίας υλοποιούνται τα προγράμματα, είναι ο καταλύτης όπου τα ενδιαφέροντα της κοινότητας συνιστούν τα ενδιαφέροντα των πολιτών μελών της.*" (Παπαϊωάννου, 1998, σελ 38)

"Η κοινωνική εργασία προκαλεί, σχεδιάζει, οργανώνει και υλοποιεί την κοινωνική αλλαγή και συμπαρασύρεται από αυτήν, οι δε στόχοι της θα μπορούσαν να συνοψιστούν σε τρεις: ανάπτυξη, πρόληψη και θεραπεία." (Καλλινικάκη 1998,σελ 19-20).Οι στόχοι της επικεντρώνονται στην εξάλειψη των κοινωνικών διακρίσεων που προκύπτουν από φυλετικές, γλωσσικές, θρησκευτικές, φυλετικές, ηλικιακές διαφορές ή άλλες που προκύπτουν εξαιτίας της κοινωνικής θέσης ή της κοινωνικής προσφοράς κ.λ.π.

Παράλληλα στοχεύει στην δίκαιη κατανομή εισοδημάτων και υπηρεσιών, στην κοινωνική ευημερία και στην κοινωνική αυτοπραγμάτωση.Επιδιώκει την κοινωνική ανάπτυξη και αλλαγή και εργάζεται για τον εντοπισμό και την εξάλειψη των κοινωνικών προβλημάτων που επηρεάζουν την κοινωνική λειτουργία των ατόμων, καθώς και όσων προβλημάτων η ίδια δημιουργεί.

Επιπλέον παρεμβατικοί στόχοι της είναι η εύρυθμη κοινωνική λειτουργία ατόμων, ομάδων, κοινοτήτων και "η βελτίωση ή αποκατάσταση της αμοιβαίας επωφελούς αλληλεπίδρασης του περιβάλλοντος (φυσικού, κοινωνικού, οργανωτικού)". Ο παρεμβατικός προσανατολισμός της δεν συνίσταται μόνο στη μείωση, στον έλεγχο των προβλημάτων και στην προσαρμογή των ατόμων στο κοινωνικό περιβάλλον, αλλά και στις προσπάθειες να μειωθούν οι πιθανότητες επανεμφάνισης των προβλημάτων, ώστε να επιτευχθούν καλύτερες ανθρώπινες συνθήκες .

Παρ' όλο όμως που δεοντολογικά αλλά και νομοθετικά κατοχυρωμένα, η κοινωνική αυτή βάση που έχει ως επιστήμη και που φανερώνεται κυρίως μέσα από τους στόχους της, η κοινωνική εργασία ασκείται αποκλειστικά σχεδόν σε άτομα ή μικρές ομάδες .Η Καλλιδικακή (1998) θεωρεί ότι ο προσανατολισμός αυτός, η κύρια δηλαδή ενασχόληση αποκλειστικά με το άτομο, στην εφαρμογή της επιστήμης έχει ως αποτέλεσμα το διαχωρισμό ανάμεσα στην πρώτη περίπτωση (άτομα) που είναι σχετικά ενδοψυχική και στη δεύτερη (ομάδες) που είναι πιο θεωρητική και που αναφέρεται στο σύστημα και στις πιθανές, να εμφανιστούν, καταστάσεις.

Σε μια εργασία ορόσημο ο Briar (1967) δηλώνει «Δεν πιστεύω ότι η κλινική δουλειά των περιπτώσεων είναι πολύ λιγότερο αποτελεσματική από ότι όφειλε. Αυτό που υποδεικνύει η έρευνα είναι απλά το ότι η ενεργητικότητα είναι κατά μέσο όρο χαμηλή... Όσοι εργάζονται με υποθέσεις πρέπει να μεταπηδήσουν σε μια περίοδο πιο αποτελεσματικών μοντέλων και μεθόδων. Σαν αποτέλεσμα η πράξη έπρεπε να συνδεθεί με την επιστημονική έρευνα...». (Kilty&Meenegham, 1995, σελ. 31) Όταν πραγματοποιήθηκε η θεώρηση αυτή παρουσιάστηκαν πολλοί υποστηρικτές με το πέρασμα του χρόνου. Ένας από τους πιο σημαντικούς συνηγούς υπήρξε ο Fischer . Βασικά είχε διαφωνήσει, επειδή η πραγματική επαγγελματική άσκηση απαιτεί υπεύθυνη χρήση της διατεθειμένης γνώσης γύρω από αποτελεσματικές στρατηγικές και τεχνικές ότι είναι επαγγελματικά ανεύθυνο να χρησιμοποιούνται μοντέλα πρακτικής ή τεχνικές που αποδείχτηκαν ότι υπήρξαν αναποτελεσματικές.

5.2 Η Κ.Ε.Κ ως μέθοδος Κοινωνικής Εργασίας

Έχει ειπωθεί ότι κανένα επάγγελμα δεν έχει εμπλακεί πιο βαθιά στα προβλήματα των δικαιωμάτων και των υπευθυνότητων του ατόμου και της κοινωνίας, ούτε έχει βρεθεί τόσο κοντά στα πρακτικά προβλήματα της πραγμάτωσης των μεγάλων δημοκρατικών ιδεωδών (Ζωγράφου, 2002). Αυτό βέβαια δεν είναι αυταπόδεικτο, αλλά έχει αποτελέσει αντικείμενο πολιτικής ερμηνείας και θεώρησης. Η Κ.Ε.Κ. από αυτή την άποψη, θεωρείται η κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτική μέθοδος αλλά και το καταλληλότερο εργαλείο στα χέρια των κοινωνικών λειτουργών για την εκπλήρωση των στόχων της για κοινωνική αλλαγή και κοινωνική αυτοπραγμάτωση.

Η άσκηση όμως της Κ.Ε.Κ. απαιτεί από τον κοινωνικό λειτουργό οι στρατηγικές του να περιλαμβάνουν, τη διαπίστωση των δικαιωμάτων του πελάτη, τη διαπίστωση όπου ο πελάτης εξαιρείται αντικανονικά, την ανάδειξη της ικανότητας του πελάτη να υπερασπίσει μόνος του τα δικαιώματά του. Παράλληλα η Κ.Ε.Κ. απαιτεί από τον κοινωνικό λειτουργό την ανάλυση εξουσίας και διοικητικής δομής σε σχέση με την καταστρατήγηση του δικαιώματος του πελάτη, να ξέρει να διαχειρίζεται την ύπαρξη κοινωνικής σύγκρουσης, να αναλαμβάνει το σχεδιασμό της παρέμβασης για επιδιωκόμενη αλλαγή, να εκτελεί διαπραγματεύσεις, να έχει πειθώ, να χρησιμοποιεί αν κρίνει σκόπιμο την απειλή αποκάλυψης της εξαίρεσης, να καταφεύγει σε δικαστικές ή διοικητικές προσφυγές όπου αυτό χρειάζεται.

Οι συγγραφείς του βιβλίου "Ομάδα Εργασίας Κριτικών Κοινωνικών Λειτουργών" (ARBEITSKREIS KRITISCHER SOZIALARBEITER) παρ' όλο που η Κ.Ε.Κ. χρησιμοποιεί ως εργαλείο της την κοινωνική σύγκρουση επιδιώκοντας την κοινωνική αλλαγή, διαπιστώνουν ότι η κοινωνική εργασία προσπαθεί μέσα από υλική βοήθεια και από διάφορα θεραπευτικά μέσα «να αποφύγει τη συσσώρευση κοινωνικού και πολιτικού δυναμικού συγκρούσεων». Τον τρόπο παρέμβασης καθορίζει η εκάστοτε πολιτικοοικονομική κατάσταση του κοινωνικού συστήματος. (Ζωγράφου, Κ.Ε.Κ, 2002)

Η ποιότητα των παροχών που κάνει το εκάστοτε σύστημα εξαρτάται και από το πόσο συνειδητοποιημένο και αγωνιστικό είναι το εργατικό κίνημα στη διεκδίκηση των συμφερόντων του. Οι ίδιοι θεωρούν ότι η κοινωνική εργασία έθεσε σαν στόχο να "διατηρεί" τα άτομα που δεν είναι ικανοποιητικά ασφαλισμένα από το "σύστημα της κοινωνικής ασφάλειας"(ασφάλεια γήρατος, ατυχημάτων, ασθενείας κ.λ.π.) και δεν μπορούν να βοηθηθούν από τις πρωτογενείς ομάδες.

Δύο βασικά ερωτήματα που θέτει ο Σταθόπουλος στην πραγματεία του γύρω από την κοινωνική αλλαγή (2000), είναι αν υπάρχουν κοινωνικοί νόμοι σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιούνται αλλαγές σε μια κοινωνία, καθώς και αν έχει ο άνθρωπος τη δυνατότητα να παρέμβει για να κατευθύνει τις δυνάμεις που επιφέρουν αλλαγές προς μια επιθυμητή κατεύθυνση, ή είναι απλός παρατηρητής των θεμελιωδών κοινωνικών αλλαγών;

Ο Khella K.(1982) αναλύοντας τη θεωρία και την πράξη της κοινωνικής εργασίας συμπεραίνει μεταξύ άλλων ,ότι "θεραπεύει τα "συμπτώματα", για να "αποσιωπήσει τα αίτια της κοινωνικής αθλιότητας". Ανάλογες είναι και οι διαπιστώσεις του Jouhy (1980), ο οποίος χαρακτηρίζει την κοινωνική εργασία σαν ένα "είδος πυροσβεστικής υπηρεσίας" ή "νοσοκόμου" ,που καλείται να δράσει όταν έχει ήδη ξεσπάσει κάπου φωτιά ή υπάρχουν τραυματίες. Παρά το γεγονός ότι ο συγγραφέας βλέπει αυτήν την "αντιδραστική" λειτουργία σαν το βασικό ρόλο που έχει δοθεί από την κοινωνία στην κοινωνική εργασία, κάτι που και μελλοντικά θα είναι αναγκαίο, εν τούτοις, σαν βασικό ρόλο της "θεωρεί την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των ενδιαφερομένων για την επίτευξη θεσμικών αλλαγών που θα συμβάλλουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους. " (Ζωγράφου, 2002, σελ.31)

Κρίνεται σκόπιμο επομένως να δούμε γιατί η κοινωνική εργασία «αποποιήθηκε» σύμφωνα με τους συγγραφείς την κοινωνική-πολιτική της βάση και απέκτησε μια περισσότερο «επικουρική» μορφή στην κάλυψη των θεμελιωδών κοινωνικών ευθυνών που η ίδια η κοινωνία της έχει αναθέσει. Για να διερευνηθούν οι λόγοι θα πρέπει πρώτα να διευκρινιστεί η διάσταση που σημειώνεται μέσα στη βιβλιογραφία γύρω από τις αξίες και τα διλήμματα που αντιμετωπίζει ο επαγγελματίας, στην εφαρμογή των δύο πιο βασικών μεθόδων στην άσκηση της Κ.Ε.Κ. την κοινωνική ανάπτυξη δηλαδή και τον κοινωνικό σχεδιασμό.

5.3 Κοινοτική Ανάπτυξη & Κοινωνικός Σχεδιασμός

Η κοινοτική ανάπτυξη δίνει έμφαση, στη μαζική συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, για τον προσδιορισμό των αναγκών του και την επίλυση των προβλημάτων του. Ο Δαουτόπουλος (1995, σελ.91) πιστεύει ότι αυτή η φιλοσοφική θεώρηση του ρόλου της κοινοτικής ανάπτυξης, ήταν μια απειλή για την εκάστοτε κεντρική κυβέρνηση "που αντλούσε τη δύναμή της από το μύθο ότι οι κυβερνητικοί ή μη τεχνοκράτες και αξιωματούχοι γνωρίζουν πάντοτε πολύ καλύτερα και από τους ίδιους τους κατοίκους της υπαίθρου, όχι μόνο πως μπορούν να ικανοποιηθούν οι ανάγκες τους, αλλά το ποιες είναι οι συγκεκριμένες ανάγκες τους".

Στο ίδιο βιβλίο βρίσκουμε και μια αναφορά του καθηγητή Μανωλεδάκη (1986, σελ.90) που σημειώνει ότι "η συγκέντρωση της εξουσίας σε κέντρα που αποφασίζουν, ελέγχουν, επιβάλλουν και στην καλύτερη περίπτωση, αναλαμβάνουν στο τέλος και την πολιτική ευθύνη για τα αποτελέσματα της εξουσιαστικής λειτουργίας, πολύ λίγο συμβιβάζεται με τη δημοκρατία". Επιπλέον μια τέτοια κηδεμονευτική στάση ήταν εκ διαμέτρου αντίθετη με τη φιλοσοφία της κοινοτικής ανάπτυξης και συνεπώς δεν άφηνε περιθώρια για μια ουσιαστική λειτουργία του θεσμού της κοινοτικής ανάπτυξης.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας των κοινωνικών λειτουργών προωθεί το ρόλο της κοινωνικής δράσης για κοινωνική δικαιοσύνη. Ο ρόλος αυτός σκιαγραφείται και από τις αξίες του στελέχους όπως καταγράφονται στη συλλογή διαφανειών της Γεωργίου :

Συμβάλλει με τις γνώσεις, δεξιότητες και αξίες του επαγγέλματος σε :

- ***Κινητοποίηση των κατοίκων, καθορισμό σκοπών και στόχων δράσης και υλοποίηση στόχων.***
- ***Εγγυάται με την παρουσία του την δημοκρατική και ανοιχτή διαδικασία παρέμβασης, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων όλων των κατοίκων, αξιοποίηση των ηγετικών στελεχών και μελών οργανωμένων ομάδων.***

Οι παραπάνω αξίες συνθέτουν και το πλαίσιο μέσα στο οποίο το στέλεχος καλείται να υπηρετήσει και τα βασικότερα χαρακτηριστικά της κοινοτικής ανάπτυξης που δεν είναι άλλα από το ότι:

- Αφορά όλους τους κατοίκους της κοινότητας και τη ζωή της κοινότητας στο σύνολο μάλλον παρά κατά μεμονωμένα θέματα, όπως υγεία, στέγαση, κ. λ.π.
- Αναφέρεται στην πραγμάτωση της κοινωνικής αλλαγής.
- Βασίζεται πάνω στην αρχή της αυτοεξυπηρέτησης των ανθρώπων να λύσουν τα προβλήματά τους μόνοι τους παρά με τη βοήθεια άλλων.
- Περιλαμβάνει πάντοτε εκπαιδευτική διαδικασία.
- Πρέπει να βασίζεται επί των αναγκών, που ο ίδιος ο λαός αισθάνεται. (Γεωργίου 2004)

Άρρηκτα συνδεδεμένο με την κοινοτική ανάπτυξη, είναι και το δεύτερο βασικότερο εργαλείο της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα, ο σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής, ή αλλιώς κοινωνικός σχεδιασμός. Ο κώδικας Δεοντολογίας εντάσσει τους κοινωνικούς λειτουργούς και τους άλλους επαγγελματίες του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής, σε ηθικές αξίες που προωθούν την ενδυνάμωση των αποδυναμωμένων ατόμων, ομάδων ή κοινοτήτων.

“Έτσι η αυτοδιάθεση, η αυτό-κατεύθυνση, η αυτενέργεια και η αυτοδιοίκηση είναι ηθικές αξίες, οι οποίες στην πράξη μετατρέπονται σε εφαρμοσμένες διαδικασίες σχεδιασμού και ξεχωρίζουν την πρακτική ορισμένων στελεχών του Σχεδιασμού Κοινωνικής Πολιτικής, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, από τις παρεμβάσεις άλλων ειδικών, που μπορεί να μην έχουν απαραίτητα τον ίδιο ακριβώς κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας δηλαδή κοινωνιολόγους, πολεοδόμους, χωροταξικούς, οικονομολόγους.” (Ιατρίδης 2002, σελ. 260- 265)

Οι κοινωνικοί λειτουργοί συχνά καλούνται να αναλάβουν δραστηριότητες για την αναγνώριση νέων δικαιωμάτων ατόμων ομάδων, κοινοτήτων. Πρωταρχικός επομένως ο ρόλος της κοινωνικής δράσης για τους σχεδιαστές κοινωνικής πολιτικής, αφορά την απόκτηση νέων, μη αναγνωρισμένων δικαιωμάτων, με την επίτευξη κοινωνικής αλλαγής μέσω του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής.

Από μακρά παράδοση οι κοινωνικοί λειτουργοί συνηγορούν για την αναγνώριση και την προστασία των δικαιωμάτων του συστήματος των πελατών τους. Όλοι οι πολίτες στη σύγχρονη κοινωνία δικαιούνται τους απαραίτητους πόρους και συνθήκες για επιβίωση, διαβίωση, προστασία και ευκαιρίες για ανάπτυξη.

Οι παραπάνω αξίες και οι ρόλοι που το στέλεχος αναλαμβάνει συνθέτουν το δεοντολογικό πλαίσιο των δύο αυτών μεθόδων. Προχωρώντας και παρατίθοντας τις στρατηγικές που το στέλεχος δύναται να χρησιμοποιήσει βρισκόμαστε και μπροστά στα βασικά διλήμματα που αντιμετωπίζει ο επαγγελματίας στην επιλογή της στρατηγικής που πιθανόν να τον φέρει σε αντίθεση με τον φορέα στον οποίο παρέχει και τις υπηρεσίες του.

5.4 Τεχνικές άσκησης Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα

Ο Ζωγράφου (2002) παραθέτει τις δύο τεχνικές που ο κοινωνικός λειτουργός έχει στη διάθεση του, προκειμένου να 'ευδοκιμήσει' ένα μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων του στελέχους που αποσκοπεί στην ανακατανομή ισχύος, επιρροής και πόρων, μεταξύ διαφόρων οργανώσεων και άτυπων ομάδων. Οι τεχνικές αυτές είναι:

- 1) Συνεργατική στρατηγική: όταν υπάρχει βασική συμφωνία. Η τεχνική περιλαμβάνει πληροφόρηση, πειθώ, άσκηση πίεσης.
- 2) Αγωνιστική στρατηγική: όταν υπάρχει αντίσταση. Η τεχνική περιλαμβάνει διαδηλώσεις, διακοπή της συνεργασίας και της εργασίας, απεργία και ειρηνικές παρεμβάσεις σε υπηρεσίες.

Στο πλαίσιο της εργασίας του με την οργανωμένη ομάδα, το στέλεχος επιλέγει το ρόλο που ταιριάζει σε κάθε περίπτωση, ανάλογα με τη στρατηγική την οποία έχει επιλέξει, την πολιτική και τις δεσμεύσεις της οργάνωσης την οποία εκπροσωπεί...και τις πολιτικοκοινωνικές συνθήκες κάτω από τις οποίες εργάζεται.

Όπως γράφει ο Jones (1983) "ο πολιτικός ακτιβιστής και το στέλεχος της κοινοτικής εργασίας χρησιμοποιούν συχνά τις ίδιες διαδικασίες, μεθόδους, τεχνικές για να επιτύχουν τους σκοπούς τους". Παρ' όλες τις ομοιότητες που παρουσιάζουν, εντούτοις οι ρόλοι τους διαφέρουν. Ο πολιτικός ακτιβιστής δεσμεύεται προσωπικά με τους συγκεκριμένους στόχους που επιδιώκει, συχνά αναλαμβάνει ο ίδιος την ηγεσία της ομάδας και θεωρεί τα άτομα και τις ομάδες με τις οποίες συνεργάζεται ως μέσα που θα τον οδηγήσουν στην επιτυχία των δικών του σκοπών.

Αντίθετα το στέλεχος κοινοτικής εργασίας δεν έχει απαραίτητως δεσμευθεί στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, υιοθετεί ένα ρόλο ηγεσίας της ομάδας με την οποία συνεργάζεται και τα άτομα και η *"ομάδα είναι για αυτόν σκοπός και όχι μέσα για να ικανοποιήσει τις δικές του επιδιώξεις"*. (Σταθόπουλος, 2000,σελ. 109-110)

Όπως ήταν λογικό επομένως, οι κοινωνικοί λειτουργοί που ασχολούνται με την κοινοτική εργασία βρέθηκαν ξαφνικά μέσα σε καταστάσεις, όπου ο παραδοσιακός ρόλος του βοηθού-υποστηρικτή δεν επαρκούσε για να δώσει μια διέξοδο στο πρόβλημα του συστήματος -πελάτη . Η αλλαγή απαιτούσε τον εντοπισμό και το χειρισμό μιας δεδομένης σύγκρουσης από τον κοινωνικό λειτουργό μέσα από ένα πρότυπο κοινωνικής δράσης

Ένα λεπτό θεωρητικό ερώτημα που θέτει ο Raymond W.Mack (Σεπτέμβριος 1971) σε άρθρο του για τον κοινωνικό επιστήμονα συνίσταται στο γιατί η σύγκρουση ταυτόχρονα είναι ευρέως διαδεδομένη αλλά και ευρέως αποδοκιμάζεται . Υποστηρίζει ότι η κοινωνική σύγκρουση οδηγεί στην αποσταθεροποίηση των δημοκρατικών πολιτευμάτων και συνεπώς θα πρέπει να αποφεύγεται. Ο Ζωγράφου (2002)όμως θεωρεί ότι η άποψη αυτή δεν είναι απόλυτα σωστή γιατί το δημοκρατικό πολίτευμα βασίζεται στο σύστημα της αντιπαλότητας ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες και γενικά στις ομάδες πίεσης.

Ο Ζωγράφου (2002) χαρακτηρίζει ως βασικό στόχο της κοινωνικής εργασίας το να βοηθήσει την κοινότητα να *"αποκτήσει την ικανότητα να αναπτύξει μια στρατηγική του συμβιβασμού και της εξισορρόπησης για να μεταπηδήσει από τη στάση ,μέσω του αγώνα και της ανταγωνιστικής εκστρατείας, στην συνεργασία "*. Στον επαγγελματία όμως κοινωνικό λειτουργό συνιστάται να μη χρησιμοποιήσει τη βία και να επιζητά το *"γεφύρωμα του κενού και όχι τη διαπλάτυνση του"*(σελ.102) .

Είναι σκόπιμο επομένως να δούμε πως και για ποιους λόγους ο κοινωνικός λειτουργός θα έρθει αντιμέτωπός με τη διαδικασία της σύγκρουσης. Ο Raymond W.Mack (1971), τον οποίο συναντάμε σε άρθρο του John Wax στην πραγματεία του γύρω από τη θεωρία της ισχύς, υποστηρίζει ότι όπου υπάρχουν άνθρωποι, εκεί συναντούμαι: Κοινωνική οργάνωση από την οποία προκύπτει κοινωνική σύγκρουση, και ως ένα βαθμό τουλάχιστον ,αυτή αποδοκιμάζεται αυστηρά.

Για τον συγγραφέα η ισχύς αποτελεί κεντρική έννοια, αν όχι κατ' εξοχήν κεντρική έννοια των κοινωνικών επιστημών. Η μελέτη της πολιτικής δομής ή της λειτουργίας της αγοράς, ή της κοινωνικής οργάνωσης ή στρωμάτωσης, ή των φυλετικών σχέσεων.. ή η εγκληματολογία ή η διάθεση των αστικών πόρων, ουσιαστικά αναλύουν το σύνθετο ερώτημα: *Ποιος λαμβάνει τι, από ποιόν και πώς ενεργεί για να το αποκτήσει ; =ισχύς*

Αν θεωρήσουμε την ισχύ, τη δομή και την κατανομή της, σαν απαραίτητα στοιχεία για να κατανοήσουμε την κοινωνική εξισορρόπηση (social order), μοιραία θα πρέπει να ασχοληθούμε με τη διαδικασία της κοινωνικής σύγκρουσης. "*Οι ανθρώπινες ομάδες αδιάκοπα αποφασίζουν αν θα κρατήσουν ή θα παραχωρήσουν ένα μέρος από τα υπάρχοντά τους για να αποφύγουν κάποια δυσχέρεια ή αν θα διακινδυνεύσουν κάποια δυσκολία στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν περισσότερα. Η φύση της δομής και της κατανομής της ισχύος επιφέρει την κοινωνική σύγκρουση.*" (Wax J. σελ 14-16)

5.5 Αξίες & διλήμματα που αντιμετωπίζει ο Κοινωνικός Λειτουργός

Η κοινωνική σύγκρουση έχει θετικές και αρνητικές λειτουργίες που ο κοινωνικός λειτουργός δε μπορεί να αγνοήσει. Χρειάζεται να γνωρίζει αρκετά καλά την κοινωνιολογική θεωρία σε σχέση με αυτό το φαινόμενο έτσι ώστε να μπορέσει να βοηθήσει, αναλαμβάνοντας καινούργιους ρόλους, τις μειονεκτούσες ομάδες να αποκτήσουν ισχύ και έτσι να επηρεάσουν την ευρύτερη κοινότητα προς όφελός τους. Η Γεωργίου στις σημειώσεις τις αναφέρει ότι "*η χρησιμότητα μιας ανάλυσης της σύγκρουσης, όπως παρουσιάζεται σε σχέση με την ένδο -ομαδική σύγκρουση, αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την πρακτική της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα*".

Το στέλεχος συχνά καλείται να συνεργαστεί με κοινοτικές ομάδες των οποίων οι αξίες, οι σκοποί και οι στόχοι που επιδιώκουν είναι εις βάρος μη προνομιούχων, φτωχών και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων πληθυσμού. (Ιατρίδης 2002). Επιπλέον όσο πιο επιτυχής είναι η κοινοτική εργασία, τόσο πιο απειλητική γίνεται για την άρχουσα τάξη. "*Τα προγράμματα αυτοβοήθειας σε τελική ανάλυση σημαίνουν ανακατανομή της δύναμης και επιρροής, και κάτι τέτοιο υπονομεύεται από τις ομάδες που διαχειρίζονται την εξουσία στην κοινότητα.*"

Γι' αυτό όπως τονίζει και η Bryant (1982) στο παραπάνω σύγγραμμα, πρέπει να γνωρίζει πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις μέσα στο πολιτικό σύστημα της χώρας και να μπορεί να εντάξει τους στόχους και τις δραστηριότητες της ομάδας σε ένα ευρύτερο πολιτικό-οικονομικό πλαίσιο.

Ο Ζωγράφου (1997) θεωρεί ότι η κοινωνική εργασία έχει εγκλωβιστεί μέσα σε αντιφατικά μηνύματα γύρω από τον ρόλο που καλείται να αναλάβει και χαρακτηριστικά αναφέρει ότι " *μέχρις ότου η κοινωνική εργασία απεμπλακεί από τη μονοδιάστατη και αυθαίρετη ερμηνεία που είχε επιβληθεί κάτω από τις συνθήκες που κάθε άλλο παρά ευνοούσαν τα ιδεώδη της ελευθερίας της ισότητας και της δικαιοσύνης, δε νομίζω πως υπάρχουν σοβαρές προοπτικές για την εκπλήρωση των επαγγελιών του επαγγέλματος*" (σελ. 97).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

6.1 Ο ιδεολογικός προσανατολισμός της Κοινωνικής Εργασίας

Ως γνωστό η κοινωνική εργασία όσον αφορά τον πυρήνα των γνώσεων αλλά και των δραστηριοτήτων της, έχει αναπτύξει τη θεωρία και τη πρακτική της κάτω από την επίδραση άλλων κοινωνικών επιστημών. Οι Baley & Brake θεωρούν ότι η επίδραση συγκεκριμένα της ψυχολογίας έχει οδηγήσει σε μια υπερβολική έμφαση σε παθολογικούς και κλινικούς προσανατολισμούς σε βάρος των δομικών και πολιτικών αναφορών. .

Οι συγγραφείς αναλύοντας την ιστορική εξέλιξη της Κ.Ε. αναφέρονται στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες (Μακαρθισμός, αντικομμουνιστική υστερία των πρώτων δεκαετιών του αιώνα κ.λ.π.) στις οποίες οφείλεται η απομάκρυνση της κοινωνικής εργασίας από την μελέτη του κοινωνικού παράγοντα στη δημιουργία των κοινωνικών και ατομικών προβλημάτων και η στροφή στη μονομερή αναφορά στα ψυχολογικά αίτια και την εξατομίκευση του κοινωνικού προβλήματος.

Ο Khella K., τονίζει ότι γενικά επικρατεί η αντίληψη ότι οι υπεύθυνοι για την "περιθωριοποίησή" τους είναι οι ίδιοι οι παθόντες. Τα δε κοινωνικοοικονομικά αίτια αναφέρονται σαν δευτερεύοντες παράγοντες ή αγνοούνται εντελώς, Σύμφωνα με τη Meinhold M. (1982), "*Ο τεμαχισμός των πελατών σε "περιπτώσεις", αναγκάζει τον κοινωνικό λειτουργό να ασχολείται μόνο με τα συμπτώματα και όχι με τα κοινωνικά αίτια των προβλημάτων*".

Η ιδιαίτερη προτίμηση της κοινωνικής εργασίας με άτομα σαν διαδικασία με επίκεντρο το άτομο δεν οφείλεται, βέβαια, μόνο στις αντίξοες συνθήκες εργασίας αλλά επαφίεται κυρίως στο γεγονός ότι η χρήση ατομικών θεραπευτικών μεθόδων σαν "αποκλειστική" αντιμετώπιση του προβλήματος, "*εξασφαλίζει στον κοινωνικό λειτουργό επαγγελματική σιγουριά και κοινωνική αναγνώριση*". (Ζωγράφου, 1997,σελ 33,39-40,)

Ο Παπαδημητρίου (1983) πιστεύει πώς η επαγγελματική ιδεολογία της κοινωνικής εργασίας *"ανάγεται στο χώρο της πολιτικής ηθικής και έχει διπλό στόχο: να βοηθήσει το άτομο στις σχέσεις του μέσα στην κοινωνία, και επίσης να βοηθήσει την κοινωνία στην εξασφάλιση της ευημερίας του ατόμου"*. Η σχέση πολιτικής και κοινωνικής εργασίας φανερώνεται έντονα αν αναφέρουμε τους διάφορους τομείς εργασίας των κοινωνικών λειτουργών καθώς και του ρόλου τον οποίον αναλαμβάνουν ή επιδιώκουν να αποκτήσουν μέσα σ' αυτούς-ρόλοι όπως συμμετοχή στη διοίκηση και στη λήψη αποφάσεων, στην οργάνωση, στην εφαρμογή και στον συντονισμό των προγραμμάτων.

Καταλήγει επομένως να συμπεράνει ότι τη μορφή και ύπαρξη των τομέων αυτών, δημιουργούν συγκεκριμένες πολιτικές συνθήκες και επιλογές. Παράλληλα η πολιτική που εφαρμόζουν οι φορείς αυτοί είναι συνέπεια καθαρά πολιτικών αποφάσεων και επομένως οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται σε αυτούς τους χώρους επηρεάζουν τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, είτε άμεσα με τη δράση τους είτε έμμεσα κατευθύνοντας τους «πελάτες».

Ο αμφισβητίας θα λέγαμε της λειτουργίας ενός τέτοιου συστήματος που παίρνει θέση ενώπιον του κοινωνικού προβληματισμού, δε θα έπρεπε να κατηγορηθεί ότι υιοθετεί τη φυγή ή τη μεταφυσική ενασχόληση. Αντίθετα θεωρεί ότι η στάση αυτή επεμβαίνει άμεσα και αποβλέπει στη βελτίωση των αντικειμενικών συνθηκών της ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας γενικότερα.

Ένας από τους λόγους που εμποδίζουν τον κοινωνικό λειτουργό να εκτελέσει την κοινωνική του αποστολή είναι η βαριά κληρονομιά που δημιούργησε η εξέλιξη της κοινωνικής εργασίας στην τριαντάχρονη περίπου παρουσία της στην Ελλάδα. Η κοινωνική εργασία μέσα σε αυτό το διάστημα δεν κατόρθωσε να αναπτύξει έναν αυτοδύναμο προβληματισμό γύρω από τα κοινωνικά προβλήματα.

Ο πολιτικός και ιδεολογικός χώρος της κοινωνικής εργασίας δεν έχουν ποτέ συζητηθεί ικανοποιητικά, ούτε η πιθανή εκμετάλλευση της σα φορέα κοινωνικού ελέγχου έχουν αντιμετωπιστεί σοβαρά. Οι Baley & Brake θεωρούν ότι η κοινωνική εργασία αποτυγχάνει συνεχώς να αναπτύξει την αυτοκριτική άλλων καθιερωμένων πρακτικών και επιστημών.

Γι αυτό και ένας στόχος της προσπάθειας που πρέπει να κάνει ο κοινωνικός λειτουργός για να αποφύγει να αλλοτριωθεί από το κοινωνικό σύνολο πρέπει να είναι η συζήτηση πάνω στο πολιτικό, κοινωνικό και ιδεολογικό πλαίσιο της κοινωνικής εργασίας. (Παπαδημητρίου, 1983)

6.2 Η κοινωνική δικαιοσύνη στην ιδεολογία της Κοινωνικής Εργασίας

Ο Ιατρίδης στην πραγματεία του γύρω από τον σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής (2002) θεωρεί ότι σε όλη την ιστορία της η κοινωνική εργασία αντιπροσωπεύει και προωθεί βασικές αξίες και αρχές κοινωνικής δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη αυτή διαπνέεται από χαρακτηριστικά όπως, τα ανθρώπινα δικαιώματα και " η εξισωτική κατανομή εισοδημάτων, πόρων, δύναμης, γνώσεων και υπηρεσιών προς όφελος των αποδυναμωμένων ατόμων, ομάδων και κοινοτήτων". Βασική αρχή πάνω στη οποία θεμελιώνεται η κοινωνική εργασία είναι το ότι κανένας κάτοικος, ομάδα και κοινότητα δεν πρέπει να μένει χωρίς τη δύναμη να λύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

Για τον Ιατρίδη κεντρικό θεμέλιο της κοινωνικής εργασίας από την αρχή του αιώνα αποτελεί η ιδεολογία της συμμετοχής στις διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής και η αφοσίωση του επαγγέλματος στη συμμετοχή των κατοίκων σε δημοκρατικές διαδικασίες. " Η ιδεολογία της συμμετοχής βασίζεται στην αρχή ότι η κοινωνία γίνεται πολύ πιο δίκαιη και αποκτά ιδιαίτερη συνοχή όταν οι πολίτες έχουν δικαιώματα και ευθύνες που υλοποιούνται με τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων της κοινότητας."

Από την αρχή του αιώνα η ιδεολογία αυτή έπαιζε καθοριστικό ρόλο στις λειτουργίες, δραστηριότητες, υπηρεσίες και παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας, και προωθούσε και συνεχίζει να προωθεί " την αυτοδιοίκηση, την απαλλαγή από εξαρτήσεις, την παιδεία, την έρευνα και την κοινωνική μεταρρύθμιση, ως μέσα σκόπιμης κοινωνικής αλλαγής". Για αυτό άλλωστε οι κοινωνικοί λειτουργοί οφείλουν να ενδιαφέρονται για **κοινωνική δικαιοσύνη** μέσω των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων, των επαγγελματικών τους ενώσεων, της συμμετοχής τους σε ειδικές ομάδες πίεσης και τα πολιτικά κόμματα.(σελ. 271-272)

6.3 Η εκπαίδευση στη διαμόρφωση πολιτικού, ιδεολογικού & κοινωνικού πλαισίου της Κοινωνικής Εργασίας

Αν αντιμετωπίσουμε την εκπαίδευση ως ένα μηχανισμό κοινωνικοποίησης τόσο στη γενικότερη κουλτούρα, όσο και στην υποκουλτούρα ενός επαγγέλματος ... την ένταξη δηλαδή τόσο στο γενικότερο κυρίαρχο κοινωνικό-πολιτικό περιβάλλον όσο και στην κυρίαρχη ιδεολογία του επαγγέλματος (Παπαδημητρίου), δε μπορούμε να αγνοήσουμε τις πολιτικές προεκτάσεις τόσο του κοινωνικού θεσμού της εκπαίδευσης, όσο και ειδικότερα του κάθε ενός φορέα επαγγελματικής εξειδίκευσης.

Αν προσπαθήσουμε όμως να βρούμε στην επαγγελματική εκπαίδευση των κοινωνικών λειτουργών που και πως εκφράζεται αυτή η σχέση πολιτικής και κοινωνικής εργασίας, "θα σκοντάψουμε στο μύθο του «απολιτικού» της κοινωνικής εργασίας. Όσοι όμως καλλιεργούν το μύθο του απολιτικού εν γνώσει τους ή εν αγνοία τους κάνουν τη δική τους πολιτική" (Παπαδημητρίου). Η κοινωνική εργασία μοιάζει, όχι απλώς να έχει ξεχωριστές επιδεξιότητες, αλλά ένα ξεχωριστό είδος προσώπου υπεράνω της πολιτικής πάλης. Η χρήση άλλων κριτηρίων, σύμφωνα με την Παπαϊωάννου (1998), εκτός των ακαδημαϊκών σημαίνει ότι οι αμφισβητίες και οι ριζοσπάστες, "αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο εκδιώξεως".

Μελετώντας τα βιβλία και τις σημειώσεις των μαθημάτων ειδικότητας, βρίσκουμε ελάχιστες και ανεπαρκέστατες αναφορές στη σχέση των προβλημάτων του «πελάτη» και των κυρίαρχων κοινωνικών – πολιτικών δομών από τις οποίες ξεκινούν τα προβλήματα αυτά. Ο Παπαδημητρίου σημειώνει και την ευκρινή απουσία προτάσεων για συγκεκριμένη προσπάθεια πολιτικής συνειδητοποίησης και δράσης για την αντιμετώπιση προβλημάτων "που η γέννηση και ύπαρξη τους είναι σαφέστατα συνέπεια πολιτικής βούλησης και δράσης (συνέπεια π.χ. της ανεργίας, της πτώσης του βιοτικού επιπέδου, της άγνοιας και έλλειψης πληροφόρησης, της φυλετικής –σεξιστικής-ταξικής προκατάληψης κ.λ.π.)".

Παράλληλα το πλήθος από ασάφειες και απόψεις που εκφράζουν κάθε μορφής προκατάληψη, και ξεπερασμένη και απαράδεκτη ορολογία, όπως κοινωνική παθολογία, κοινωνική ασθένεια που υπάρχουν στα βιβλία και τις σημειώσεις, σε πολιτικό επίπεδο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελούν προβολή συγκεκριμένης ιδεολογίας και πρακτικής του επαγγέλματος. Οι Baley & Brake αναφέρουν ότι τα μαθήματα δυστυχώς χωρίζονται σε κατηγορίες, τα πρακτικά και ειδικότητας, τα κατά συνθήκη νομικά, και μια ομάδα που αποτελεί ένα είδος ανθρωπιστικών σπουδών στην οποία περιλαμβάνεται και η κοινωνιολογία. Όπου έχουν παρουσιαστεί κριτικές συζητήσεις ήταν αναθεωρητικές παρά ριζοσπαστικές και θέμα τους ήταν η μέθοδος.

Οι σχολές εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία για τους Railey & Brake έχουν την τάση να υπερασπίζονται την παραδοσιακή πρακτική της κοινωνικής εργασίας και συγκεκριμένα τον κυρίαρχο τρόπο κοινωνικής παρέμβασης γνωστό σαν εργασία με περίπτωση (casework). Ο Παπαδημητρίου σημειώνει την έλλειψη αναφοράς " στις πολιτικές και κοινωνικές αιτίες της αμορφωσιάς, της φτώχειας (κοινωνικής και πολιτιστικής) της σκληρότητας και της βαναυσότητας, της πείνας και της απογοήτευσης".

Το πρόγραμμα σπουδών αποτελεί μεταφύτευση του αμερικανικού κυρίως μοντέλου και είναι εμφανής η λιτή αναφορά της μεθόδου της Κ.Ε.Κ. Άξιο αναφοράς σε αυτό το σημείο είναι ότι από το χώρο της Κ.Ε.Κ., προέρχεται το μεγαλύτερο και ίσως βασικότερο σώμα της σχετικά ελάχιστης επιστημονικής βιβλιογραφίας καθώς και οι επιστήμονες που προορίζονται για τις ανώτατες βαθμίδες.

Απόψεις γύρω από τους νόμους οριοθέτησης του επαγγέλματος ή τις αξίες που εκφράζονται σε σημειώσεις και βιβλία οι οποίες είναι αντίθετες στους στόχους του επαγγέλματος καθώς "και η πραγματικότητα... του αποπροσανατολισμού και του βολέματος, έχουν πληγώσει βαθιά την ανθρωπιστική ιδεολογία της κοινωνικής εργασίας". (Παπαδημητρίου)

6.4 Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση με επίκεντρο την Κ.Ε.Κ

Αναφέρθηκε παραπάνω ότι η εργασία με περίπτωση παραμένει το κυρίως επαγγελματικό θέμα. Τα μειονεκτήματα που μπορεί να παρουσιάζει μια τέτοια «μονόπλευρη» επικέντρωση είναι το ότι απουσιάζει κάθε αναφορά στη δημιουργία της κοινωνικής πραγματικότητας μέσω της ηγεμονίας. Έτσι λοιπόν καμία εξέταση δε γίνεται για τους τρόπους με τους οποίους οι άντρες λόγου χάρη, καθορίζουν τον κόσμο των ομοφυλόφιλων, ή οι λευκοί των μαύρων.

Ελάχιστη προσοχή δίνεται σε θεωρίες της κοινωνικής παρέκκλισης που δέχονται ότι οι παρεκκλίνοντες μπορεί να εκφράζουν διαφορετικές προοπτικές όπως ταξική πάλη ή ακόμα και την ιδεολογία των δυνάμεων που κυβερνούν (Bailey & Brake). Τέλος οι σχέσεις κοινωνικού λειτουργού και πελάτη δεν διερευνώνται ποτέ από την πλευρά της δύναμης ή της αμηχανίας και του συμβιβασμού με την πραγματικότητα.

Το ενδιαφέρον που οι μαχητικές ομάδες (όπως παλιότερα η ομάδα των σοσιαλιστών κοινωνικών λειτουργών, CASE CON & CHILD POVERTY ACTION GROUP) έχουν για την εργασία με κοινότητα (ειδικά στη βόρεια Ιρλανδία) δείχνει υπολογίσιμη απογοήτευση από την παραδοσιακή κοινωνική εργασία. Παραδοσιακές προσεγγίσεις έχουν αθέλτητα ή θεληματικά, υποστηρίζει σαφώς την εξουσία της τοπικής ή εθνικής κυβέρνησης.

Ο Ζωγράφου (2002) τάσσεται υπέρ μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που θα οδηγήσει στο να σταματήσουν οι αντιλήψεις φιλανθρωπίας και φαινομενικών παιδαγωγικών λύσεων στο χώρο της εκπαίδευσης. Ο Nowicki (1971) κατατάσσει τις αντιλήψεις αυτές ως τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την καλή διάθεση των προνομιούχων απέναντι στα "κατώτερα στρώματα".

Θεωρεί ότι μοναδικό στόχο έχουν τη διατήρηση των αντιδραστικών ιδεολογιών, και αυτό το κατορθώνουν "με το να ενισχύσουν την αυταπάτη της κοινωνικής ανόδου ή στην καλύτερη περίπτωση, να την καλλιεργούν με το να αναγορεύουν την ατομική βοήθεια σε βάση κάθε μορφής κοινωνικής εργασίας". (Ζωγράφου, 2002, σελ. 26-27)

Η επιστροφή στην εκπαίδευση της κοινωνικής εργασίας συνεπάγεται, μερικούς επαναπροσδιορισμούς του επαγγέλματος. Συμπερασματικά, η εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία σύμφωνα με τους Baley & Brake πρέπει να στοχεύει όχι μόνο στην αφομοίωση γνώσεων, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και κινήτρων για τη δια βίου επιμόρφωση, αλλά επίσης πρέπει να βοηθήσει "ώστε ο σπουδαστής να εξελιχθεί ως η μοναδική προσωπικότητα που είναι, και να λειτουργήσει αποδοτικά ως επαγγελματίας που θέτει τον εαυτό του στην υπηρεσία όσων έχουν ανάγκη, εργαζόμενος ως τμήμα ενός δραστήριου, αρμονικού συνόλου".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 Σκοπός της μελέτης – Επιμέρους στόχοι

Σκοπός της έρευνας που διεξήγαμε, ήταν να διερευνηθεί η ύπαρξη ή όχι διάστασης ανάμεσα στις θεωρίες της Κ.Ε.Κ και της άσκησής της σε πρακτικό επίπεδο, μέσα από τη μελέτη των απόψεων και των εμπειριών των φοιτητών του Δ' και του Ζ' εξαμήνου του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας των ΑΤΕΙ Πατρών.

Πρωταρχικό στόχο στην έρευνά μας, αποτέλεσε η διερεύνηση των συνθηκών στα πλαίσια πρακτικής άσκησης των Δήμων. Ο στόχος αυτός διατμηματίζεται σε επιμέρους στόχους που εξετάζουν τη συνεργασία των φοιτητών με το προσωπικό, με διάφορους φορείς και με τους κατοίκους της κοινότητας. Εξετάζουν επίσης, τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες λήψης απόφασης, στο σχεδιασμό των προγραμμάτων, στην επιλογή σχεδίου δράσης.

Στους επιμέρους στόχους, συγκαταλέγεται και η διερεύνηση του επιπέδου της Κοινοτικής Ανάπτυξης στους Δήμους που μελετήσαμε, η ύπαρξη αλλά και η μορφή των προγραμμάτων που εφαρμόζονται και ο βαθμός ανταπόκρισής τους στις ανάγκες των κατοίκων.

Στόχος μας επίσης είναι η μελέτη της συμμετοχής των κατοίκων στην επιλογή – σχεδιασμό – υλοποίηση των προγραμμάτων που αφορούν τις δικές τους ανάγκες καθώς και η μελέτη του ρόλου του Κοινωνικού Λειτουργού ως Στελέχους Κοινοτικής Ανάπτυξης.

Τέλος, εξετάζουμε τη δομή και λειτουργία της οργάνωσης, τον τρόπο σχεδιασμού, επιλογής και υλοποίησης των προγραμμάτων, το βαθμό ανταπόκρισης αυτών αλλά και της ίδιας της οργάνωσης στις εκάστοτε ανάγκες της κοινότητας.

7.2 Πληθυσμός - Δείγμα

Το δείγμα που μελετήθηκε κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς μας αποτελείται από φοιτητές Δ΄ έως Ζ΄ εξαμήνου του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας των ΑΤΕΙ Πατρών που πραγματοποιούσαν την πρακτική τους άσκηση σε κοινότητες. Συγκεκριμένα, ερωτήθηκαν οι φοιτητές που ασκούνταν στα ακόλουθα πλαίσια πρακτικής άσκησης:

- Δήμος Βραχνέικων (5 φοιτητές)
- Δήμος Δύμης (6 φοιτητές)
- Δήμος Μεσσάτιδος (9 φοιτητές)
- Δήμος Μόβρης (9 φοιτητές)
- Δήμος Ρίου (6 φοιτητές)
- Πολιτιστικός Σύλλογος Μπεγουλακίου (4 φοιτητές)
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ταραμπούρα (5 φοιτητές)
- Κοινωνικός Τομέας Δήμου Πάτρας (9 φοιτητές)

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω το δείγμα αποτελείται από 53 φοιτητές, εκ των οποίων απάντησαν 44. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ερευνητική μελέτη είναι αντιπροσωπευτικά του δείγματος.

7.3 Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο απαρτίζεται από επτά ενότητες.

- Στην πρώτη ενότητα διερευνάται το επίπεδο χρήσης της ΚΕΚ, ως μεθόδου παρέμβασης σε επίπεδο κοινότητας, από την οργάνωση, το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης αλλά και από τους ίδιους τους κατοίκους.
- Στη δεύτερη ενότητα διερευνάται ο βαθμός στον οποίο είναι δυνατό ο κρατικός μηχανισμός να επηρεάσει τη δράση της ΚΕΚ στα πλαίσια μιας κοινότητας.
- Στην τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου τίθενται ερωτήματα που μελετούν την αποτελεσματική ή μη χρήση στρατηγικών σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό. Εξετάζεται επίσης, η στάση των κατοίκων και η πιθανότητα χρήσης σύγκρουσης από πλευράς τους.

- Στην τέταρτη ενότητα στόχος μας είναι να διερευνήσουμε την ύπαρξη και κατ' επέκτασιν τα αποτελέσματα μιας πιθανής ταύτισης του Κοινωνικού Λειτουργού με την οργάνωση καθώς και την επίδραση που μπορεί να έχει το γραφειοκρατικό σύστημα στο πεδίο δράσης του.
- Στην πέμπτη ενότητα τίθενται ερωτήματα που στόχο έχουν να μελετήσουν το βαθμό στον οποίο επιτυγχάνεται η Κοινοτική Ανάπτυξη. Διερευνάται, ο αριθμός των προγραμμάτων που στοχεύουν σε αυτή, οι διαδικασίες κάτω από τις οποίες τα προγράμματα αυτά επιλέγονται, η συμμετοχή των κατοίκων και η στάση της οργάνωσης προκειμένου να επέλθει η Κοινοτική Ανάπτυξη.
- Στην έκτη ενότητα διερευνούμε τις δυνατότητες που παρέχονται στους φοιτητές από τα πλαίσια πρακτικής άσκησης των Δήμων. Δυνατότητες που βάσει της θεωρίας της Κ.Ε.Κ. είναι απαραίτητες ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν μια σαφή εικόνα της εργασίας στην κοινότητα.
- Τέλος, στην έβδομη και τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου διερευνούμε την ύπαρξη ή όχι διάστασης σε θεωρητικές προσεγγίσεις που παραθέτουμε, όπου αυτή δύναται να υφίσταται σύμφωνα με την κρίση και την εμπειρία των ερωτηθέντων φοιτητών.

Οι ερωτήσεις που αποτελούν το ερωτηματολόγιο είναι συνολικά 34. Η πλειοψηφία των ερωτήσεων που παρατίθενται είναι κλειστές και στοχεύουν στη συγκέντρωση συγκεκριμένων στοιχείων. Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου είναι ελάχιστες και έχουν ως στόχο τη διερεύνηση της άποψης που έχουν οι ερωτώμενοι φοιτητές γύρω από θέματα που αφορούν την ΚΕΚ σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο καθώς και τη λήψη περισσότερων πληροφοριών.

Η προσέγγιση του δείγματος έγινε στο χώρο του αμφιθεάτρου των ΑΤΕΙ Πατρών και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε παρουσία μας, κατόπιν της παρουσίασης των πλαισίων πρακτικής άσκησης που είχε οργανωθεί από την Υπεύθυνη του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας κα Αμαλία Ιωαννίδου – Johnson.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε επίσης να αναφέρουμε πως το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, ενώ το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση της έρευνάς μας είναι το έγγραφο του Microsoft Excel.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ερώτηση 1.

Στα προγράμματα του Δήμου στον οποίο σκειάστε, σε ποιον από τους παρακάτω παράγοντες που συντελούν στο πρόβλημα, θεωρείτε ότι η Κοινωνική Υπηρεσία δίνει περισσότερη έμφαση;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΟΥ	6	13,60%
β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	21	47,70%
γ) ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΟΥ - ΙΑΤΡΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ	7	15,90%
δ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ	7	15,90%
ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	3	6,80%

Το 47,70% των ερωτηθέντων φοιτητών θεωρεί ότι δίνεται η περισσότερη έμφαση στους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες.

Όσον αφορά την παθολογία του ατόμου-ιατρικό ιστορικό και το οικογενειακό ιστορικό παρατηρούμε ότι έχουν επιλεγεί από ό το ίδιο ποσοστό φοιτητών (15,90%) γεγονός που δίνει μια αμφιλεγόμενη πιθανή απάντηση.

Το 13,60% επιλέγει τα συμπτώματα του ατόμου ως παράγοντα στον οποίο δίνετε περισσότερη έμφαση, ενώ το υπόλοιπο 6,80% δεν έχει συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 2.

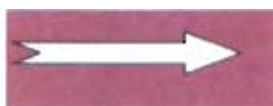
Ποια από τις μεθόδους Κοινωνικής Εργασίας, κρίνετε ότι διασφαλίζει περισσότερο το κύρος και την αξιοπιστία του Κοινωνικού Λειτουργού;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) Κ. Ε. Α	25	56,80%
β) Κ. Ε. Ο	3	6,80%
γ) Κ. Ε. Κ	14	31,80%
δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	4,50%

Το 56,80% επιλέγει ως μέθοδο διασφάλισης του κύρους και της αξιοπιστίας του Κοινωνικού Λειτουργού την Κ. Ε. Α, δίνοντας σημαντική διαφορά στην απάντηση (α) εν συγκρίσει με τις (β), (γ) και (δ), γεγονός που διαφαίνεται και στον πίνακα που παρατίθεται.

Αρκετά σημαντικό ποσοστό φοιτητών, 31,80% επιλέγει την Κ. Ε. Κ, ενώ ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 6,80% επιλέγει την Κ. Ε. Ο.

Το υπόλοιπο 4,50% δεν έχει άποψη.

(Πιν. 1 - 2)

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ:

Οι πίνακες στους οποίους αναγράφονται τα ποσοστά αντιπροσωπεύουν το ποσοστό των φοιτητών που επέλεξαν την αντίστοιχη απάντηση.

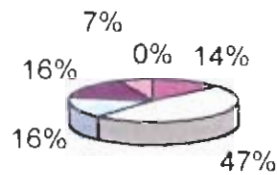
Ανάμεσα στα ποσοστά που θα συναντήσετε στους ακόλουθους πίνακες και σε αυτά που παρατίθενται στους πίνακες του ερωτηματολογίου υπάρχει απόκλιση της τάξεως του 0,01%.

Οι πίνακες στους οποίους αναγράφονται αριθμοί αντιπροσωπεύουν τον αριθμό των φοιτητών που επέλεξαν την αντίστοιχη απάντηση και δεν υφίσταται ουδεμία απόκλιση.

Πίνακας 1.

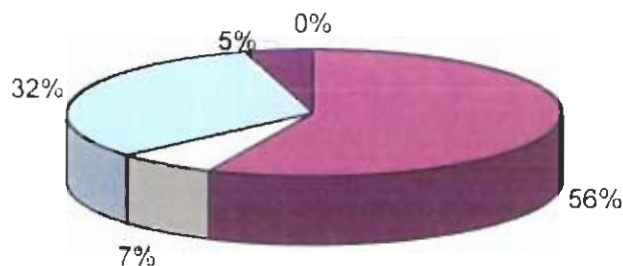
ΕΡΩΤΗΣΗ 1

-
- α) ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΟΥ
- β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ
- γ) ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΟΥ - ΙΑΤΡΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
- δ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Πίνακας 2

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

- α) Κ. Ε. Α
- β) Κ. Ε. Ο
- γ) Κ. Ε. Κ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 3.

Όσο καιρό ασκείστε στο Δήμο, οι περισσότερες περιπτώσεις είναι:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΜΕ ΑΤΟΜΑ	14	31,80%
β) ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	4	9,09%
γ) ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	23	52,20%
δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	3	6,80%

Το σημαντικό ποσοστό του 52,20%, όπως προκύπτει από την έρευνα ασχολείται με ευρύτερες ομάδες κοινότητας.

Το 31,80% των περιπτώσεων του Δήμου, όπου ασκούν οι φοιτητές την πρακτική τους άσκηση απευθύνεται σε άτομα. Ενώ το 9,09% απευθύνεται σε συλλόγους-πολιτιστικές ομάδες.

Τέλος, το 6,80% των φοιτητών δεν διαθέτει πλήρη ενημέρωση σχετικά με τις περιπτώσεις τις οποίες αναλαμβάνει ο Δήμος και στις οποίες απευθύνεται.

Ερώτηση 4.

Οι κάτοικοι της κοινότητας απευθύνονται στην Υπηρεσία που ασκείτε την πρακτική σας, κυρίως για:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	25	56,80%
β) ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	10	22,70%
γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ	7	15,90%
δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	2	4,50%

Το 56,80% των φοιτητών απαντά πως οι κάτοικοι της κοινότητας απευθύνονται κυρίως στην Υπηρεσία για εξατομικευμένες υπηρεσίες. Παρατηρούμε ότι το ποσοστό της τάξεως του 56,80% υπερिशύχει σημαντικά των υπολοίπων.

Το 22,70% απαντά πως οι κάτοικοι ενδιαφέρονται για συλλογικές παρεμβάσεις στην κοινότητα. Ενώ, το 15,90% επιλέγει την ολοκληρωμένη απάντηση (γ).

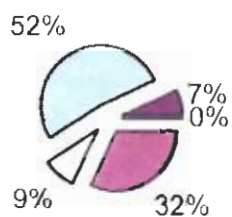
Μόλις το ποσοστό της τάξεως του 4,50%, επιλέγει πως οι κάτοικοι απευθύνονται στην Υπηρεσία για κάτι άλλο πέραν των προαναφερομένων. Έτσι, οι φοιτητές διευκρινίζουν πως οι κάτοικοι πολλές φορές απευθύνονται στην Υπηρεσία για οικονομική ενίσχυση ή παροχή τροφίμων.

(Πιν. 3 - 4)

Πίνακας 3.

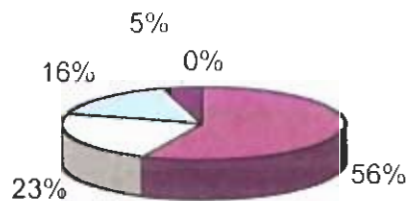
ΕΡΩΤΗΣΗ 3

-
- α) ΜΕ ΑΤΟΜΑ
- β) ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
- γ) ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Πίνακας 4.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

-
- α) ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- β) ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
- γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

Ερώτηση 5.

Σε ποιον τομέα ο Δήμος στον οποίο ασκείστε, εκτιμάτε ότι παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες και προγράμματα παροχής βοήθειας;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	18	40,90%
β) ΠΡΟΛΗΨΗ	10	22,70%
γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14	31,80%
δ) ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	21	47,70%
ε) ΚΑΝΕΝΑ	4	9,09%
στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	3	6,80%
ζ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	3	6,80%

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Το 47,70% των φοιτητών εκτιμά ότι ο Δήμος παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες και προγράμματα παροχής βοήθειας σε ειδικές ομάδες πληθυσμού.

Με αρκετά μικρή διαφορά, το 40,9,90% των φοιτητών κρίνει ότι ο Δήμος παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες και προγράμματα στην οικογένεια.

Αμέσως μετά, το 31,80% υποστηρίζει την παροχή υπηρεσιών και προγραμμάτων στον τομέα της εκπαίδευσης. Ενώ, το 22,70% στον τομέα της πρόληψης.

Το 9,09% των φοιτητών κρίνει ότι σε κανέναν τομέα δεν παρέχεται ολοκληρωμένη κάλυψη.

Τέλος, οι απαντήσεις (στ) και (ζ) λαμβάνουν έκαστη ποσοστό 6,80%. Στη διευκρινιστική (στ) απάντηση οι φοιτητές αναφέρουν ότι ολοκληρωμένες υπηρεσίες παρέχονται στο πρόγραμμα βοήθειας στο σπίτι κατά το 1/3, καθώς και στη νοσηλευτική - ιατρική φροντίδα.

Ερώτηση 6

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου στον οποίο ασκείστε, πιστεύετε ότι ενθαρρύνει τη συγκρότηση ομάδων πίεσης για τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους.

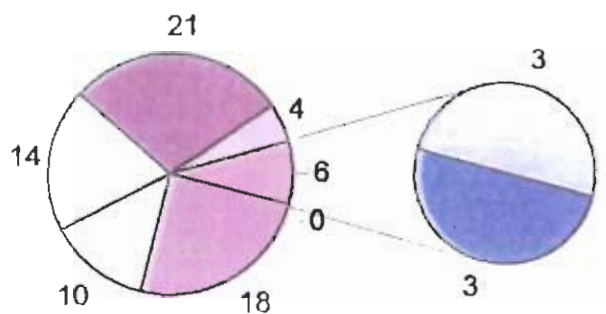
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	16	36,30%
β) ΟΧΙ	18	40,90%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	10	22,70%

Το 40,90% πιστεύει ότι ενθαρρύνεται η συγκρότηση ομάδων πίεσης για την διεκδίκηση των συμφερόντων τους. Η απάντηση (β) υπερिशύει των (α) και (γ) με μικρή διαφορά, καθώς το 36,30% των φοιτητών κρίνει ότι δεν υφίσταται ενθάρρυνση στο σχηματισμό ομάδων πίεσης, ενώ το υπόλοιπο 22,70% δεν έχει άποψη.

 (Πιν. 5 - 6)

Πίνακας 5.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

α) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

β) ΠΡΟΛΗΨΗ

γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

δ) ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

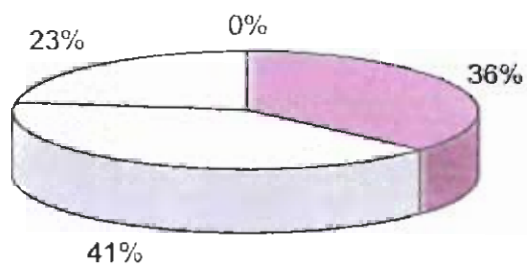
ε) ΚΑΝΕΝΑ

στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

ζ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Πίνακας 6

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

α) ΝΑΙ

β) ΟΧΙ

γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 7.

Κατά τη γνώμη σας, είναι εφικτό οι κοινότητες να εξασφαλίσουν προνοιακά προγράμματα για την κάλυψη των τοπικών αναγκών, πέρα από εκείνα που ήδη παρέχονται από το κράτος;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	35	79,50%
β) ΟΧΙ	7	15,90%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	4,50%

Το 79,50%, το οποίο αποτελεί την πλειοψηφία των φοιτητών συντρίβοντας τις απαντήσεις (β) και (γ), κρίνει εφικτή την εξασφάλιση περαιτέρω προνοιακών προγραμμάτων από τις κοινότητες.

Αντίθετη άποψη έχει το 15,90%, ενώ το 4,50% δεν γνωρίζει.

Ερώτηση 8.

Θεωρείτε ότι είναι δυνατόν το κράτος να παρέμβει περιοριστικά, ακόμα και ανασταλτικά στο πεδίο δράσης του Κοινωνικού Λειτουργού;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΟΧΙ	5	11,30%
β) ΝΑΙ	17	38,60%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	22	50%

Το 50% των ερωτηθέντων φοιτητών δεν έχει άποψη όσον αφορά την παρέμβαση του κράτους και τις επιπτώσεις αυτής στο πεδίο δράσης του Κοινωνικού Λειτουργού.

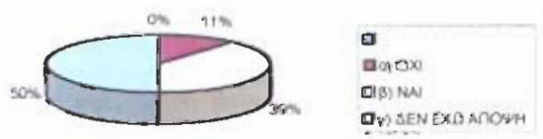
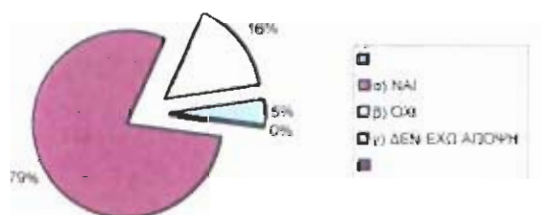
Το 38,60% κρίνει ότι το κράτος παρεμβαίνει ανασταλτικά στο έργο του Κοινωνικού Λειτουργού. Ενώ το 11,30% έχει αντίθετη άποψη, θεωρώντας ότι το κράτος δεν επηρεάζει το πεδίο δράσης του Κοινωνικού Λειτουργού.

Πίνακας 7.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Πίνακας 8.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Ερώτηση 9.

Σε ποιόν από τους παρακάτω στόχους της Κοινωνικής Εργασίας, θεωρείτε ότι το κράτος δεν αποτελεί αρωγό στην υλοποίησή τους;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	17	38,60%
β) ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	20	45,40%
γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	18	40,90%
δ) ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΤΟΜΩΝ - ΟΜΑΔΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	12	27,20%
ε) ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ - ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	19	43,10%
στ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	4,50%
ζ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

→ (Πιν. 9.)

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Το ποσοστό των 45,40% κρίνει ότι το κράτος δεν αποτελεί αρωγό στην δίκαιη κατανομή εισοδημάτων και υπηρεσιών. Το ποσοστό των 43,10% θεωρεί ότι το κράτος δεν βοηθά στον εντοπισμό και την εξάλειψη των κοινωνικών προβλημάτων, ενώ αμέσως μετά το 40,90% υποστηρίζει ότι δεν βοηθά στην κοινωνική ανάπτυξη και κοινωνική αλλαγή.

Το 38,60% των φοιτητών θεωρεί ότι το κράτος δεν αποτελεί αρωγό στην εξάλειψη των κοινωνικών διακρίσεων, ενώ το 27,20% κρίνει την εύρυθμη λειτουργία ατόμων-ομάδων και κοινοτήτων ως τον τομέα εκείνο στον οποίο το κράτος δεν αποτελεί αρωγό στην υλοποίησή του.

Τέλος, το ποσοστό της τάξεως του 4,50% δεν έχει άποψη. Ενώ κανένας δεν είχε να συμπληρώσει κάτι άλλο.

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, η διαφορά ανάμεσα στα ποσοστά είναι αρκετά μικρή.

Ερώτηση 10.

Θεωρείτε ότι οι πολίτες βρίσκουν αντίσταση στην πραγμάτωση των επιδιώξεών τους, από:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΚΡΑΤΟΣ	26	59%
β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12	27,20%
γ) ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ	5	11,30%
δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ...	0	0%
ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	3	6,80%

→ (Πιν. 10.)

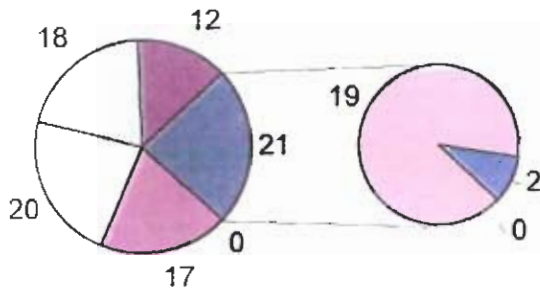
Το ποσοστό της τάξεως του 59%, το οποίο αποτελεί την πλειοψηφία των ερωτηθέντων φοιτητών, θεωρεί ότι το κράτος είναι αυτό που εμποδίζει τους πολίτες στην πραγμάτωση των επιδιώξεών τους.

Το 27,20% των φοιτητών κρίνει ότι στις επιδιώξεις των πολιτών αντιστέκονται οι κοινωνικές υπηρεσίες, ενώ το 11,30% υποστηρίζει πως η κοινή γνώμη είναι εκείνη που εμποδίζει την πραγμάτωση των επιδιώξεων των πολιτών.

Κανένας από τους ερωτηθέντες φοιτητές δεν επέλεξε την απάντηση (δ), ενώ μόλις το 6,80% δεν γνωρίζει τι μπορεί πιθανόν να εμποδίζει την πραγμάτωση των επιδιώξεων του εκάστοτε πολίτη.

Πίνακας 9.

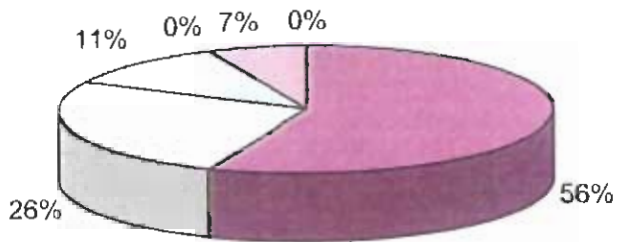
ΕΡΩΤΗΣΗ 9

- α) ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ
- β) ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
- δ) ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΤΟΜΩΝ - ΟΜΑΔΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- ε) ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ - ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
- στ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Πίνακας 10.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

- α) ΚΡΑΤΟΣ
- β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- γ) ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
- δ) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ...
- ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Ερώτηση 11.

Κρίνετε αποτελεσματική τη χρήση σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	25	56,80%
β) ΟΧΙ	5	11,30%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	14	31,80%

 (Πιν. 11)

Το 56,80% των φοιτητών κρίνει αποτελεσματική τη χρήση σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό, ενώ ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 11,30% έχει αντίθετη άποψη, θεωρώντας μη αποτελεσματική τη χρήση σύγκρουσης.

Ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό ο φοιτητών σημειώνει πως δεν έχει άποψη για την αποτελεσματικότητα ή μη της χρήσης σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό.

Ερώτηση 12.

Τι από τα παρακάτω θεωρείτε ότι μπορεί να επιφέρει στον Κοινωνικό Λειτουργό η χρήση της σύγκρουσης:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΑΥΞΗΣΗ ΓΟΗΤΡΟΥ - ΚΥΡΟΥΣ	2	4,50%
β) ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ	26	59%
γ) ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	12	27,20%
δ) ΡΗΞΗ-ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΕ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	11	25%
ε) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ - ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ	14	31,80%
στ) ΜΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ, ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ	8	18,18%
ζ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	4,50%
η) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	1	2,20%

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων φοιτητών, το οποίο ανταποκρίνεται στην τάξη του 59%, θεωρεί ότι η χρήση σύγκρουσης βοηθά τον Κοινωνικό Λειτουργό στην επίτευξη των στόχων του.

Το αρκετά σημαντικό ποσοστό της τάξεως του 31,80%, υποστηρίζει πως η χρήση σύγκρουσης μπορεί να οδηγήσει στο χαρακτηρισμό της δράσης του Κοινωνικού Λειτουργού ως αντιδραστική - ριζοσπαστική.

Το αμέσως επόμενο ποσοστό του 27,20%, πιστεύει πως μέσω της σύγκρουσης ο Κοινωνικός Λειτουργός κατακτά αυτονομία και ευρύτερο πεδίο δράσης.

Το 18,18%, απαντά πως με τη χρήση σύγκρουσης ο Κοινωνικός Λειτουργός δεν επιτυγχάνει τους στόχους του, γεγονός που οδηγεί στην έλλειψη αξιοπιστίας στο πρόσωπό του

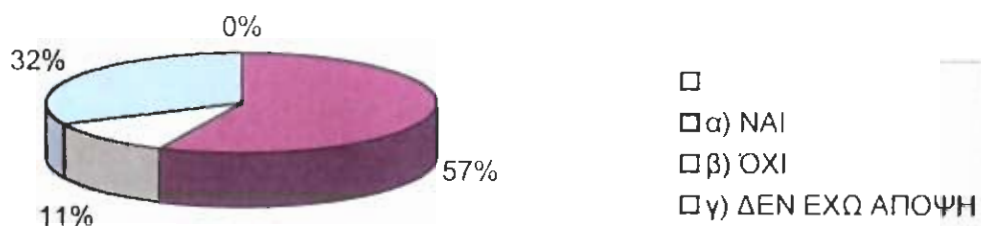
Το ποσοστό των 4,50%, διαχωριζόμενο, σημειώνει πως η σύγκρουση αυξάνει το γόητρο και το κύρος του Κοινωνικού Λειτουργού, στην πρώτη περίπτωση, ενώ στην δεύτερη περίπτωση το 4,50% δεν έχει άποψη

Τέλος, το 2,20% επιλέγει πως η χρήση σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό μπορεί να επιφέρει επαναπροσδιορισμό και αναδιοργάνωση εφόσον γίνεται υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

 (Πιν. 12.)

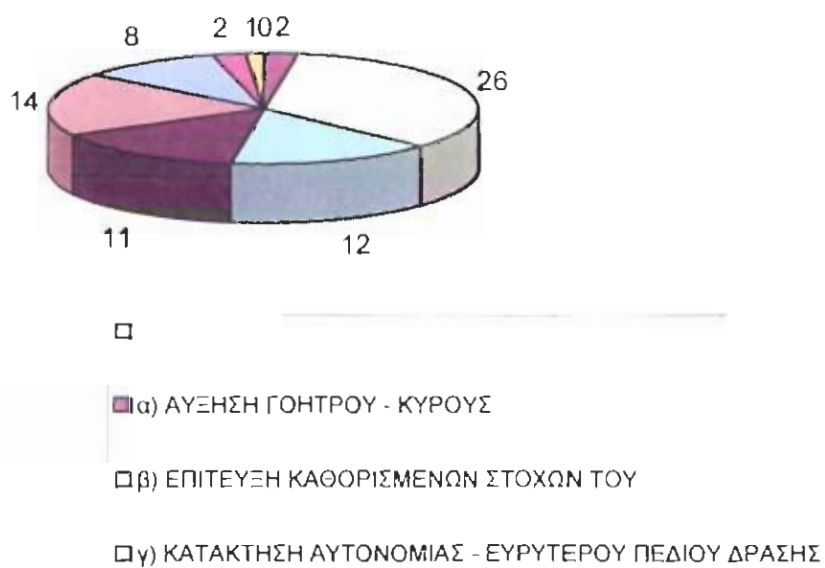
Πίνακας 11.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Πίνακας 12.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Ερώτηση 13.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός, πιστεύετε ότι αποφεύγει τη χρήση τεχνικών σύγκρουσης όταν

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΚΡΙΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ	26	59%
β) ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ	13	29,50%
γ) ΔΕΝ ΒΡΙΣΚΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ, ΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ	16	36,30%
δ) ΚΡΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΘΑ ΕΠΕΛΘΕΙ ΤΟ ΘΕΜΙΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	22	50%
ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	4,50%
στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων 4 φοιτητών που δίνει το ποσοστό του 59% θεωρεί πως ο Κοινωνικός Λειτουργός αποφεύγει τη χρήση τεχνικών σύγκρουσης όταν κρίνει περισσότερο αποτελεσματική τη συνεργασία και τη διαπραγμάτευση.

Πολύ κοντά στο παραπάνω ποσοστό έρχεται αυτό της τάξεως του 50%, και υποστηρίζει πως η αποφυγή τεχνικών σύγκρουσης οφείλεται στο ότι ο Κοινωνικός Λειτουργός κρίνει ότι μέσω αυτής δεν θα επέλθει το θεμιτό αποτέλεσμα.

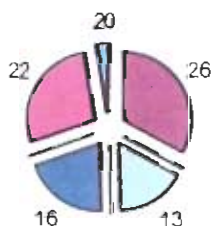
Το 36,30% των φοιτητών πιστεύει πως ο Κοινωνικός Λειτουργός αποφεύγει τη σύγκρουση όταν δεν βρίσκει υποστήριξη από την οργάνωση ή από τους συνεργάτες του. Ενώ, το ποσοστό της τάξεως του 29,50% θεωρεί πως η σύγκρουση αποφεύγεται όταν ο Κοινωνικός Λειτουργός διακινδυνεύει την αξιοπιστία του και την ισχύ του, λόγω αναμφιβόλου αποτελέσματος της σύγκρουσης

Όπως παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα καθώς και από τον πίνακα που παρατίθεται στην επόμενη σελίδα (πίνακας 13), η απόσταση μεταξύ των ανωτέρω ποσοστών είναι ελάχιστη.

Τέλος, το 4,50% των ερωτηθέντων φοιτητών δεν έχει άποψη όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους ο Κοινωνικός Λειτουργός μπορεί να αποφεύγει τη χρήση τεχνικών σύγκρουσης. Ενώ, κανένας από τους σπουδαστές δεν σημείωσε την απάντηση (στ).

Πίνακας 13.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

Ερώτηση 14.

Μέσα από την εμπειρία σας στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου που ασκείστε , η κυρίαρχη στάση των κατοίκων φαίνεται να είναι:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ, ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ	4	9%
β) ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ-ΥΠΟΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ	12	27,20%
γ) ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ (ΗΠΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ)	9	20,40%
δ) ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	10	22,70%
ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	11	25%

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, τα ποσοστά που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων φοιτητών έχουν περιορισμένη απόσταση μεταξύ τους

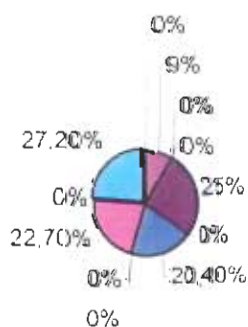
Έτσι, το 27,20% σημειώνει την παραίτηση και την υποχωρητικότητα στη στάση των κατοίκων, προκειμένου να μην διακινδυνεύσουν την κατάστασή τους. Από την άλλη πλευρά το 25% των φοιτητών δεν γνωρίζει ποια είναι η στάση των κατοίκων , ενώ το 22,70% σημειώνει πως οι κάτοικοι συνειδητοποιούν τα προβλήματά τους αλλά παράλληλα αδυνατούν να κινητοποιηθούν προς την επίλυσή τους.

Το 20,40% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως οι κάτοικοι διεκδικούν τα δικαιώματά τους με διαλλακτικούς τρόπους.

Τέλος, το 9% των φοιτητών κρίνει τη στάση των κατοίκων ως πρόθυμη για ανάληψη δράσης που θα οδηγήσει στην κατάκτηση των στόχων τους, ακόμη και με τη χρήση σύγκρουσης.

Πίνακας 14.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

- α) ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ, ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ
- β) ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ-ΥΠΟΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
- γ) ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ (ΗΠΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ)

Ερώτηση 15.

Μέσα από τη συνεργασία σας με επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς στους Δήμους, έχετε διαπιστώσει περιστατικά κατάχρησης εξουσίας των Κοινωνικών Λειτουργών που έρχονται σε αντίθεση με τις αρχές της αυτοδιάθεσης, της δημοκρατίας και της προσωπικής αξιοπρέπειας του ατόμου;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ, ΜΙΑ ΦΟΡΑ	5	11,30%
β) ΝΑΙ, ΑΡΚΕΤΑ ΣΥΧΝΑ	5	11,30%
γ) ΝΑΙ, ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	6	13,60%
δ) ΟΧΙ, ΚΑΘΟΛΟΥ	11	25%
ε) ΔΕΝ ΞΕΡΩ, ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ	17	38,60%

Η πλειοψηφία των φοιτητών, που ανταποκρίνεται στο ποσοστό της τάξεως του 38,60%, απαντά πως δεν έχει παρατηρήσει περιπτώσεις κατάχρησης εξουσίας από επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς.

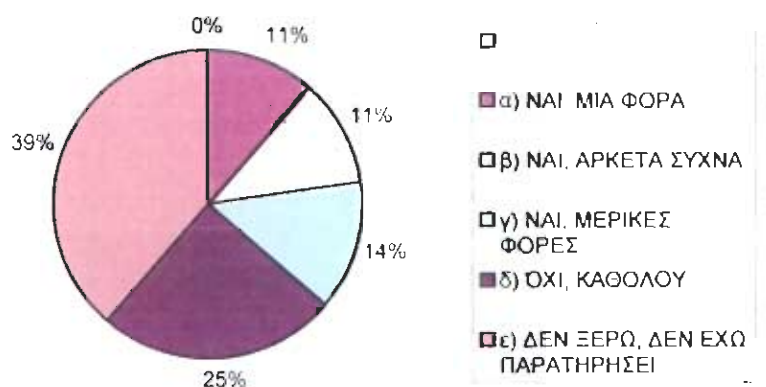
Το ποσοστό της τάξεως του 25% επίσης δεν έχει παρατηρήσει ποτέ ανάλογο περιστατικό.

Το 13,60% των ερωτηθέντων φοιτητών σημειώνει πως μερικές φορές έχει παρατηρήσει περιστατικά κατάχρησης εξουσίας από Κοινωνικούς Λειτουργούς.

Ενώ οι λοιποί φοιτητές χωρίζονται στη μέση, σημειώνοντας ποσοστό 11,30% στην πρώτη περίπτωση, όπου απαντούν ότι έχουν παρατηρήσει περιστατικό κατάχρησης εξουσίας από επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς μονάχα μια φορά και στην δεύτερη περίπτωση το 11,30% απαντά πως παρατηρεί αρκετά συχνά περιπτώσεις κατάχρησης εξουσίας

Πίνακας 15.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15

Ερώτηση 16.

Τι αποτέλεσμα πιστεύετε ότι μπορεί να έχει η ταύτιση του Κοινωνικού Λειτουργού με τους κανονισμούς της οργάνωσης;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΕΜΠΟΔΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΥΘΟΡΜΗΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ	19	43,10%
β) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ	18	40,90%
γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ	6	13,60%
δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	1	2,27%
ε) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

Το 43,10% των ερωτηθέντων φοιτητών απάντησε πως η ταύτιση του Κοινωνικού Λειτουργού με την οργάνωση εμποδίζει την αυθόρμητη δράση και το πεδίο δραστηριοτήτων του.

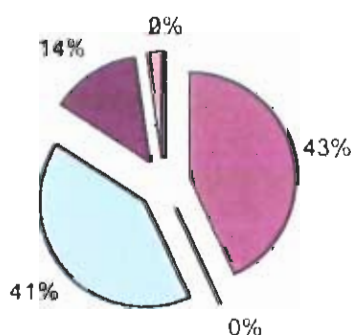
Το αμέσως επόμενο ποσοστό της τάξεως του 40,90% θεωρεί πως η ταύτιση του Κοινωνικού Λειτουργού με τους κανονισμούς της οργάνωσης διευκολύνει το έργο του.

Το 13,60% επιλέγει την ολοκληρωμένη απάντηση, υποστηρίζοντας πως η ταύτιση μπορεί άλλοτε να εμποδίζει την δράση και τις δραστηριότητες του Κοινωνικού Λειτουργού και άλλοτε να διευκολύνει το έργο του.

Τέλος, ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξεως του 2,27% δεν έχει άποψη, ενώ κανένας από τους σπουδαστές δεν επιλέγει την απάντηση (ε).

Πίνακας 16.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16

- α) ΕΜΠΟΔΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΥΘΟΡΜΗΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ
- β) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ
- γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ε) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

Ερώτηση 17.

Όταν προκύπτουν περιστατικά τα οποία δεν καλύπτονται από το καταστατικό της οργάνωσης, ο Κοινωνικός Λειτουργός της Υπηρεσίας που ασκείστε, συνήθως:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΤΗΡΕΙ ΠΙΣΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	11	25%
β) ΑΝΤΙΤΙΘΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	16	36,30%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	14	31,80%
δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	3	6,80%

Το 36,30% , που αντιστοιχεί στην πλειοψηφία των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως ο Κοινωνικός Λειτουργός της Υπηρεσίας όπου ασκείται το συγκεκριμένο ποσοστό αναλαμβάνει την περίπτωση ακόμη και αν αυτή δεν καλύπτεται από το καταστατικό της οργάνωσης.

Πολύ κοντά στο παραπάνω ποσοστό βρίσκεται αυτό της τάξεως του 31,80%, το οποίο δεν έχει άποψη αναφορικά με την στάση που τηρεί ο Κοινωνικός Λειτουργός απέναντι στην οργάνωση και απέναντι σε κάποιο περιστατικό, το οποίο δεν καλύπτεται από το καταστατικό αυτής.

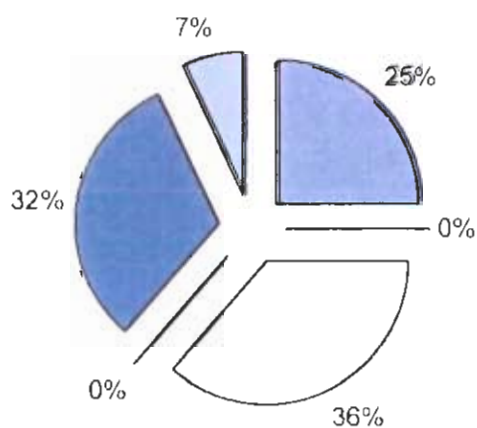
Το 25% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως ο Κοινωνικός Λειτουργός τηρώντας πιστά τους κανόνες της οργάνωσης στην οποία και εργάζεται, δεν αναλαμβάνει τις περιπτώσεις εκείνες που δεν καλύπτονται από το καταστατικό της Υπηρεσίας.

Τέλος, το 6,80% των φοιτητών απαντά πως ο Κοινωνικός Λειτουργός σε μια τέτοια περίπτωση δρα με τρόπο διαφορετικό πέραν των προτεινόμενων απαντήσεων. Έτσι, οι φοιτητές έχοντας την ίδια άποψη διευκρινίζουν λέγοντας πως ο Κοινωνικός Λειτουργός σε μια τέτοια περίπτωση παραπέμπει το περιστατικό στην αρμόδια υπηρεσία.

Όπως παρατηρούμε στους πίνακες που παρατίθενται, το συμπέρασμα που προκύπτει από τις απαντήσεις των σπουδαστών δεν είναι ξεκάθαρο, καθ' ότι η διαφορά μεταξύ των ποσοστών είναι απειροελάχιστη.

Πίνακας 17.

ΕΡΩΤΗΣΗ 17

- α) ΤΗΡΕΙ ΠΙΣΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
- β) ΑΝΤΙΤΙΘΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ

Ερώτηση 18.

Η οργάνωση στην οποία υπάγεται η Υπηρεσία που ασκείστε, στην προσπάθειά της να αλλάξει πολιτική, το εμπόδιο που κυρίως συναντά πιστεύετε ότι είναι :

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΝΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	17	38,60%
β) ΣΤΕΝΑ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	14	31,80%
γ) ΜΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ	1	2,27%
δ) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%
ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	12	27,20%

Η πλειοψηφία των φοιτητών με ποσοστό 38,60%, υποστηρίζει πως το κύριο εμπόδιο στην αλλαγή πολιτικής της οργάνωσης είναι η αδυναμία διαμόρφωσης προγραμμάτων για την κάλυψη νέων αναγκών.

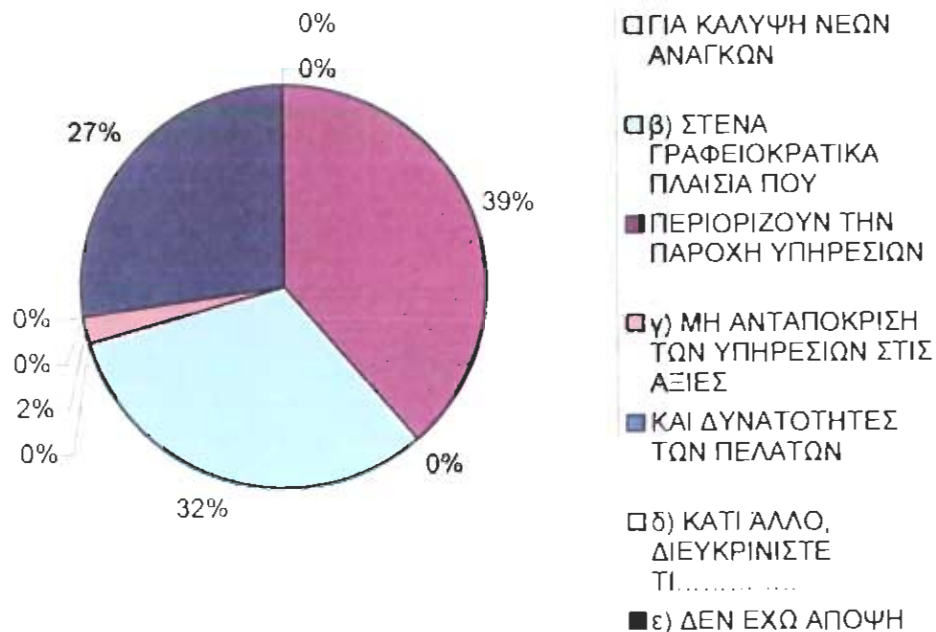
Το αμέσως επόμενο ποσοστό της τάξεως του 31,80% κρίνει πως η οργάνωση εμποδίζεται κυρίως να αλλάξει πολιτική εξαιτίας των στενών γραφειοκρατικών πλαισίων που περιορίζουν την παροχή υπηρεσιών.

Το 27,20% δεν έχει άποψη, σχετική με τα πιθανά εμπόδια που έχει μια οργάνωση στην προσπάθειά της να αλλάξει πολιτική, ενώ μόλις το 2,27% πιστεύει πως το κύριο εμπόδιο είναι η μη ανταπόκριση των υπηρεσιών στις αξίες και τις δυνατότητες του πελάτη.

Τέλος, κανένας από τους ερωτηθέντες φοιτητές δεν επιλέγει την απάντηση (δ).

Πίνακας 18

ΕΡΩΤΗΣΗ 18

Ερώτηση 19.

Το γραφειοκρατικό σύστημα της Υπηρεσίας στην οποία ασκείστε, πιστεύετε ότι αφήνει στον Κοινωνικό Λειτουργό περιθώρια ανάπτυξης κριτικού πνεύματος, πρωτοβουλίας και αυτονομίας;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	25	56,80%
β) ΟΧΙ	15	34%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	4	9,09%

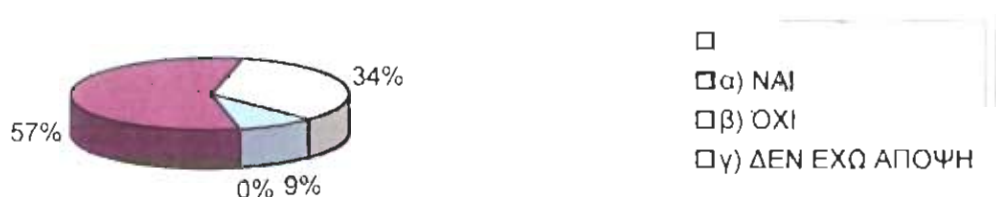
Παρατηρώντας τους πίνακες που παρατίθενται διαπιστώνουμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων φοιτητών, το οποίο ανταποκρίνεται στην τάξη του 56,80%, θεωρεί πως το γραφειοκρατικό σύστημα της Υπηρεσίας αφήνει στον Κοινωνικό Λειτουργό περιθώρια ανάπτυξης κριτικού πνεύματος, πρωτοβουλίας και αυτονομίας.

Αντίθετη άποψη έχει το 34% των φοιτητών, που υποστηρίζει ότι το γραφειοκρατικό σύστημα περιορίζει τα περιθώρια του Κοινωνικού Λειτουργού.

Τέλος, ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 9,09% δεν έχει άποψη.

Πίνακας 19

ΕΡΩΤΗΣΗ 19

Ερώτηση 20.

Η οργάνωση στην οποία ασκείστε .

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΝΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	11	25%
β) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	21	47,70%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	12	27,20%
δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

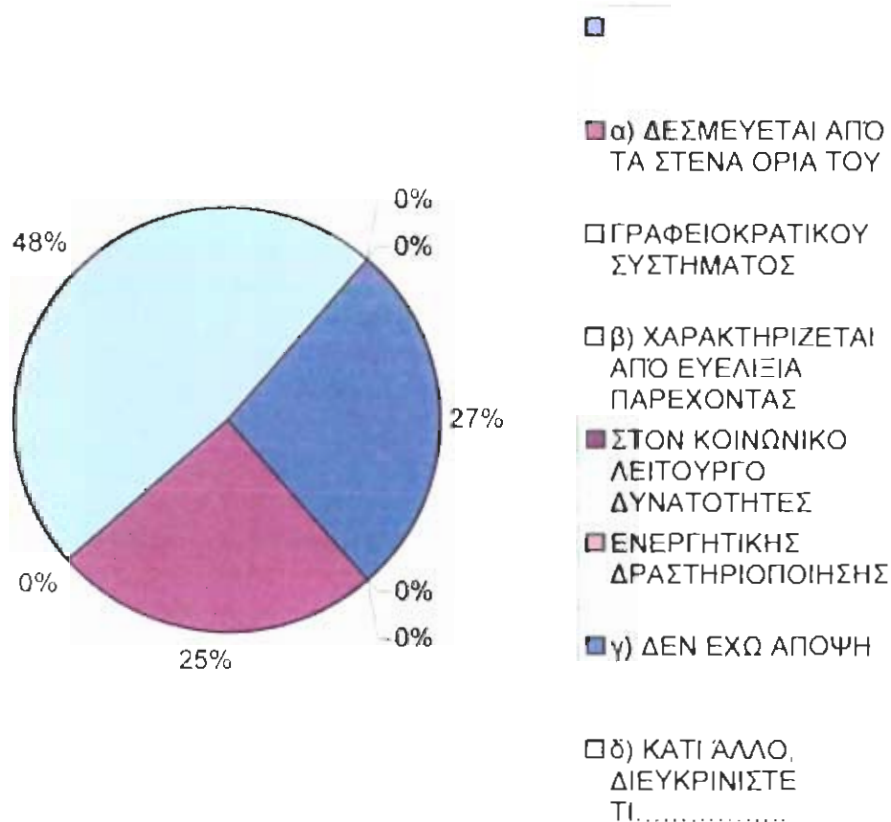
Το ποσοστό εκείνο που, όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε, υπερέχει των υπολοίπων και αγγίζει την τάξη του 47,70%, χαρακτηρίζει την οργάνωση ως ευέλικτη και ως ικανή να παράσχει στον Κοινωνικό Λειτουργό δυνατότητες ενεργητικής δραστηριοποίησης.

Τα ακόλουθα ποσοστά, όπως βλέπουμε στον πίνακα εκατέρωθεν έχουν ελάχιστη διαφορά. Το 27,20% δεν έχει άποψη σχετικά με το χαρακτήρα της οργάνωσης, ενώ το 25% θεωρεί ότι δεσμεύεται από τα στενά γραφειοκρατικά όρια.

Τέλος, κανένας από τους φοιτητές που ερωτήθηκαν δεν σημείωσε την (δ) απάντηση.

Πίνακας 20.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20

Ερώτηση 21.

Οι κάτοικοι της κοινότητας στην οποία ασκείστε, συμμετέχουν στην επιλογή, διαμόρφωση και υλοποίηση των προγραμμάτων Κοινοτικής Ανάπτυξης;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ, ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	9	20,40%
β) ΟΧΙ, ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ	13	29,50%
γ) ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΣΕ ΠΟΙΑ....	4	9,09%
δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	18	40,90%

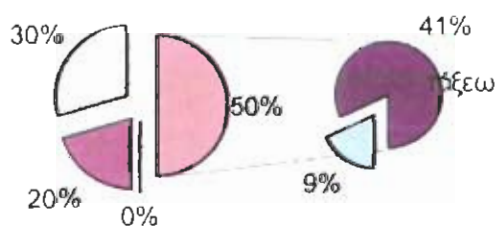
Η πλειοψηφία των φοιτητών που ανέρχεται σε ποσοστό της τάξεως του 40,90% δεν έχει άποψη σχετικά με τη συμμετοχή των κατοίκων στην επιλογή, διαμόρφωση και υλοποίηση των προγραμμάτων Κοινοτικής Ανάπτυξης.

Το 29,50% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως οι κάτοικοι δεν συμμετέχουν σε κανένα από τα προαναφερθέντα προγράμματα. Ενώ, το 20,40, σημειώνει πως οι κάτοικοι συμμετέχουν σε όλα τα προγράμματα Κοινοτικής Ανάπτυξης.

Τέλος, το 9,09% απαντά ότι οι κάτοικοι συμμετέχουν σε κάποια από τα προγράμματα και στην διευκρίνιση που τους ζητήθηκε, ανέφεραν το πρόγραμμα των εκδηλώσεων που ως στόχο έχει την ψυχαγωγία καθώς και το πρόγραμμα των δωρεάν φροντιστηρίων και κατασκηνώσεων.

Πίνακας 21.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21

□

- α) ΝΑΙ, ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- β) ΟΧΙ, ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ
- γ) ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΣΕ ΠΟΙΑ....
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 22.

Προσδιορίστε το ποσοστό συμμετοχής των κατοίκων :

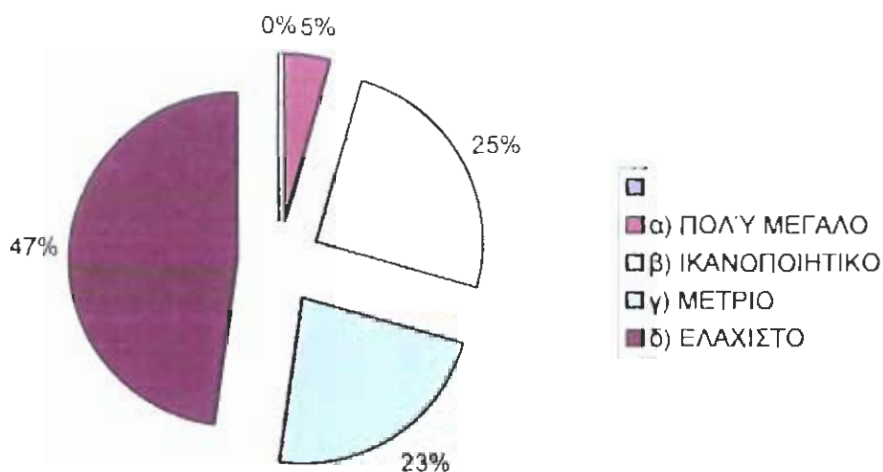
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	2	4,50%
β) ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	11	25%
γ) ΜΕΤΡΙΟ	10	22,70%
δ) ΕΛΑΧΙΣΤΟ	21	47,70%

Όπως, εύκολα μπορούμε να διαπιστώσουμε, παρατηρώντας τους πίνακες που παρατίθενται, το μεγαλύτερο ποσοστό των στ φοιτητών, της τάξεως του 47,70% απαντά πως η συμμετοχή των κατοίκων στα εκάστοτε προγράμματα του Δήμου, είναι ελάχιστη.

Το 25% των φοιτητών κρίνει την συμμετοχή των κατοίκων ικανοποιητική ενώ, αμέσως μετά το 22,70% την κρίνει μέτρια.

Τέλος, μόνο το 4,50% των ερωτηθέντων φοιτητών κρίνει το ποσοστό συμμετοχής των κατοίκων πολύ μεγάλο.

Πίνακας 22.

ΕΡΩΤΗΣΗ 22

Ερώτηση 23.

Ο Δήμος στον οποίο ασκείστε :

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ Δ. Σ.	16	36,30%
β) ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	3	6,80%
γ) ΑΝΑΘΕΤΕΙ ΣΕ ΑΥΘΕΝΤΙΕΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	5	11,30%
δ) ΑΡΚΕΙΤΑΙ ΜΟΝΑΧΑ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ή ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ	16	36,30%
ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	12	27,20%
στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Όπως παρατηρούμε, στις περιπτώσεις των (α) και (δ) απαντήσεων τα ποσοστά συμπίπτουν, γεγονός που χρήζει δύσκολη την εξαγωγή ενός ξεκάθαρα συμπεράσματος για το τι τελικά υπερισχύει μεταξύ των δυο.

Στην μια περίπτωση λοιπόν, το 36,30% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως ο Δήμος, στον οποίο το συγκεκριμένο ποσοστό σπουδαστών ασκείται, επιλέγει και διαμορφώνει τα προγράμματα αποκλειστικά μέσω του Δημοτικού Συμβουλίου. Στην άλλη περίπτωση, το 36,30% των φοιτητών απαντά πως ο Δήμος αρκείται μονάχα στα προγράμματα εκείνα που είτε είναι κρατικά, είτε επιχορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και οι δυο αυτές απαντήσεις, υπερισχύουν των υπολοίπων.

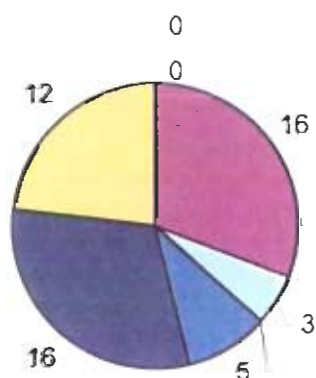
Εν συνεχεία, το 27,20% των φοιτητών που ερωτήθηκαν δεν έχει άποψη σχετική με τον τρόπο επιλογής και διαμόρφωσης των προγραμμάτων από τον Δήμο.

Το 11,30% των φοιτητών απαντά πως ο Δήμος αναθέτει σε αυθεντίες τον καταρτισμό των προγραμμάτων. Ενώ, το μικρότερο ποσοστό των φοιτητών, αυτό της τάξεως του 6,80% υποστηρίζει ότι ο Δήμος θεσπίζει διαδικασίες συμμετοχής των πολιτών στην επιλογή και διαμόρφωση των προγραμμάτων.

Τέλος, η (στ) απάντηση απορρίπτεται από τους ερωτηθέντες φοιτητές παραμένοντας σε μηδενικό ποσοστό.

Πίνακας 23.

ΕΡΩΤΗΣΗ 23

- α) ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ Δ. Σ.
- β) ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- γ) ΑΝΑΘΕΤΕΙ ΣΕ ΑΥΘΕΝΤΙΕΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- δ) ΑΡΚΕΙΤΑΙ ΜΟΝΑΧΑ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ή ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

Ερώτηση 24.

Πόσα είναι συνολικά τα προγράμματα του Δήμου κατά την εκτίμησή σας;

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Στην προκειμένη ερώτηση δεν δόθηκαν προτεινόμενες απαντήσεις. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι απαντήσεις των φοιτητών, οι οποίες δίνουν πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των προγραμμάτων που σύμφωνα με την εκτίμησή τους υλοποιούνται από τον Δήμο. Παρατίθενται επίσης, και τα ποσοστά των φοιτητών που έχουν αναφέρει τον ίδιο αριθμό προγραμμάτων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	11	25%
2	12	27,20%
3	4	9,09%
5	3	6,80%
ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2	4,50%
ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	12	27,20%

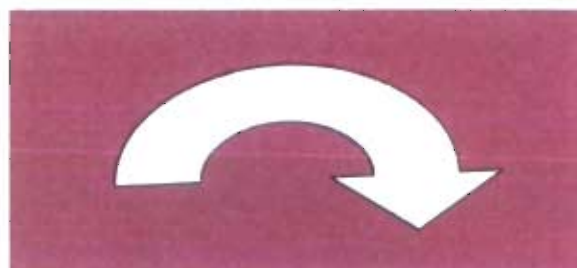
Παρατηρώντας τον πίνακα και το διάγραμμα που παρατίθενται, διαπιστώνουμε ότι, το 27,20% στην πρώτη περίπτωση αναφέρει την ύπαρξη δυο προγραμμάτων στο Δήμο, ενώ στην δεύτερη περίπτωση το 27,20% δεν γνωρίζει πόσα είναι συνολικά τα προγράμματα που εφαρμόζονται από τον Δήμο

Το πλησιέστερο ποσοστό των δυο ανωτέρω, αυτό της τάξεως του 25%, αναφέρει πως στον Δήμο υλοποιείται ένα πρόγραμμα

Το 9,09% των ερωτηθέντων φοιτητών αναφέρει την ύπαρξη τριών προγραμμάτων, ενώ το αμέσως επόμενο, της τάξεως του 6,80% αναφέρει την ύπαρξη πέντε προγραμμάτων.

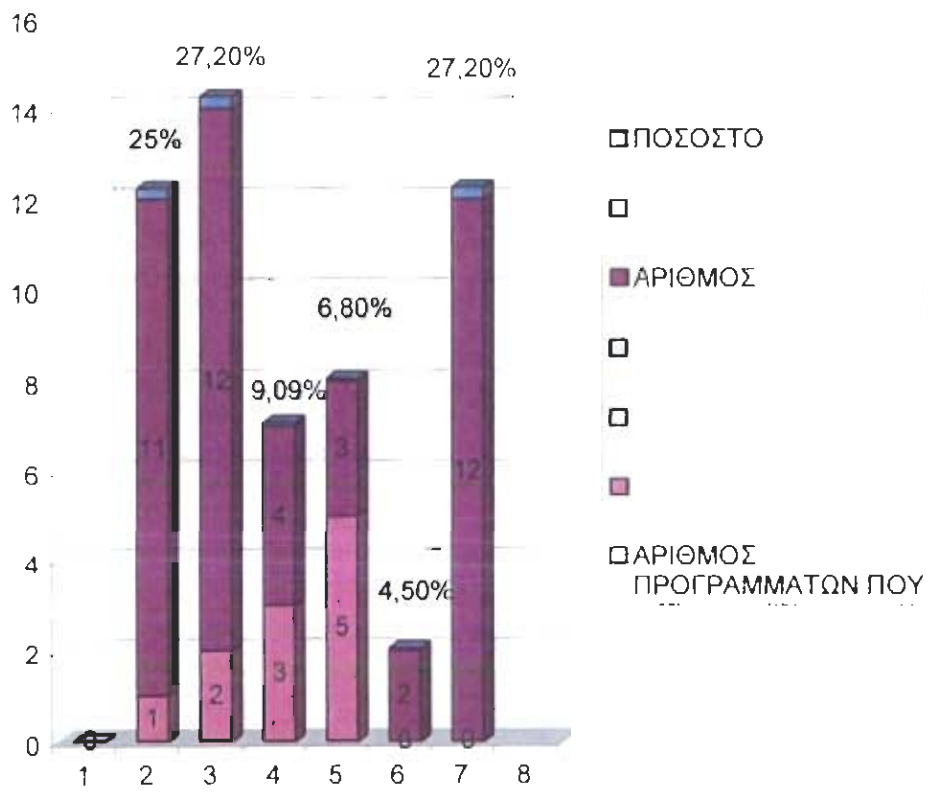
Τέλος, το 4,50% των ερωτηθέντων φοιτητών που ερωτήθηκαν απαντά πως στο Δήμο όπου το συγκεκριμένο ποσοστό ασκεί πρακτική δεν εφαρμόζεται κανένα πρόγραμμα.

Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε είναι ότι ο αριθμός των προγραμμάτων που εφαρμόζονται από τους περισσότερους Δήμους δεν ξεπερνά αυτόν των δυο προγραμμάτων.

Πίνακας 24.

ΕΡΩΤΗΣΗ 24

Ερώτηση 25.

Αναφέρατε πόσα από τα προγράμματα του Δήμου στον οποίο ασκείστε, πιστεύετε ότι στοχεύουν στην Κοινωνική Ανάπτυξη;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) 1 - 3	25	56,80%
β) 3 - 5	2	4,50%
γ) ΚΑΝΕΝΑ	2	4,50%
δ) ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ 5	1	2,27%
ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	15	34%

Το ποσοστό της τάξεως του 56,80%, το οποίο και ξεχωρίζει των υπολοίπων, απαντά πως τα προγράμματα που στοχεύουν στην Κοινωνική Ανάπτυξη είναι από 1 - 3.

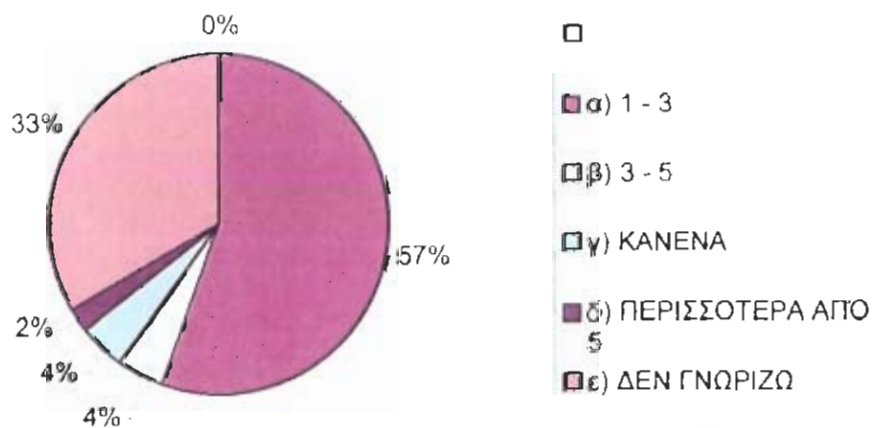
Το 34% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως δεν γνωρίζει πόσα είναι συνολικά τα προγράμματα των οποίων στόχος είναι η Κοινωνική Ανάπτυξη.

Το ποσοστό του 4,50%, στην πρώτη περίπτωση απαντά πως τα προγράμματα Κοινωνικής Ανάπτυξης είναι από 3 - 5 και στην δεύτερη περίπτωση απαντά πως στο Δήμο δεν εφαρμόζεται κανένα πρόγραμμα Κοινωνικής Ανάπτυξης.

Τέλος, μόνο το 2,27% απαντά πως τα προγράμματα που αποσκοπούν στην Κοινωνική Ανάπτυξη είναι περισσότερα από 5.

Πίνακας 25

ΕΡΩΤΗΣΗ 25

Ερώτηση 26.

Σε ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά των προγραμμάτων Κοινωνικής Ανάπτυξης, θεωρείτε ότι δίνεται περισσότερη έμφαση από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου στον οποίο ασκείστε,

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	5	11,30%
β) ΑΡΧΗ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	7	15,90%
γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	9	20,40%
δ) ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	14	31,80%
ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	7	15,90%
στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	1	2,27%

Μπορούμε να παρατηρήσουμε και στους δυο πίνακες που παρατίθενται, ότι η διαφορά ανάμεσα στα ποσοστά που λαμβάνει κάθε απάντηση είναι αρκετά μικρή με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η εξαγωγή ενός ξεκάθਾਰου συμπεράσματος.

Η ανταπόκριση στις καθορισμένες ανάγκες των κατοίκων είναι το χαρακτηριστικό εκείνο των προγραμμάτων Κοινωνικής Ανάπτυξης, το οποίο η πλειοψηφία των φοιτητών κρίνει ότι λαμβάνει περισσότερη έμφαση από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου. Η πλειοψηφία αυτή ανέρχεται στο ποσοστό της τάξεως του 31,80%.

Το 20,40% επιλέγει την εκπαιδευτική διαδικασία ως χαρακτηριστικό στο οποίο δίνεται περισσότερη βαρύτητα από τον Δήμο.

Ενώ, το ποσοστό της τάξεως του 15,90%, το συναντούμε δυο φορές.

Έτσι, το 15,90% των φοιτητών επιλέγει ως κύριο χαρακτηριστικό την αρχή της αυτοεξυπηρέτησης των ανθρώπων στην μια περίπτωση, ενώ το υπόλοιπο 15,90% δεν έχει άποψη.

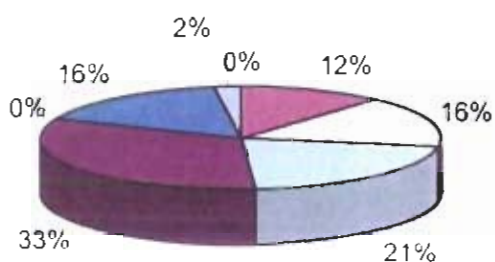
Το πλησιέστερο των δυο προαναφερομένων ποσοστών, αυτό της τάξεως του 11,30%, θεωρεί ότι η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου δίνει περισσότερη έμφαση στην πραγμάτωση της κοινωνικής αλλαγής.

Τέλος, μονάχα το 2,27% επιλέγει την εναλλακτική (στ) απάντηση όπου διευκρινίζει ότι το χαρακτηριστικό στο οποίο δίνεται περισσότερη έμφαση είναι η αρχή της αξιοπρέπειας και μοναδικότητας του κάθε ατόμου.

Πίνακας 26.

ΕΡΩΤΗΣΗ 26

α) ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

β) ΑΡΧΗ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

δ) ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

στ) ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

Ερώτηση 27

Ποιο από τα παρακάτω πιστεύετε ότι αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανάπτυξη της Κοινοτικής Εργασίας;

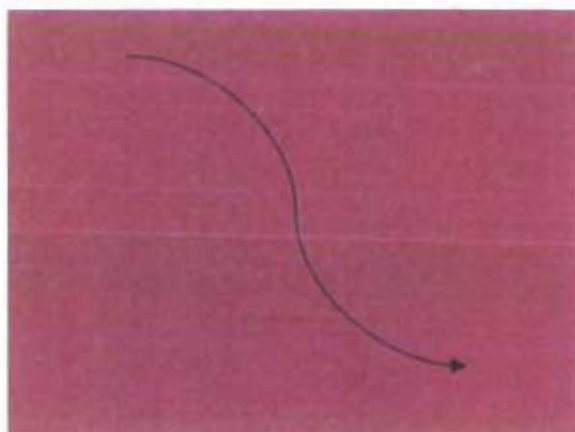
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, ΠΟΥ ΥΠΟΝΟΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ	12	27,20%
β) ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΜΕ ΠΟΡΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	21	44,70%
γ) ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΔΙΑΚΑΤΕΧΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	6	13,60%
δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	5	11,30%
ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0%

Παρατηρώντας τους πίνακες που παρατίθενται, βλέπουμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών, αυτό της τάξεως του 44,70%, κρίνει πως η ανάπτυξη της Κοινοτικής Εργασίας εμποδίζεται κυρίως από το κράτος, το οποίο δεν συμβάλλει με πόρους στην κάλυψη των αναγκών των κοινοτήτων.

Το 27,20% των φοιτητών θεωρεί ως κύριο εμπόδιο τις ομάδες εξουσίας που υπάρχουν στις κοινότητες υπονομεύοντας την ενεργοποίηση των κατοίκων για διεκδίκηση προνομίων

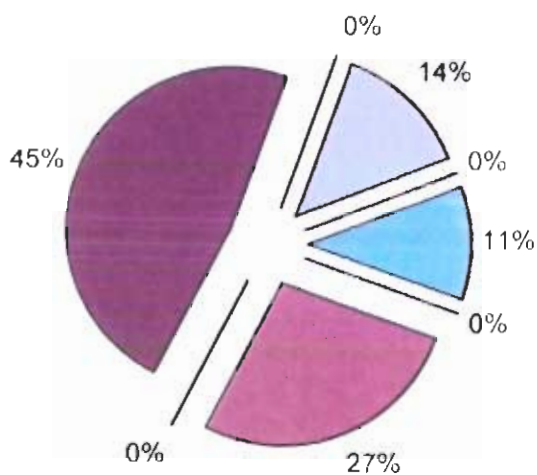
Το 13,60% κρίνει το πνεύμα εξάρτησης των κατοίκων απέναντι στο κράτος ως τον παράγοντα εκείνο που εμποδίζει την ανάπτυξη της Κοινοτικής Εργασίας.

Το αμέσως επόμενο ποσοστό, της τάξεως του 11,30% δεν έχει άποψη, ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες φοιτητές δεν επιλέγει την (ε) απάντηση.

Πίνακας 27.

ΕΡΩΤΗΣΗ 27

- α) ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, ΠΟΥ ΥΠΟΝΟΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ
- β) ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΜΕ ΠΟΡΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- γ) ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΔΙΑΚΑΤΕΧΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

Ερώτηση 28.

Κατά την πρακτική σας άσκηση στον Δήμο, σε ποιόν από τους παρακάτω τομείς σας έχει δοθεί η ευκαιρία να συμμετάσχετε;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ)	25	56,80%
β) ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	21	44,70%
γ) ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	15	34%
δ) ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ	17	38,60%
ε) ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	24	54,50%
στ) ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	1	2,27%
ζ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	1	2,27%

ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Εξετάζοντας τους πίνακες που παρατίθενται, παρατηρούμε πως τα ποσοστά των φοιτητών που αντιπροσωπεύουν κάθε απάντηση βρίσκονται σε αρκετά μικρή απόσταση, γεγονός που δεν δίνει ένα περισσότερο συγκεκριμένο συμπέρασμα.

Έτσι, ξεκινάμε με το ποσοστό του 56,80%, το οποίο απαντά πως έχει συμμετάσχει σε μελέτη κοινότητας - συλλογή στοιχείων. Ακολουθεί, με απειροελάχιστη διαφορά το ποσοστό του 54,50%, το οποίο στα πλαίσια της πρακτικής του άσκησης στον Δήμο, έχει ασχοληθεί με την προσέγγιση των κατοίκων.

Το 44,70% των φοιτητών συμμετέχει στη διερεύνηση των αναγκών και των προβλημάτων της κοινότητας, ενώ το πλησιέστερο αυτού ποσοστό της τάξεως του 38,60% συμμετέχει στην γνώση των πηγών της κοινότητας και στην αξιοποίηση αυτών.

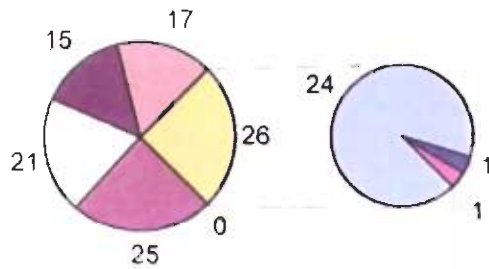
Το ποσοστό της τάξεως του 34% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως του έχει δοθεί η δυνατότητα να συμμετάσχει στον σχεδιασμό και στην επιλογή σχεδίου δράσης.

Τέλος, το 2,27% των ε φοιτητών δεν είχε την ευκαιρία να συμμετάσχει σε κάποιον τομέα, ενώ το ίδιο ποσοστό το συναντούμε να επιλέγει την διευκρινιστική απάντηση όπου αναφέρει τη συμμετοχή στη λήψη κοινωνικού ιστορικού.

Πίνακας 28.

ΕΡΩΤΗΣΗ 28

α) ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ)

β) ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Γ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

γ) ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

δ) ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ -

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ

ε) ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

στ) ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ

ζ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ

Ερώτηση 29.

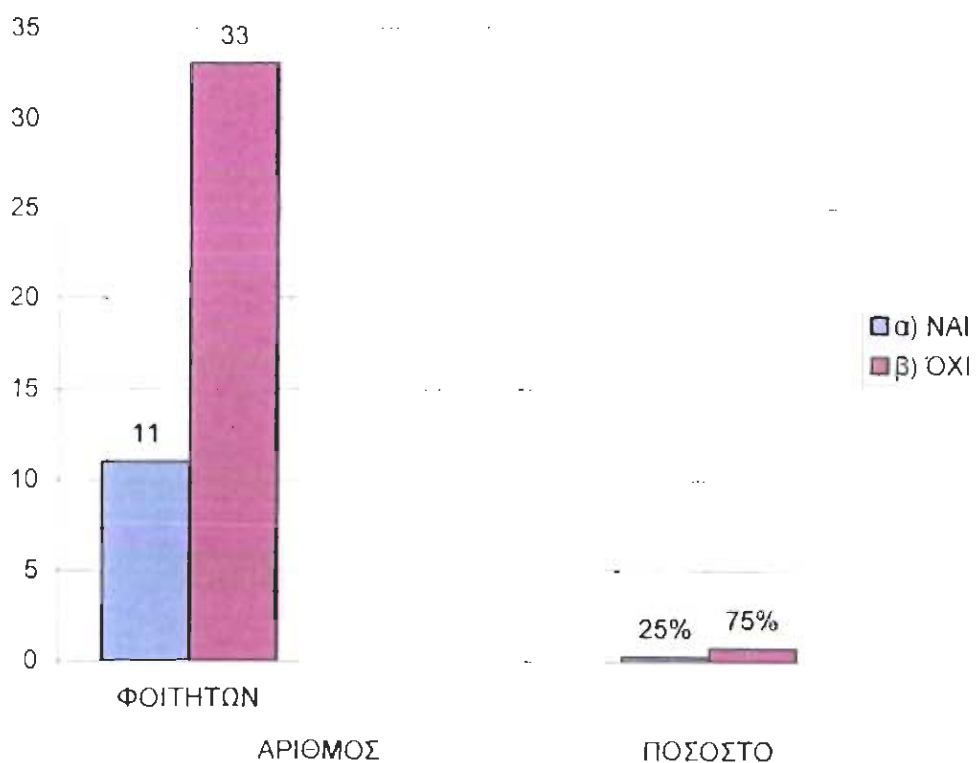
Στην Υπηρεσία όπου ασκείστε, τηρείτε αρχείο με προηγούμενες περιπτώσεις Κοινωνικών Λειτουργιών, για την εργασία σας στην κοινότητα;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	11	25%
β) ΟΧΙ	33	75%

Εδώ, παρατηρούμε ότι το 75% υπερισχύει εντονότατα, δίνοντας μας ένα πραγματικά ξεκάθαρο συμπέρασμα.

Το 75% λοιπόν, των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως δεν τηρεί αρχείο με προηγούμενες περιπτώσεις Κοινωνικών Λειτουργιών, ενώ μονάχα το 25% απαντά πως αναλαμβάνει την τήρηση αρχείου.

ΕΡΩΤΗΣΗ 29

Ερώτηση 30.

Στον Δήμο στον οποίο ασκείστε, γνωρίσατε και μελέτησατε :

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΤΗΝ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	35	79,50%
β) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ	23	52,20%
γ) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Ή ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	23	52,20%
δ) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ	8	18,18%
ε) ΤΙΠΟΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	3	6,81%
στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	0	0,00%

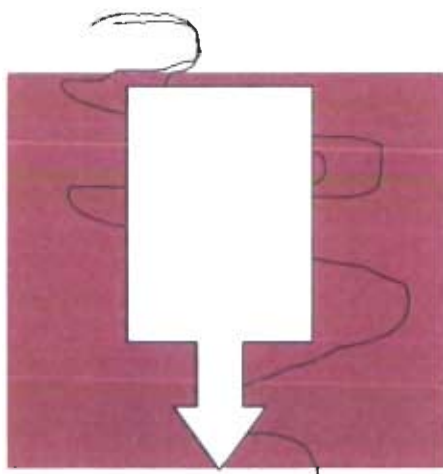
ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων φοιτητών, που αντικατοπτρίζεται στο ποσοστό της τάξεως του 79,50% απαντά πως γνώρισε και μελέτησε τη δομή και λειτουργία της Υπηρεσίας στην οποία και ασκείται.

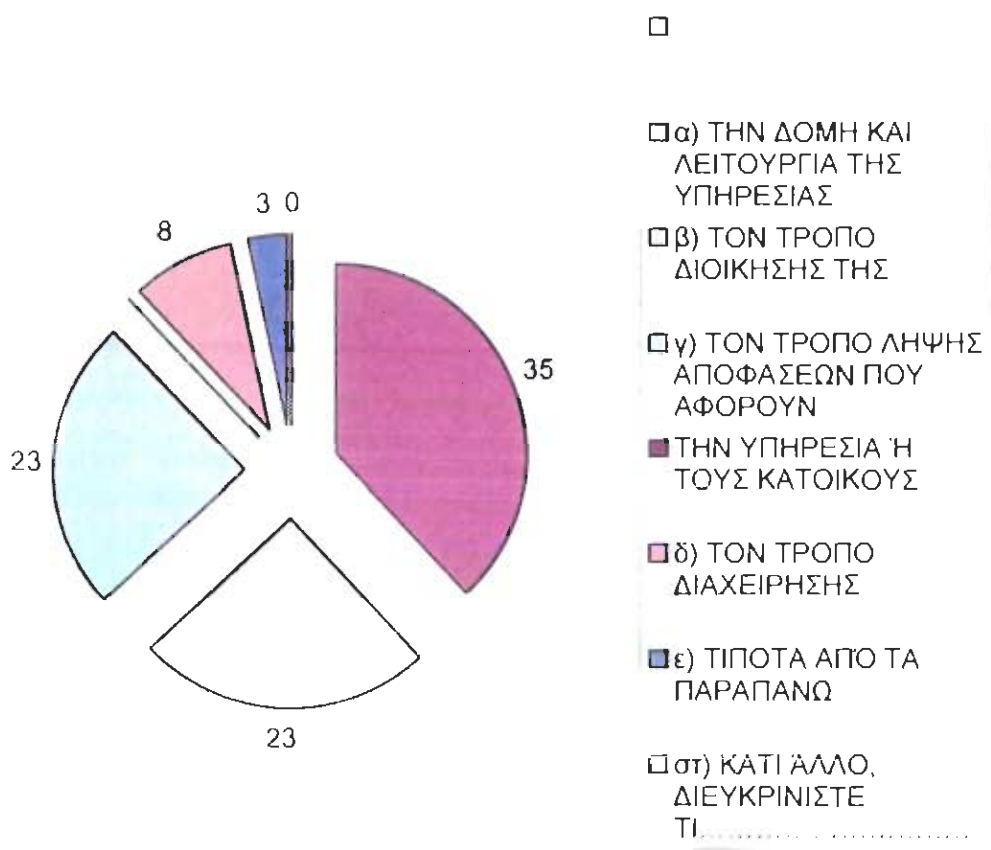
Το ποσοστό της τάξεως του 52,20% το συναντούμε δυο φορές στις απαντήσεις (β) και (γ) αντίστοιχα. Έτσι, έχουμε το 52,20% να γνωρίζει και να μελετά τη διοίκηση της Υπηρεσίας στην πρώτη περίπτωση και στην δεύτερη περίπτωση έχουμε το 52,20% που γνωρίζει και μελετά τον τρόπο λήψης των αποφάσεων που αφορούν την Υπηρεσία ή τους κατοίκους. Η εμφάνιση του προκειμένου ποσοστού δυο φορές αναιρεί την εξαγωγή ξεκάθαρα συμπεράσματος όσον αφορά το τι τελικά υπερισχύει ανάμεσα στις απαντήσεις (β) και (γ).

Το 18,18% των φοιτητών απαντά πως γνώρισε και μελέτησε τον τρόπο διαχείρισης, ενώ το ποσοστό των 4,50% σημειώνει πως τίποτα από προτεινόμενα δεν γνώρισε ή μελέτησε.

Τέλος, δεν επιλέγεται από τους φοιτητές η διευκρινιστική απάντηση (στ).

Πίνακας 30.
ΕΡΩΤΗΣΗ 30

Ερώτηση 31.

Σε ποιες από τις δραστηριότητες που μετέχει το προσωπικό της Υπηρεσίας στην οποία ασκείστε, έχετε εμπλακεί;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	11	25%
β) ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ Δ. Σ (Δημοτικού Συμβουλίου) Ή ΑΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	3	6,80%
γ) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ - ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	26	59%
δ) ΣΕ ΚΑΜΙΑ	13	29,50%
ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....	1	2,27%

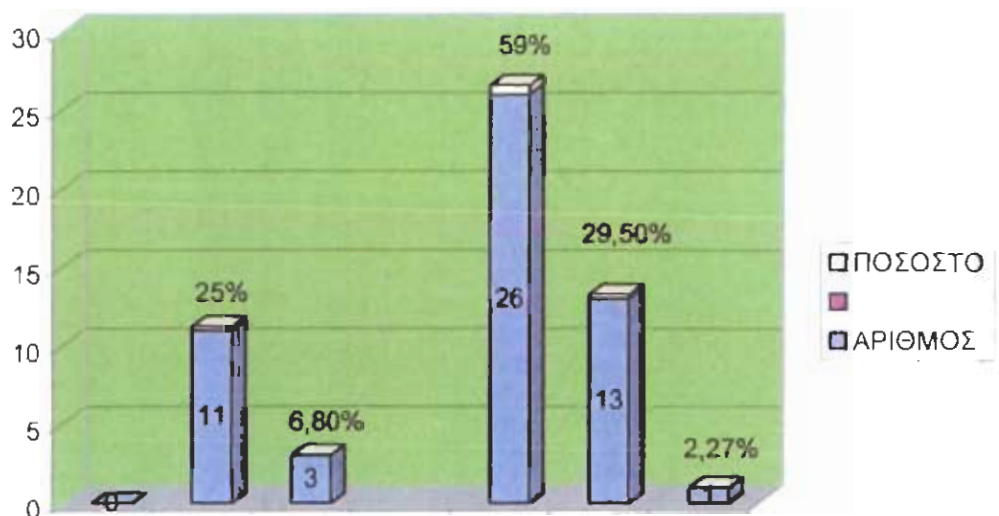
ΔΟΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Με την μεγαλύτερη διαφορά, όπως μπορείτε να παρατηρήσετε στο διάγραμμα που παρατίθεται, το 59% των φοιτητών απαντά πως έχει εμπλακεί σε επιτροπές και ομάδες εργασίας κατά την άσκηση του στον Δήμο.

Το 29,50% των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως δεν έχει εμπλακεί σε καμία από τις δραστηριότητες στις οποίες μετέχει το προσωπικό της Υπηρεσίας, ενώ το 25% απαντά πως έχει συμμετάσχει σε συναντήσεις του προσωπικού.

Τέλος, μονάχα το 6,80% των φοιτητών επιλέγει την παρακολούθηση συναντήσεων του Δ.Σ. ή άλλων οργάνων, ενώ το ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 2,27% επιλέγει την διευκρινιστική απάντηση και σημειώνει τις επισκέψεις σε σπίτια κατοίκων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 31

Ερώτηση 32.

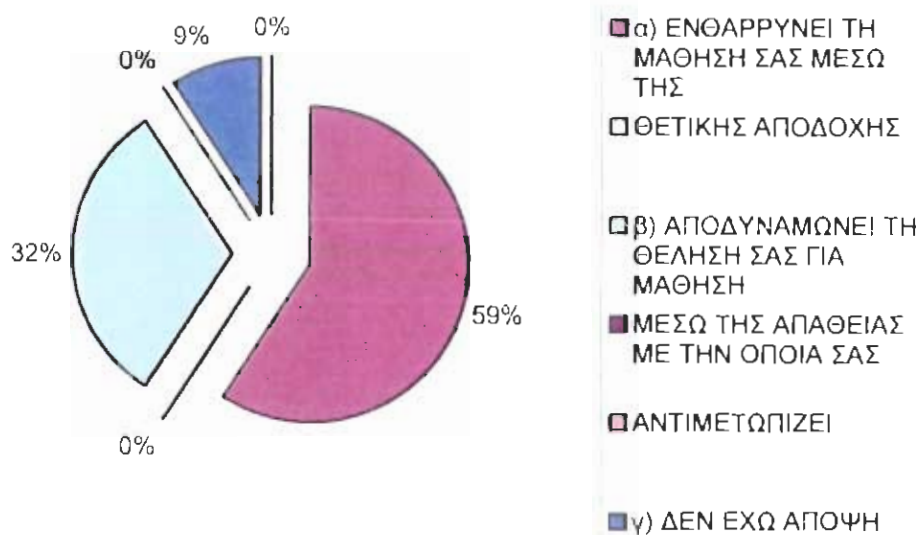
Το περιβάλλον του Δήμου στον οποίο ασκείστε, κρίνετε ότι :

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΑΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ	26	59%
β) ΑΠΟΔΥΝΑΜΩΝΕΙ ΤΗ ΘΕΛΗΣΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΠΑΘΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΑΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ	14	31,80%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	4	9,09%

Η πλειοψηφία των φοιτητών του δείγματος, που ανέρχεται σε ποσοστό της τάξεως του 59%, απαντά πως ενθαρρύνεται η μάθηση μέσω της θετικής αποδοχής.

Αρκετά σημαντικό είναι και το ποσοστό της τάξεως του 31,80%, το οποίο απαντά πως αποδυναμώνεται η θέληση για μάθηση λόγω της απάθειας με την οποία αντιμετωπίζεται.

Μονάχα το 9,09% του δείγματος απαντά πως δεν έχει άποψη σχετικά με τον τρόπο που αντιμετωπίζεται από το προσωπικό του Δήμου στον οποίο ασκείται.

ΕΡΩΤΗΣΗ 32

Ερώτηση 33.

Κρίνετε ότι υπάρχει διάσταση μεταξύ των όσων διδάσκεστε γύρω από την Κ.Ε.Κ. και των όσων παρατηρείτε κατά την πρακτική σας άσκηση στον Δήμο;

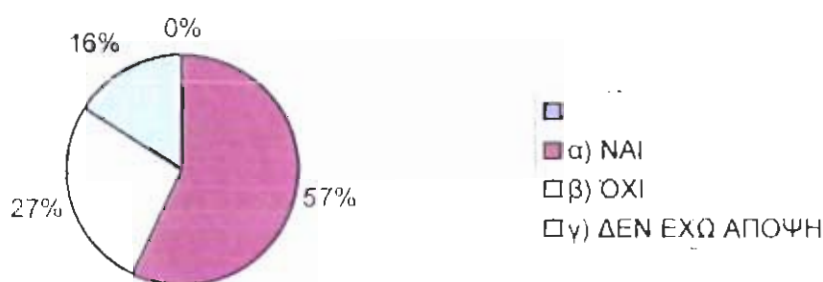
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
α) ΝΑΙ	25	56,80%
β) ΟΧΙ	12	27,20%
γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	7	15,90%

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων φοιτητών, αυτό της τάξεως του 56,80% απαντά πως υπάρχει διάσταση μεταξύ των όσων διδάσκεται γύρω από την Κ.Ε.Κ. και των όσων συναντά στην πράξη κατά την άσκησή του στο Δήμο.

Το 27,20% των φοιτητών του δείγματος έχει αντίθετη άποψη, κρίνοντας ότι δεν υφίσταται διάσταση ανάμεσα στην θεωρία και την πράξη της Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα.

Τέλος, το 15,90% των φοιτητών απαντά πως δεν έχει άποψη.

ΕΡΩΤΗΣΗ 33

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ ΘΑ ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΜΕ ΟΤΙ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΕΡΩΤΗΣΗ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Κ. ΚΑΛΕΙΤΑΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ ΜΟΝΟΝ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ 56,80% ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΕΩΡΕΙ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΠΑΝΤΟΥΝ 25 ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Ερώτηση 34.

Σημειώστε σε ποιες από τις παρακάτω θεωρητικές προσεγγίσεις, κρίνετε ότι υπάρχει διάσταση στην πράξη :

	ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	
α) << Η Κ.Ε.Κ ΔΕΝ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΑΛΛΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ >>. (ΖΩΓΡΑΦΟΥ, Κ.Ε.Κ ΙΙ)	18	3	4	ΑΡΙΘΜΟΣ
	72%	12%	16%	ΠΟΣΟΣΤΟ
β) << ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΣΥΧΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΝΕΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ, ΟΜΑΔΕΣ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ >>. (ΙΑΤΡΙΔΗΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ)	3	18	4	ΑΡΙΘΜΟΣ
	12%	72%	16%	ΠΟΣΟΣΤΟ
γ) << Η ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ, ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΘΕ ΑΤΟΜΟΥ >>. (ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΙΝ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ)	14	6	5	ΑΡΙΘΜΟΣ
	56%	24%	20%	ΠΟΣΟΣΤΟ
δ) << ΤΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΓΓΥΑΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ				
ι) ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΟΙΧΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	9	13	3	ΑΡΙΘΜΟΣ
	36%	52%	12%	ΠΟΣΟΣΤΟ
ii. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	18	4	3	ΑΡΙΘΜΟΣ
	72%	16%	12%	ΠΟΣΟΣΤΟ
iii. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ >>. (ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Κ.Ε.Κ ΙV)	13	4	8	ΑΡΙΘΜΟΣ
	52%	16%	32%	ΠΟΣΟΣΤΟ
ε) << ΈΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΛΥΣΕΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ, ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΟΗ ΠΟΥ ΕΧΕΙ, ΑΛΛΑ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΝΑ ΤΑ ΕΠΙΛΥΣΟΥΝ >>. (ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΙΝ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ)	14	6	5	ΑΡΙΘΜΟΣ
	56%	24%	20%	ΠΟΣΟΣΤΟ

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων φοιτητών, η οποία αντικατοπτρίζεται στο ποσοστό της τάξεως του 72% και το οποίο υπερβαίνει σημαντικά των άλλων δυο, ισχυρίζεται ότι υπάρχει διάσταση όσον αφορά την προσαρμογή του συστήματος στις ανάγκες των ενδιαφερομένων. Τον ισχυρισμό αυτό έρχεται να αντικρούσει το ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 16%, το οποίο ισχυρίζεται το ακριβώς αντίθετο, σημειώνοντας ότι δεν υπάρχει διάσταση ανάμεσα στην θεωρητική προσέγγιση που παρατίθεται και την πράξη. Τέλος, το 16% δεν έχει άποψη.

Στην δεύτερη θεωρητική προσέγγιση που παρατίθεται και η οποία αφορά τους Κοινωνικούς Λειτουργούς και τις δραστηριότητές τους για την αναγνώριση νέων δικαιωμάτων, το σημαντικό ποσοστό της τάξεως του 72% κρίνει ότι δεν υπάρχει διάσταση ανάμεσα στην θεωρία και την πράξη, αναγνωρίζοντας έτσι στους Κοινωνικούς Λειτουργούς την ανάληψη δραστηριοτήτων με τον προαναφερόμενο σκοπό, την αναγνώριση δηλαδή νέων δικαιωμάτων. Το 16% από την άλλη, δεν έχει άποψη, ενώ ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 12% κρίνει υπαρκτή τη διάσταση ανάμεσα στις θεωρητικές δραστηριότητες του Κοινωνικού Λειτουργού και σε αυτές που αναλαμβάνει στην πράξη.

Η ακόλουθη προσέγγιση, βασισμένη πάντα στη θεωρία της Κ.Ε.Κ αναφέρεται στην παροχή κοινωνικών πόρων. Το 56% των φοιτητών, το οποίο εκφράζει την πλειοψηφία, σημειώνει ότι σε αντίθεση με τη θεωρία, στην πράξη οι κοινωνικοί πόροι δεν παρέχονται με μέσα και τρόπους που να διασφαλίζουν την ατομική ιδιαιτερότητα και αξιοπρέπεια. Αντίθετη άποψη έχει το 24% των φοιτητών, ενώ το 20% δεν έχει άποψη.

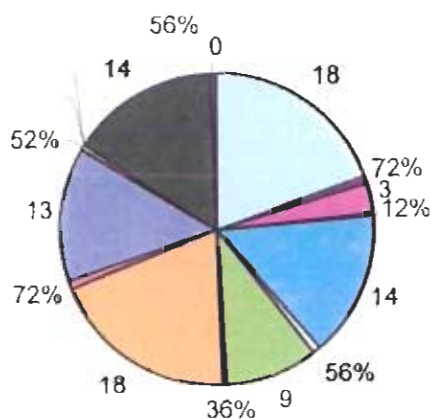
Στο σημείο (δ) αναγράφονται τρεις βασικές δραστηριότητες που σύμφωνα με τη θεωρία το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης καλείται να εφαρμόσει στην πράξη. Έτσι, στην πρώτη περίπτωση (i) η πλειοψηφία των φοιτητών, δηλαδή το 52%, απαντά πως το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης εγγυάται δημοκρατική και ανοιχτή διαδικασία παρέμβασης, μη ερχόμενο σε διάσταση με τη θεωρία της Κ.Ε.Κ. Το αρκετά κοντινό ποσοστό της τάξεως του 36%, έχει αντίθετη άποψη, κρίνοντας υπαρκτή τη διάσταση, ενώ μόλις το 12% των φοιτητών δεν έχει άποψη.

Στην δεύτερη περίπτωση (ii), το 72% των φοιτητών κρίνει ότι δεν αξιοποιούνται οι δυνατότητες όλων των κατοίκων από το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης, όπως αναφέρεται στη θεωρία. Από την άλλη, το 16% υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει διάσταση και ότι αξιοποιούνται οι δυνατότητες των κατοίκων. Τέλος, το 12% των φοιτητών που ερωτήθηκαν δεν έχει άποψη.

Όσον αφορά την Τρίτη περίπτωση (iii), η πλειοψηφία των φοιτητών δέχεται ότι υπάρχει διάσταση καθώς επιλέγει ότι το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης δεν εγγυάται την αξιοποίηση των ηγετικών στελεχών και των μελών οργανωμένων ομάδων, όπως αναφέρει η θεωρία της Κ.Ε.Κ. Το ποσοστό αυτό αντικατοπτρίζεται στην τάξη του 52%. Το πλησιέστερο ποσοστό της τάξεως του 32% δεν έχει άποψη, ενώ μόλις το 16% των φοιτητών απαντά πως αξιοποιούνται τα ηγετικά στελέχη και τα μέλη οργανωμένων ομάδων, κρίνοντας ότι δεν υφίσταται διάσταση.

Τέλος, φτάνοντας στην τελευταία θεωρητική προσέγγιση που παρατίθεται, παρατηρούμε ότι το 56%, το οποίο και αντιπροσωπεύει την πλειοψηφία των φοιτητών, κρίνει ότι η προκειμένη θεωρητική προσέγγιση έρχεται σε διάσταση με την πράξη. Το 24% των φοιτητών, από την άλλη έχει αντίθετη άποψη, κρίνοντας ότι το Στέλεχος Κοινοτικής Ανάπτυξης βοηθά τους κατοίκους να λύσουν μόνοι τους τα προβλήματά τους. Το πλησιέστερο του προαναφερόμενου ποσοστού, αυτό της τάξεως του 20%, δεν έχει άποψη.

ΕΡΩΤΗΣΗ 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

9.1 Συμπεράσματα

Καταγράφοντας τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη διεξαγωγή της έρευνας, καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα.

Ξεκινώντας από την ερώτηση 1 έως και την 6, εξετάζουμε τις συνθήκες που επικρατούν στους Δήμους, στους οποίους οι φοιτητές ασκούν την εργαστηριακή πρακτική τους. Οι συνθήκες αυτές αφορούν τις μεθόδους Κ. Ε που χρησιμοποιούνται καθώς και τις πληθυσμιακές ομάδες που απευθύνεται η Κοινωνική Υπηρεσία του εκάστοτε Δήμου.

Από τις ερωτήσεις αυτές προκύπτει συνολικά ότι στους Δήμους της Πάτρας τα προγράμματα των Κοινωνικών Υπηρεσιών απευθύνονται μεν κυρίως σε ευρύτερες ομάδες κοινότητας, αλλά από ακόλουθη ερώτηση προκύπτει ότι τα αιτήματα των πολιτών εστιάζονται σε εξατομικευμένες υπηρεσίες. Σαν αποτέλεσμα τα προγράμματα της Κοινωνικής Υπηρεσίας αφορούν συλλογικές παρεμβάσεις στην κοινότητα με τη μορφή όμως υπηρεσιών, που υπαγορεύονται από τις ανάγκες που οι ίδιοι οι κάτοικοι εκφράζουν. Κατά συνέπεια η μέθοδος πού ευρύτατα χρησιμοποιούν είναι η κοινωνική εργασία με άτομα που ταυτόχρονα οι φοιτητές αναγνωρίζουν ως τη μέθοδο που διασφαλίζει περισσότερο το κύρος και την αξιοπιστία του κοινωνικού λειτουργού. Συμπέρασμα της εκτίμησης που εξέφρασαν οι ερωτώμενοι είναι ότι η ΚΕΚ και ΚΕΟ να μην είναι ευρύτατα διαδεδομένες ειδικά σε περιπτώσεις που κινδυνεύει να πληγεί το κύρος του επαγγελματία,

Άξια αναφοράς θεωρούμε και την ερώτηση 6, όπου με διαφορά δυο ατόμων προκύπτει συμπέρασμα μη ισχυρό ώστε να εξεταστεί η συγκρότηση ή όχι ομάδων πίεσης στα πλαίσια των προγραμμάτων των Δήμων.

Προχωρώντας στις ερωτήσεις 7 έως 10, εξετάζουμε την προσωπική άποψη των φοιτητών γύρω από το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το κράτος στο πεδίο δράσης της Κοινωνικής Εργασίας. Ενώ, σύμφωνα με τους φοιτητές, η Κοινωνική Εργασία μπορεί να δράσει ανεξάρτητα από το κράτος, το κράτος περιορίζει την αυτονομία της διατηρώντας την εξαρτημένη από αυτό. Ταυτόχρονα και οι ίδιοι οι πολίτες βρίσκουν το κράτος κύριο εμπόδιο στην πραγμάτωση των επιδιώξεων τους.

Με πολύ μικρές αποκλίσεις στην ερώτηση 9 αναφέρονται τέσσερις διαφορετικοί στόχοι της Κ. Ε. που το κράτος δε μετέχει στην υλοποίησή τους. Ως συμπέρασμα οι φοιτητές κρίνουν ότι στους τέσσερις στόχους που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο, το κράτος δεν αναλαμβάνει το προνοιακό ρόλο που οφείλει να έχει.

Στις ερωτήσεις 11 έως 13 γίνεται αναφορά στη χρήση σύγκρουσης από τον κοινωνικό λειτουργό. Στο σημείο αυτό οι φοιτητές κρίνουν αποτελεσματική τη χρήση σύγκρουσης από τον κοινωνικό λειτουργό μόνο όταν αυτή επιφέρει την επίτευξη των καθορισμένων στόχων του.

Συμπερασματικά οι φοιτητές φαίνεται να είναι άρτια ενημερωμένοι γύρω από την τεχνική της σύγκρουσης και τις περιπτώσεις στις οποίες ενδείκνυται η χρήση της, όταν δηλαδή η συνεργασία και η διαπραγματεύση δεν είναι εφικτές.

Η ερώτηση 14 αναφέρεται στην άμεση εμπειρία των φοιτητών γύρω από τις στάσεις των κατοίκων που συναντάμε σε μια κοινότητα. Οι κάτοικοι παρουσιάζονται απρόθυμοι να αναλάβουν δράση προκειμένου να κατακτήσουν τους στόχους τους, και η στάση που συχνότερα υιοθετούν είναι αυτή της παραίτησης ή ακόμα όντας συνειδητοποιημένοι για τον τρόπο χειρισμού των προβλημάτων τους, επιδεικνύουν αδυναμία κινητοποίησης.

Στις ερωτήσεις 16-20, εξετάζεται η δομή των κοινωνικών οργανώσεων και η επίδραση που ασκεί στη λειτουργία τους η γραφειοκρατική διάρθρωση τους. Σε αυτά διαφαίνεται διάσταση μεταξύ των φοιτητών οι οποίοι πιστεύουν ότι η ταύτιση του κ. λ. με τους κανονισμούς της οργάνωσης εμποδίζει την αυθόρμητη δράση του από τη μια και από τη άλλη διευκολύνει το έργο του. Παρ' όλο που ένας σημαντικός αριθμός σπουδαστών πιστεύει ότι η ταύτιση διευκολύνει τη δράση του κ. λ. εντούτοις στην πράξη οι κ. λ. των δήμων αντιτίθενται στους κανόνες οργάνωσης αναλαμβάνοντας περιπτώσεις που δεν περιλαμβάνονται στο καταστατικό της οργάνωσης.

Οι φοιτητές κατά πλειοψηφία θεωρούν ότι το γραφειοκρατικό σύστημα των κοινωνικών οργανώσεων δεν περιορίζει τα πλαίσια εργασίας τους και επιτρέπει στον κ. λ. την ανάπτυξη αυτονομίας και πρωτοβουλίας. Τέλος αυτό δεν υποδεικνύεται ως το βασικό εμπόδιο στην προσπάθεια των οργανώσεων για αλλαγή της πολιτικής τους.

Στην ενότητα των ερωτήσεων 21-27, γίνεται λόγος για την κοινοτική ανάπτυξη. Στην ερώτηση 21 η πλειοψηφία των φοιτητών δεν έχει άποψη σχετικά με το αν οι κάτοικοι συμμετέχουν ή όχι στην επιλογή, διαμόρφωση και υλοποίηση των προγραμμάτων κοινοτικής ανάπτυξης. Στην επόμενη όμως ερώτηση διατυπώνουν άποψη λέγοντας ότι ελάχιστο είναι το ποσοστό των κατοίκων που συμμετέχουν. Η διαμόρφωση των προγραμμάτων αναλαμβάνεται αποκλειστικά από το Δ.Σ. ή από κρατικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα επιβεβαιώνοντας την παραπάνω άποψη. Στην ερώτηση 26 συναντούμε μια νοηματική ασυνέχεια, καθ' ότι δεν είναι δυνατόν προγράμματα που δεν έχουν διαμορφωθεί από εμπειρογνώμονες ή από τους ίδιους τους κατοίκους να ανταποκρίνονται σε ανάγκες που έχουν καθορίσει οι ίδιοι.

Στις ερωτήσεις 28-32, θέλουμε να εξετάσουμε αν υφίστανται οι δυνατότητες που βάσει θεωρητικών προσεγγίσεων θα έπρεπε να εξασφαλίζονται στα κέντρα πρακτικής άσκησης των σπουδαστών. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, δεν τηρούνται αρχεία παλαιότερων περιπτώσεων και δεν δίνεται όπως θα έπρεπε ίση βαρύτητα σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων – μελέτης.

Στην ερώτηση 33 ζητείται η άποψη των φοιτητών σχετικά με την ύπαρξη ή όχι διάστασης ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη της Κ.Ε.Κ, όπου η συντριπτική πλειοψηφία υποδεικνύει την ύπαρξη διάστασης.

Στην ακόλουθη ερώτηση παρατίθενται θεωρητικές προτάσεις, στις οποίες οι φοιτητές καλούνται να κρίνουν αν υπάρχει διάσταση μεταξύ όσων έχουν διδαχθεί και όσων είδαν να εφαρμόζονται.. Οι προτάσεις στις οποίες οι φοιτητές διαπιστώνουν διάσταση αναφέρονται στο ότι ο σκοπός της Κ.Ε.Κ για προσαρμογή του συστήματος στις ανάγκες των ενδιαφερομένων δεν εφαρμόζεται στην πράξη. Στο ότι η παροχή των κοινωνικών υπηρεσιών δεν γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια του ατόμου.

Επίσης, διάσταση διαπιστώνεται και στο ότι το Στέλεχος Κοινωνικής Ανάπτυξης δεν θεωρούν ότι αξιοποιεί τις δυνατότητες όλων των κατοίκων και των ηγετικών στελεχών των οργανωμένων ομάδων. Τέλος στο ερώτημα αν είναι σε θέση να λύσει τα προβλήματα όχι μέσω της χρήσης των γνώσεων, των γνωριμιών και της επιρροής του αλλά με την παροχή βοήθειας στους κατοίκους ώστε να επιλύσουν μόνοι τους τα προβλήματά τους οι φοιτητές εντοπίζουν για ακόμη μια φορά διάσταση.

9.2 Προτάσεις

1. Να γεφυρωθεί το χάσμα θεωρίας και πράξης:

Οι κοινωνικοί λειτουργοί ως φοιτητές και αργότερα ως επαγγελματίες, έρχονται αντιμέτωποι με χώρους και συνθήκες εργασίας που αντιτίθενται στη δεοντολογική βάση του επαγγέλματος, διδάσκονται μεθόδους εργασίας και επαγγελματικές αρχές που στη συνέχεια δεν μπορούν να εφαρμόσουν. Τα στενά γραφειοκρατικά πλαίσια, ο ανασταλτικός ρόλος του κράτους και η έλλειψη πλήρους κατάρτισης των φορέων άσκησης κοινωνικής πολιτικής οδηγούν τους νέους επαγγελματίες σε σύγχυση σχετικά με το ρόλο που θα αναλάβουν. Προτείνουμε να πάψει ο διαχωρισμός της θεωρίας από την πράξη, ώστε ο κοινωνικός λειτουργός να είναι σε θέση να εκτελέσει το ρόλο του σύμφωνα με το θεωρητικό του υπόβαθρο. Είναι σημαντικό να μην υπάρχει διάσταση, ούτως ώστε να μην πληγεί το κύρος του επαγγέλματος και να δικαιωθούν οι προσδοκίες όσων θέλουν να ασκήσουν αυτό το λειτούργημα.

2. Να δοθεί έμφαση στην κριτική ανάλυση που έχει ασκηθεί στο φαινόμενο της διάστασης .

Σε πολλά εκπαιδευτικά συγγράμματα συγγραφείς εντοπίζουν και αναλύουν τη διάσταση θεωρίας και πράξης. Η συνήθης πρακτική όμως των εκπαιδευτικών είναι επιμελής παράληψη των αναλύσεων αυτών που ούτε διδάσκονται , ούτε περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη στην οποία εξετάζονται οι φοιτητές.

Αποτέλεσμα αυτού είναι η μη ανάπτυξη κριτικού πνεύματος από πλευράς των φοιτητών και η δημιουργία ενός ωραιοποιημένου μοντέλου άσκησης Κ. Ε. Κ.

Επομένως, κρίνουμε σκόπιμη την ενδελεχή μελέτη των όσων περιστρέφονται γύρω από την Κ. Ε. Κ, είτε πρόκειται για θεωρητικές προσεγγίσεις, είτε για κριτικές που έχουν ασκηθεί πάνω σε αυτές. Σκόπιμη κρίνουμε επίσης την ανάθεση εργασιών για τη συγκριτική μελέτη των θεωριών, έτσι ώστε ο κάθε φοιτητής να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα όχι μόνο γύρω από αυτά που διδάσκεται αλλά και γύρω από τις αντιθέσεις που πρόκειται να συναντήσει στην πράξη.

3. Να εμπλουτιστεί η διδακτέα ύλη με σύγχρονα συγγράμματα και νέες θεωρητικές προσεγγίσεις

Τα υπάρχοντα συγγράμματα κατά πλειοψηφία δεν έχουν ανανεωθεί με νέες επιστημονικές τάσεις με αποτέλεσμα να διδάσκονται παρωχημένες θεωρίες που έχουν καταρριφθεί από νέους συγγραφείς. Δεν είναι τυχαίο το ότι ένα μεγάλο μέρος της βιβλιογραφικής μας ανάλυσης στηρίζεται σε άρθρα ξενόγλωσσων περιοδικών, όπου συναντούμε νέα επιστημονικά ρεύματα που όχι μόνο έχουν καταρρίψει τις παλαιότερες θεωρίες αλλά ανοίγουν νέους ορίζοντες στην επιστημονική σκέψη. Πρόκειται για άρθρα που πραγματεύονται τη διάσταση, νέα μοντέλα άσκησης πρακτικής και μέσα από ιστορική ανασκόπηση της εφαρμογής του επαγγέλματος κατέληξαν σε προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της επιστήμης. Χρήζει αναγκαιότητας η ενίσχυση του εκπαιδευτικού υλικού με σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις που όχι μόνο παρέχουν κριτική ανάλυση των ήδη υπαρχόντων θεωριών αλλά εμπλουτίζουν την επιστημονική γνώση και προάγουν το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας σε μια εποχή νέων αναγκών και δεδομένων.

4. Να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες στα πλαίσια πρακτικής άσκησης ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν ουσιαστικές εμπειρικές γνώσεις και εξειδίκευση.

Τα πλαίσια πρακτικής άσκησης όπως προκύπτει από την έρευνα αλλά και από την προσωπική μας εμπειρία, στερούνται των απαιτούμενων εκείνων προδιαγραφών που είναι απαραίτητες προκειμένου οι φοιτητές να αποκτήσουν μια περισσότερο εμπειριστατωμένη αντίληψη αναφορικά με την άσκηση κοινωνικής εργασίας σε επίπεδο κοινότητας. Πλειοψηφικά, στα κέντρα αυτά οι φοιτητές έχουν περιορισμένες συνδιαλλαγές με τους κατοίκους, ελάχιστη, πολλές φορές ανύπαρκτη συμμετοχή σε βασικές διαδικασίες (σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής, επιλογή- εφαρμογή προγραμμάτων, διαδικασία λήψης αποφάσεων κ.ο.κ.). Τα παραπάνω εμπεριέχονται στις θεωρίες της Κ. Ε. Κ. και αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού μέσα στην κοινότητα. Γίνεται σαφές ότι τα πλαίσια οφείλουν να παρέχουν στον εκπαιδευόμενο δυνατότητες να αναπτύξει ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία με τους κατοίκους της κοινότητας στην οποία εκπαιδεύεται. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να συμμετέχουν είτε ενεργά είτε ως παρατηρητές, σε διαδικασίες όπως:

- Συλλογή στοιχείων για εντοπισμό των αναγκών – προβλημάτων της κοινότητας.
- Ενεργοποίηση κατοίκων για διεκδίκηση δικαιωμάτων και κάλυψη αναγκών.
- Επιλογή και διαμόρφωση σχεδίου δράσης.
- Συνεργασία με αρμόδιους φορείς για επίτευξη στόχων κοινότητας.

5. Να υπάρχει επαρκής ενημέρωση σε φορείς και κατοίκους της κοινότητας και επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων σχετικά με το πεδίο δράσης του κοινωνικού λειτουργού.

Συχνά το Δημοτικό Συμβούλιο μιας κοινότητας, οι οργανώσεις που λειτουργούν στα πλαίσια της, οι φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής που συνεργάζονται με αυτή, οι κάτοικοί της άλλα και επαγγελματίες κοινωνιολόγοι, διοικητικοί υπάλληλοι, οικονομολόγοι κ. ο. κ. αγνοούν τα πλαίσια εργασίας των κοινωνικών λειτουργών. Η έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης έχει ως αποτέλεσμα να ανατίθενται στον κοινωνικό λειτουργό ,αρμοδιότητες που δεν συνάδουν με το επάγγελμά του. Έτσι καταλήγει να εργάζεται ως διοικητικός υπάλληλος είτε ως σύμβουλος απασχόλησης, είτε αναλαμβάνοντας γραφειοκρατικά ζητήματα. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η ενημέρωση όσων συνεργάζονται με τον κοινωνικό λειτουργό ώστε να πάψει να διαστρεβλώνεται ο επαγγελματικός του ρόλος , να μην περιορίζεται το έργο του και να αναλάβει ευθύνες που ανταποκρίνονται στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του.

6. Να παρέχει το κράτος στην τοπική αυτοδιοίκηση δυνατότητες αυτονομίας και πρωτοβουλίας

Ο παρεμβατικός ρόλος του κράτους στην τοπική αυτοδιοίκηση που ρυθμίζει την οικονομική δραστηριότητα και την παροχή προνοιακών προγραμμάτων πολλές φορές περιορίζει την κοινότητα η οποία μπορεί να έχει διαφορετικές ανάγκες ή να χρειάζεται διαφορετικά μέσα από αυτά που το κράτος της παρέχει. Η ιδεολογική ταύτιση του Δημοτικού Συμβουλίου με τα πολιτικά κόμματα συχνά προωθεί κυβερνητικά συμφέροντα προκειμένου να κερδίσει την εύνοιά τους χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των πολιτών. Αποτέλεσμα αυτών είναι να συνδέεται στη συνείδηση των πολιτών η τοπική με την κρατική αρχή και οι ίδιοι να αισθάνονται ανίσχυροι να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους ή να αντιταχθούν σε ότι θίγει τα συμφέροντά τους. Προκειμένου η τοπική αυτοδιοίκηση να αναλάβει τις αρμοδιότητες που τις αντιστοιχούν θα πρέπει το κράτος να την αποδεσμεύσει από τον έλεγχό του και να τις παρέχει δυνατότητες εσωτερικής ανάπτυξης χωρίς το ίδιο να την ηγεμονεύει. Όταν η κοινοτική ανάπτυξη απεξαρτηθεί από την πολιτική πρακτική των κομμάτων θα μπορέσει ανεπηρέαστα να βελτιώσει τις συνθήκες της κοινότητας χωρίς να φοβάται ότι μπορεί να υπάρξει οποιοδήποτε πολιτικό κόστος.

7. Να δημιουργήσει το κράτος στην εκπαίδευση συνθήκες βελτίωσης των κέντρων πρακτικής άσκησης.

Στα κέντρα πρακτικής άσκησης λείπει οργανωμένη αξιολόγηση του εποπτικού ελέγχου με αποτέλεσμα οι επόπτες των πλαισίων να μη συντελούν σε μια ολοκληρωμένη επιμόρφωση των φοιτητών. Δεν υπάρχουν κατάλληλοι χώροι για την εκπαίδευσή τους στα πλαίσια των οργανώσεων, ούτε εξειδικευμένο προσωπικό. Παράλληλα σε κάποιες οργανώσεις διαφαίνεται μια μορφή άρνησης από πλευράς του προσωπικού να εντάξει φοιτητές στο δυναμικό της γιατί δεν υποχρεώνεται από διατάξεις του Υπουργείου Παιδείας με αποτέλεσμα ο αριθμός των διαθέσιμων πλαισίων να είναι δυσανάλογος με αυτόν των υποψηφίων φοιτητών. Όλα αυτά οδηγούν στην αποδυνάμωση του εκπαιδευτικού συστήματος και στην περιορισμένη εμπειρική κατάρτιση των φοιτητών. Προτείνουμε να συσταθούν αρμόδια όργανα ελέγχου των κέντρων πρακτικής άσκησης και των εκπαιδευτικών που έχουν αναλάβει τον εποπτικό ρόλο. Συγχρόνως, τη δημιουργία υλικής υποδομής για τη βελτίωση των συνθηκών πρακτικής. Τέλος, προτείνουμε αυστηρότερα μέτρα στον καθορισμό των υποψηφίων πλαισίων πρακτικής άσκησης, έτσι ώστε να υπάρχει πληθώρα επιλογών στα οποία οι φοιτητές να μπορούν να εκπαιδευτούν και να μη σημειώνονται φαινόμενα υπεράριθμων εποπτικών ομάδων σε πλαίσια που δεν σχετίζονται επαρκώς με το αντικείμενο της κοινωνικής εργασίας π.χ βρεφονηπιακοί σταθμοί.

תורת המשפט

Ερωτηματολόγιο

ΘΕΜΑ: Κ.Ε.Κ – ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΠΡΑΞΗΣ

Οδηγίες Ερωτηματολογίου

Αυτό το ερωτηματολόγιο γίνεται στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας με θέμα «Κ.Ε.Κ – ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΠΡΑΞΗΣ». Στο ερωτηματολόγιο αυτό παρακαλούμε να επιλέξετε την απάντηση εκείνη που είναι πιο κοντά στη δική σας εμπειρία. Σας κάνουμε γνωστό ότι το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και παρακαλούμε να απαντήσετε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις, ώστε να είναι δυνατή η ποσοτική ανάλυση.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας και για το χρόνο που διαθέσατε στη διεκπεραίωση της έρευνάς μας.

Οι υπεύθυνες φοιτήτριες: ΠΑΠΑΔΟΔΗΜΑ ΜΠΕΤΥ
ΤΡΟΥΣΣΑ ΣΙΑ

- α) Εξάμηνο φοίτησης.....
- β) Πλαίσιο πρακτικής άσκησης.....
- γ) Διάρκεια πρακτικής άσκησης στο συγκεκριμένο πλαίσιο.....

Ερώτηση 1.

Στα προγράμματα του Δήμου στον οποίο ασκείστε, σε ποιόν από τους παρακάτω παράγοντες που συντελούν στο πρόβλ ο πρόβλημα, θεωρείται ότι η Κοινωνική Υπηρεσία δίνει περισσότερη έμφαση;

- α) ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΟΥ
- β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ
- γ) ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΟΥ-ΙΑΤΡΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
- δ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 2.

Ποια από τις μεθόδους Κοινωνικής Εργασίας, κρίνετε ότι διασφαλίζει περισσότερο το κύρος και την αξιοπιστία του Κοινωνικού Λειτουργού;

- α) Κ.Ε.Α
- β) Κ.Ε.Ο
- γ) Κ.Ε.Κ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 3.

Όσο καιρό ασκείστε στο Δήμο, οι περισσότερες περιπτώσεις είναι:

- α) ΜΕ ΑΤΟΜΑ
- β) ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
- γ) ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 4.

Οι κάτοικοι της κοινότητας απευθύνονται στην Υπηρεσία που ασκείτε την πρακτική σας, κυρίως για:

- α) ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- β) ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
- γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 5.

Σε ποιόν τομέα ο Δήμος στον οποίο ασκείστε, εκτιμάτε ότι παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες και προγράμματα παροχής βοήθειας;

- α) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
- β) ΠΡΟΛΗΨΗ
- γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- δ) ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
- ε) ΚΑΝΕΝΑ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΤΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....
- ζ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΛΗΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

Ερώτηση 6.

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου στον οποίο ασκείστε, πιστεύετε ότι ενθαρρύνει τη συγκρότηση ομάδων πίεσης για τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 7.

Κατά τη γνώμη σας, είναι εφικτό οι κοινότητες να εξασφαλίσουν προνοιακά προγράμματα για την κάλυψη των τοπικών αναγκών, πέρα από εκείνα που ήδη παρέχονται από το κράτος;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 8.

Θεωρείτε ότι είναι δυνατόν το κράτος να παρέμβει περιοριστικά, ακόμα και ανασταλτικά στο πεδίο δράσης του Κοινωνικού Λειτουργού;

- α) ΟΧΙ, ΓΙΑΤΙ.....
- β) ΝΑΙ, ΓΙΑΤΙ.....
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 9.

Σε ποιόν από τους παρακάτω στόχους της Κοινωνικής Εργασίας, θεωρείτε ότι το κράτος δεν αποτελεί αρωγό στην υλοποίησή τους;

- α) ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ
- β) ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
- δ) ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΤΟΜΩΝ - ΟΜΑΔΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- ε) ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ - ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
- στ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ζ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

Ερώτηση 10.

Θεωρείτε ότι οι πολίτες βρίσκουν αντίσταση στην πραγμάτωση των επιδιώξεών τους, από:

- α) ΚΡΑΤΟΣ
- β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- γ) ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....
- ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Ερώτηση 11.

Κρίνετε αποτελεσματική τη χρήση σύγκρουσης από τον Κοινωνικό Λειτουργό;

- α) ΝΑΙ, ΓΙΑΤΙ.....
- β) ΟΧΙ, ΓΙΑΤΙ.....
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 12.

Τι από τα παρακάτω θεωρείτε ότι μπορεί να επιφέρει στον Κοινωνικό Λειτουργό, η χρήση σύγκρουσης;

- α) ΑΥΞΗΣΗ ΓΟΗΤΡΟΥ - ΚΥΡΟΥΣ
- β) ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ
- γ) ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
- δ) ΡΗΞΗ - ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΕ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
- ε) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΩΣ
- ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ - ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ
- στ) ΜΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ, ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ
- ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ
- ζ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- η) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

Ερώτηση 13.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός πιστεύετε ότι αποφεύγει τη χρήση τεχνικών σύγκρουσης όταν:

- α) ΚΡΙΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΤΗ ΣΥΝΑΡΓΑΣΙΑ
- ΚΑΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ
- β) ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ, ΛΟΓΩ
- ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ
- γ) ΔΕΝ ΒΡΙΣΚΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ, ΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
- ΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ
- δ) ΚΡΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΘΑ ΕΠΕΛΘΕΙ ΤΟ ΘΕΜΙΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

Ερώτηση 14.

Μέσα από την εμπειρία σας στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου που ασκείστε, η κυρίαρχη στάση των κατοίκων φαίνεται να είναι:

- α) ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ.
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ
- β) ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ - ΥΠΟΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ
ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
- γ) ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ
(ΗΠΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ)
- δ) ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ
ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
- ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 15.

Μέσα από τη συνεργασία σας με επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς στους Δήμους, έχετε διαπιστώσει περιστατικά κατάχρησης εξουσίας των Κοινωνικών Λειτουργών που έρχονται σε αντίθεση με τις αρχές της αυτοδιάθεσης, της δημοκρατίας και της προσωπικής αξιοπρέπειας του ατόμου;

- α) ΝΑΙ, ΜΙΑ ΦΟΡΑ
- β) ΝΑΙ, ΑΡΚΕΤΑ ΣΥΧΝΑ
- γ) ΝΑΙ, ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ
- δ) ΟΧΙ, ΚΑΘΟΛΟΥ
- ε) ΔΕΝ ΞΕΡΩ, ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 16.

Τι αποτελέσματα πιστεύετε ότι μπορεί να έχει η ταύτιση του Κοινωνικού Λειτουργού με τους κανονισμούς της οργάνωσης;

- α) ΕΜΠΟΔΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΥΘΟΡΜΗΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ
- β) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ
- γ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 17.

Όταν προκύπτουν περιστατικά τα οποία δεν καλύπτονται από το καταστατικό της οργάνωσης, ο Κοινωνικός Λειτουργός της Υπηρεσίας που ασκείστε, συνήθως:

- α) ΘΗΡΕΙ ΠΙΣΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
- β) ΑΝΤΙΤΙΘΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 18.

Η οργάνωση, στην οποία υπάγεται η Υπηρεσία που ασκείστε, στην προσπάθειά της να αλλάξει πολιτική, το εμπόδιο που κυρίως συναντά πιστεύετε ότι είναι:

- α) ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΝΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
- β) ΣΤΕΝΑ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- γ) ΜΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

Ερώτηση 19.

Το γραφειοκρατικό σύστημα της Υπηρεσίας στην οποία ασκείστε, πιστεύετε ότι αφήνει στον Κοινωνικό Λειτουργό περιθώρια ανάπτυξης κριτικού πνεύματος, πρωτοβουλίας και αυτονομίας;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

Ερώτηση 20.

Η οργάνωση στην οποία ασκείστε:

- α) ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΝΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
- β) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΥΕΛΙΞΙΑ, ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- δ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

τηση 21. Οι κάτοικοι της κοινότητας στην οποία ασκείστε, συμμετέχουν στην επιλογή, διαμόρφωση και υλοποίηση των προγραμμάτων Κοινοτικής Ανάπτυξης;

- α) ΝΑΙ, ΣΕ ΌΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- β) ΌΧΙ, ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ
- γ) ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΣΕ ΠΟΙΑ.....
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

τηση 22. Προσδιορίστε το ποσοστό συμμετοχής των κατοίκων:

- α) ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ
- β) ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ
- γ) ΜΕΤΡΙΟ
- δ) ΕΛΑΧΙΣΤΟ

τηση 23. Ο Δήμος στον οποίο ασκείστε:

- α) ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (Δ.Σ)
- β) ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- γ) ΑΝΑΘΕΤΕΙ ΣΕ ΑΥΘΕΝΤΙΕΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- δ) ΑΡΚΕΙΤΑΙ ΜΟΝΑΧΑ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ή ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

τηση 24. Πόσα είναι συνολικά τα προγράμματα του Δήμου κατά την εκτίμησή σας;

.....

τηση 25. Αναφέρατε πόσα από τα προγράμματα του Δήμου στον οποίο ασκείστε, πιστεύετε ότι στοχεύουν στην Κοινοτική Ανάπτυξη.

- α) 1 - 3
- β) 3 - 5
- γ) ΚΑΝΕΝΑ
- δ) ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ 5, ΠΟΣΑ
- ε) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

ηση 26.

Σε ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά των προγραμμάτων Κοινοτικής Ανάπτυξης, θεωρείτε ότι δίνεται περισσότερη έμφαση από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου στον οποίο ασκείστε;

- α) ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
- β) ΑΡΧΗ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
- γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
- δ) ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
- ε) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

ηση 27.

Ποιο από τα παρακάτω πιστεύετε ότι αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανάπτυξη της Κοινοτικής Εργασίας;

- α) ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, ΠΟΥ ΥΠΟΝΟΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ
- β) ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΕ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΜΕ ΠΟΡΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- γ) ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΔΙΑΚΑΤΕΧΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
- δ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
- ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

ηση 28.

Κατά την πρακτική σας άσκηση στο Δήμο, σε ποιόν από τους παρακάτω τομείς σας έχει δοθεί η ευκαιρία να συμμετάσχετε;

- α) ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ)
- β) ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- γ) ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
- δ) ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ
- ε) ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- στ) ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ
- ζ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

ηση 29.

Στην Υπηρεσία όπου ασκείστε, τηρείτε αρχείο με προηγούμενες περιπτώσεις Κοινωνικών Λειτουργιών, για την εργασία σας στην κοινότητα;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ

ηση 30. Στον Δήμο στον οποίο ασκείστε, γνωρίσατε και μελετήσατε:

- α) ΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
- β) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ
- γ) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Ή ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ
- δ) ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ
- ε) ΤΙΠΟΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ
- στ) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

ηση 31. Σε ποιες από τις δραστηριότητες που μετέχει το προσωπικό της Υπηρεσίας στην οποία ασκείστε, έχετε εμπλακεί;

- α) ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
- β) ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ Ή ΆΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
- γ) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ - ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- δ) ΣΕ ΚΑΜΙΑ
- ε) ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕ ΤΙ.....

(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

ηση 32. Το περιβάλλον του Δήμου στον οποίο ασκείστε, κρίνετε ότι:

- α) ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΑΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ
- β) ΑΠΟΔΥΝΑΜΩΝΕΙ ΤΗ ΘΕΛΗΣΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ, ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΠΑΘΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΑΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

(ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΜΙΑ)

ηση 33. Κρίνετε ότι υπάρχει διάσταση μεταξύ των όσων διδάσκεστε γύρω από την Κ.Ε.Κ και των όσων παρατηρείτε κατά την πρακτική σας άσκηση στο Δήμο;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ
- γ) ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

ΑΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΤΕ - ΝΑΙ - ΣΥΝΕΧΙΣΤΕ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Ερώτηση 34.

Σημειώστε με Χ σε ποιες από τις παρακάτω θεωρητικές προσεγγίσεις κρίνετε ότι υπάρχει διάσταση στην πράξη.

α) << Η Κ.Ε.Κ ΔΕΝ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΑΛΛΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ>>

(ΖΩΓΡΑΦΟΥ, Κ.Ε.Κ ΙΙ)

β) << ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΣΥΧΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΝΕΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ, ΟΜΑΔΕΣ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ>>

(ΙΑΤΡΙΔΗΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΟΙΝ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ)

γ) << Η ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΘΕ ΑΤΟΜΟΥ>>

(ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΙΝ.ΑΝΑΠΤΥΞΗ)

δ) << ΤΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΓΓΥΑΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ:

- Ι. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΟΙΧΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
- ΙΙ. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- ΙΙΙ. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ>>

(ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Κ.Ε.Κ ΙV)

ε) << ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΛΥΣΕΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ, ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΟΗ ΠΟΥ ΕΧΕΙ, ΑΛΛΑ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΝΑ ΤΑ ΕΠΙΛΥΣΟΥΝ>>

(ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ)

ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Βιβλιογραφία

1. ΖΩΓΡΑΦΟΥ Α., *Κοινωνική εργασία με κοινότητα*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΠΩΘΗΤΩ, ΑΘΗΝΑ, 2002
2. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ Κ., *Κλινική κοινωνική εργασία –εργασία με Άτομα*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ, ΑΘΗΝΑ 1998
3. ΙΑΤΡΙΔΗΣ Δ., *Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG, ΑΘΗΝΑ 2002
4. ΖΩΓΡΑΦΟΥ Α., *Ο διπλός ρόλος της κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο των κοινωνικών οργανώσεων*, Β΄ ΕΚΔΟΣΗ ,ΠΑΤΡΑ 1997
5. ΚΑΛΛΙΝΙΚΑΚΗ Θ., *Κοινωνική εργασία*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΑΘΗΝΑ 1998
6. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Ο., *Κράτος πρόνοιας*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG ΑΘΗΝΑ, 2003
7. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Π., *Κοινοτική εργασία*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, ΑΘΗΝΑ 2000
8. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θ., *Πολιτική και κοινωνική εργασία*, ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1983
9. BALEY R. & BRAKE M., *Κοινωνική εργασία στο κράτος πρόνοιας*, EDITED BY ARNOLD E., LONDON 1975
10. ΔΑΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ., *Κοινοτική- τοπική ανάπτυξη*, Β΄ ΕΚΔΟΣΗ ,ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1995
11. LENK K., *Πολιτική κοινωνιολογία*, ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ Η., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1990
12. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ., *Σημειώσεις από το μάθημα Κ.Ε.Κ . IV*, ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000.

Άρθρα:

13. LACAY R., *Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην κοινωνική εργασία*, ΕΚΛΟΓΗ ΟΚΤ. - ΝΟΕΜ.- ΔΕΚΕΜ. 1987 , Αρ.75,σελ. 161-164, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΘΗΝΑ
14. TRISELIOTIS J., *Η εφαρμογή εννοιών ομαλοποίησης σε κοινωνικά μειονεκτούντες ομάδες*, ΕΚΛΟΓΗ ΟΚΤ. -ΔΕΚ. -ΙΑΝ.- ΜΑΡΤ. 1989-1990, Αρ. 80 σελ. 193-204, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΘΗΝΑ
15. NIGEL PARTON, *Social work under conditions of post modernity*, SOCIAL WORK & SOCIAL SCIENCES REVIEW, N0 5(2), pp 94-112, U.S.A., 1994
16. COULTON C., *Riding the pendulum of te 1990s: Building community context for social work research*, SOCIAL WORK, VOL. 40 ,N0 4, JULY 1995 ,pp.437-439, EDITED BY THE NATIONAL ASSOCIATION OF SOCIAL WORKERS, USA 1995
17. KILTY M., & MEENEGHAM T.,*Social work & the convergence of politics & science*, SOCIAL WORK, VOL. 40 ,N0 4, JULY 1995 ,pp.445-453, EDITED BY THE NATIONAL ASSOCIATION OF SOCIAL WORKERS, USA 1995
18. O' DONELL S., *Involving clients in welfare policy- making*, SOCIAL WORK, VOL. 38, N0 5, SEPTEMBER 1993, pp 629-635, EDITED BY THE NATIONAL ASSOCIATION OF SOCIAL WORKERS, U.S.A. 1993
19. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ-JOHNSON A., *Σημειώσεις μαθήματος δεοντολογίας*, ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 1999, ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
20. WAX J., *Power theory and institutional change*, SOCIAL SERVICE REVIEW, VOL. 45, SEPTEMBER 1971